

Program Rewitalizacji Gminy Siennica na lata 2016-2023

Siennica, sierpień 2016

1		Wstęp	4
2		Metodyka opracowania	7
3		Powiązanie programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy Siennica	9
	3.1.	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy	19
	3.2.	Strategia Rozwoju Gminy Siennica	21
4		Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	26
	4.1	Diagnoza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	26
	4.2	Diagnoza zjawisk społecznych	32
	4.3	Poziom i struktura bezrobocia	38
	4.4	Pomoc społeczna	43
	4.5	Przestępczość	48
	4.6	Edukacja i wychowanie przedszkolne	52
	4.7	Struktura organizacji pozarządowych	60
5		Diagnoza zjawisk w sferze gospodarczej	62
	5.1	Struktura i trendy głównych branż na terenie Gminy Siennica	62
	5.2	Walory kulturowe	65
6		Diagnoza zjawisk w sferze środowiskowej	72
	6.1	Zasoby i stan środowiska naturalnego	72
	6.2	Główne problemy w sferze środowiskowej	77
7		Diagnoza zjawisk w sferze technicznej	78
	7.1	Problemy w sferze technicznej	81
8		Delimitacja obszarów zdegradowanych	82
	8.1	Metodologia wyznaczania obszarów zdegradowanych	82
	8.2	Zasięg przestrzenny obszarów zdegradowanych	93
9		Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	96
10		Cele rewitalizacji oraz kierunki działań	98

11		Charakterystyka rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych	100
12		Mechanizmy zapewnienia komplementarności	125
13		Indykatywne ramy finansowe	127
14		Zarządzanie Programem Rewitalizacji	129
15		Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji	130
16		System realizacji programu rewitalizacji	132
17		System monitoringu	133
18		Załączniki	
	18.1	Wykaz zabytków w gminie	
	18.2	Raport z badań ilościowych	

1. Wstęp

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni, lokalnej gospodarki, środowiska, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany z udziałem interesariuszy.

Proces rewitalizacji powinien być realizowany w sposób kompleksowy, tj. w taki sposób, który nie tylko rozwiązuje lub eliminuje wybrane zagrożenia i problemy, ale także w sposób pozwalający na wykorzystanie mocnych stron nie tylko obszaru rewitalizowanego, ale całej gminy, jak również potencjału otoczenia zewnętrznego, traktowanych jako szanse rozwoju. Takie kompleksowe podejście do rewitalizacji oznacza, że działania podejmowane na rzecz wychodzenia ze stanu kryzysowego powinny wpisywać się w szerszy nurt realizacji polityki rozwoju całej gminy i jej otoczenia, w szczególności otoczenia powiązanego funkcjonalnie z gminą.

Proces ten powinien być prowadzony w sferach społecznej, przestrzennej i gospodarczej, tj. być ukierunkowany na wieloaspektowe podejście oraz rezultaty. Kluczowe dla właściwego zdiagnozowania skali poszczególnych problemów, a tym samym wybór zawężonych terytorialnie obszarów do rewitalizacji powinien być poprzedzony rzetelną diagnozą. Diagnoza powinna wskazać stany kryzysowe na obszarze gminy, zarówno w sferze terytorialnej, ale przede wszystkim w sferze kategorii problemów społecznych. Ostateczny wybór działań do rewitalizacji powinien być wyborem najefektywniejszej ścieżki działań, w kontekście oczekiwanych rezultatów, tj. wynikać z rangi lub znaczenia wybranych zagadnień/obszarów rewitalizacji dla polityki rozwoju całej gminy.

Istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. W toku przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji dąży się, aby działania, skutkowały wypowiedzeniem się przez wszystkich interesariuszy.

Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego,
- mieszkańcy gminy inni niż wymienieni powyżej,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- organy władzy publicznej.

Udział interesariuszy w niniejszym Programie Rewitalizacji został zaplanowany zarówno na etapie tworzenia programu rewitalizacji, jak również na etapie jego realizacji, w tym ewaluacji. Na etapie tworzenia programu rewitalizacji udział interesariuszy został zaplanowany zarówno na etapie diagnozy, wyznaczenia obszarów zdegradowanych, określeniu obszarów rewitalizacji, jak również w procesie planowania poszczególnych celów i działań rewitalizacyjnych.

Realizacja założonych projektów o charakterze infrastrukturalnym i nieinfrastrukturalnym realizowanych przez Gminę Siennica oraz innych partnerów procesu rewitalizacji pozwoli na osiągnięcie synergii efektów przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Będzie to możliwe dzięki strategicznemu podejściu do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także objęciu wsparciem projektów komplementarnych realizowanych przez kilka podmiotów. Wyznaczone cele rewitalizacji wynikają ze zdiagnozowanych problemów, które skumulowały się na obszarze gminy. Ich realizacja wpłynie na rozwiązanie lub zminimalizowanie najistotniejszych problemów gminy oraz przyczyni się do wzrostu jej atrakcyjności w ocenie inwestorów, turystów a przede wszystkim mieszkańców.

Program Rewitalizacji Gminy Siennica do 2023 r. (dalej zwany PR) został opracowany w oparciu o założenia Narodowego Planu Rewitalizacji 2022 oraz w oparciu o Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministra Infrastruktury i

Rozwoju. Program Rewitalizacji Gminy Siennica jest zgodny ze Strategią Rozwoju Gminy Siennica. Działania planowane do podjęcia w ramach PR realizują cel główny NPR 2022, poprzez poprawę warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym.

Program Rewitalizacji dla Gminy Siennica na lata 2016 – 2023 został opracowany zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz.U. z 1990 r., Nr 16 poz. 95).

2. Metodyka opracowania

Program Rewitalizacji dla Gminy Siennica na lata 2016 – 2023 opracowany został z wykorzystaniem modelu ekspercko-partycypacyjnego, polegającego na możliwie szerokim udziale wszystkich interesariuszy w pracach nad PR, przy jednoczesnym zaangażowaniu ekspertów zewnętrznych, odpowiadających między innymi za przeprowadzenie procesu konsultacji społecznych oraz opracowanie dokumentu pn. Program Rewitalizacji dla Gminy Siennica na lata 2016-2023.

Etapy prac nad Programem Rewitalizacji obejmowały następujące działania:

1. Przygotowanie diagnozy sytuacji w Gminie Siennica, określenie problemów społecznych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych, a także wskazanie obszarów, na których problemy te się kumulują.
2. Określono obszary zdegradowane na podstawie diagnozy i analizy danych statystycznych potwierdzonych konsultacjami społecznymi.
3. Przeprowadzono badania ankietowe na obszarach zdegradowanych, mające na celu określenie potrzeb mieszkańców gminy oraz podmiotów tam działających w zakresie realizacji przedsięwzięć, jakie powinny zostać ujęte w Programie Rewitalizacji. Ankiety były dostępne na stronie www Urzędu Gminy w Siennicy oraz na dzienniku podawczym w siedzibie Urzędu Gminy w Siennicy.
4. Przeprowadzono konsultacje społeczne z mieszkańcami Gminy Siennica mające na celu poznanie opinii na temat uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, aktualnych potrzeb oraz przyszłych kierunków rozwoju Gminy Siennica oraz propozycji projektów i zadań rewitalizacyjnych, które mogłyby zostać ujęte w Programie Rewitalizacji.
5. Delimitację przestrzenną obszarów wymagających wsparcia w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dokonano na podstawie wieloczynnikowej analizy ilościowej i jakościowej zdiagnozowanych problemów.
6. Zebrano oraz opracowano bazy kart projektów składanych przez mieszkańców oraz podmioty działające na obszarze Gminy Siennica w zakresie propozycji projektów do realizacji na terenie zdegradowanym gminy w latach 2016–2023.
7. Opracowano i zredagowano Projekt Programu Rewitalizacji.

8. Przeprowadzono procedurę strategicznej oceny oddziaływania Programu na środowisko wraz z udziałem społeczeństwa na podstawie Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.).
9. Uchwalono Program Rewitalizacji dla Gminy Siennica na lata 2016–2023 przez Radę Gminy Siennica.

Program Rewitalizacji dla Gminy Siennica powstał w wyniku prac przedstawicieli samorządu lokalnego, instytucji publicznych, przedsiębiorców i pracowników Urzędu Gminy Siennica, przy współudziale ekspertów i specjalistów zewnętrznych, a także mieszkańców gminy, jako głównych interesariuszy procesu rewitalizacji.

3. Powiązanie programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Program Rewitalizacji odnosząc się w swych założeniach do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na zdegradowanych obszarach gminy, uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju jednostki), a także dokumentów regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu regionalnym, krajowym oraz europejskim. Program Rewitalizacji jest zgodny z innymi dokumentami strategicznymi o zasięgu krajowym, wojewódzkim i lokalnym. Ta komplementarność wpływa znacząco na podniesienie efektywności podejmowanych działań w ramach procesu rewitalizacji, podnosi ogólną wartość i prawdopodobieństwo realizacji niniejszego dokumentu.

POZIOM EUROPEJSKI

Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu – nowa, długookresowa strategia rozwoju Unii Europejskiej zatwierdzona 17 czerwca 2010 r. przez Radę Europejską. Dokument ten zastąpił realizowaną w latach 2000 – 2010 Strategię Lizbońską. Podkreślona została w nim potrzeba wspólnego działania państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu oraz wdrażanie reform, które umożliwią stawienie czoła problemom takim jak: globalizacja, starzenie się społeczeństw czy rosnąca potrzeba racjonalnego wykorzystywania zasobów.

W dokumencie zawarto trzy podstawowe priorytety mające służyć osiągnięciu powyższych założeń:

- wzrost inteligentny (rozwój oparty na wiedzy i innowacjach),
- wzrost zrównoważony (budowanie bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej w oparciu o racjonalne i oszczędne korzystanie z zasobów naturalnych, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i ochrona bioróżnorodności, intensyfikacja działań mających na celu opracowywanie nowych i przyjaznych technologii dla środowiska oraz poprawę warunków do rozwoju mikro małych i średnich przedsiębiorstw),
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i

terytorialną, tworzenie nowych miejsc pracy inwestycje w podnoszenie kwalifikacji oraz modernizacja rynków zatrudnienia i systemów opieki społecznej).

Dla monitorowania stopnia realizacji programu sformułowano pięć celów głównych:

- osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród osób w wieku 20 – 64 lata,
- zwiększenie nakładów na działalność badawczo – rozwojową, w sektorze publicznym i prywatnym do poziomu 3% PKB,
- poprawę efektywności energetycznej, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20%, zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii oraz zwiększenie efektywności energetycznej o 20%,
- podniesienie poziomu wykształcenia, zredukowanie odsetka osób przedwcześnie kończących naukę do 10%, zwiększenie do 40% odsetka osób w wieku 30 – 34 lat posiadających wyższe wykształcenie,
- zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym przynajmniej o 20 mln.

Działania rewitalizacyjne zawarte w Programie Rewitalizacji Gminy Siennica wpisują się zasadniczo w priorytet dotyczący wzrostu służącego włączeniu społecznemu. Program Rewitalizacji ma za zadanie przede wszystkim poprawić sytuację osób dotkniętych problemami społecznymi, w tym m. in. ubóstwem i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jednakże osiągnięcie tego celu nie będzie możliwe bez wszechstronnego rozwoju całego obszaru, co sprawia, że działania rewitalizacyjne wpisują się także w pozostałe dwa priorytety Strategii Europa 2020.

POZIOM KRAJOWY

Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia – plan definiuje rewitalizację jako wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizacji programów rewitalizacji. Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych

warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.

Zgodnie z Planem rewitalizację należy rozumieć jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.

Program Rewitalizacji Gminy Siennica wynika z Planu i wpisuje się w założenia zawarte w opisywanym dokumencie.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja jest najważniejszym dokumentem w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego. Koncepcja wytycza kierunki krajowej polityki przestrzennej w perspektywie do 2030 r. Wskazaniem w dokumencie celem jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i zróżnicowanych terytorialnie potencjałów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym. Program Rewitalizacji Gminy Siennica wpisuje się w cel strategiczny omawianego dokumentu oraz jest zbieżny z następującymi celami polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

- Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów,
- Przywrócenie i utwalenie ładu przestrzennego.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „**Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności**” – jest to dokument rządu RP o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym, określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki

przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku.

Głównym celem dokumentu **Polska 2030** jest poprawa jakości życia Polaków mierzona wskaźnikami jakościowymi, a także wartością oraz tempem wzrostu polskiego PKB. Projekt kładzie nacisk na jednoczesny rozwój w trzech strategicznych obszarach: konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa.

Zgodnie ze Strategią osiągnięcie strategicznego celu kluczowego będzie możliwe dzięki podejmowaniu działań w trzech obszarach zadaniowych:

- konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji),
- równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji),
- efektywności i sprawności państwa.

Wśród celów Strategii, w które wpisują się działania zaplanowane w Programie Rewitalizacji Gminy Siennica, znajdują się m.in.:

W Obszarze Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna:

- Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;

W Obszarze Kapitał Ludzki:

- Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”;

W Obszarze Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:

Rozwój regionalny:

- Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;

W Obszarze *Efektywności i sprawności państwa*:

Kapitał społeczny:

Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 – „Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo”.

Dokument stanowi główną strategię rozwojową wskazującą strategiczne zadania państwa, których realizacja jest niezbędna w celu wzmocnienia procesów rozwojowych. Głównym celem strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju i poprawę jakości życia ludności.

W Strategii wyznaczono trzy obszary strategiczne, w których koncentrują się główne działania i interwencje niezbędne do przyspieszenia procesów rozwojowych w średniookresowej perspektywie:

- Sprawne i efektywne państwo,
- Konkurencyjna gospodarka,
- Spójność społeczna i terytorialna.

Strategia wskazuje na korzyści płynące z integracji wokół celów strategicznych podmiotów publicznych, środowisk społecznych i gospodarczych zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym.

Główne obszary interwencji, cele i priorytety strategii, w które wpisuje się Program Rewitalizacji:

Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo;

Cel I.2 Zapewnienie środków na działania rozwojowe (modernizacja struktury wydatków publicznych, poprawa efektywności środków publicznych, zwiększenie wykorzystania środków pozabudżetowych),

Cel I.3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela (poprawa skuteczności wymiaru sprawiedliwości, rozwój kapitału społecznego, zwiększenie bezpieczeństwa obywatela, utrwalenie bezpieczeństwa narodowego),

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna Gospodarka;

Cel II.4 Rozwój kapitału ludzkiego (zwiększenie aktywności zawodowej, poprawa jakości kapitału ludzkiego, zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej),

Cel II.6 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko (racjonalne gospodarowanie zasobami, poprawa efektywności energetycznej, zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii, poprawa stanu środowiska, adaptacja do zmian klimatu),

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna;

Cel III.1 Integracja społeczna (zwiększanie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych)

Cel III.3 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych (tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i finansowych dla realizacji działań rozwojowych w regionach, wzmocnianie ośrodków wojewódzkich, tworzenie warunków do rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocniania potencjału obszarów wiejskich, zwiększenie spójności terytorialnej).

Działania zaplanowane w procesie rewitalizacji wyznaczonych obszarów Gminy Siennica wpisują się w cele Strategii Rozwoju Kraju 2020. Przeprowadzona rewitalizacja przyczyni się m.in. do: wzmocnienia warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, rozwoju kapitału ludzkiego, integracji społecznej oraz poprawie warunków życia dzięki ochronie środowiska.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Strategia określa cele i priorytety rozwoju Polski w terytorialnym wymiarze oraz zasady i instrumenty polityki regionalnej, nową rolę regionów w ramach polityki regionalnej i mechanizm koordynacji działań podejmowanych przez poszczególne resorty. Strategia zakłada dalsze wzmocnianie roli regionów w osiągnięciu celów rozwojowych kraju.

Polityka regionalna jest rozumiana jako interwencja publiczna realizująca cele rozwojowe kraju za pomocą działań ukierunkowanych terytorialnie, których głównym poziomem planowania i realizacji jest układ regionalny.

Rozwiązania zawarte w strategii dotyczą m. in.:

- odejścia od postrzegania polityki regionalnej przez zróżnicowanie przestrzenne mierzone na poziomie regionów na rzecz wykorzystania potencjałów endogenicznych terytoriów dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – kreowania wzrostu, zatrudnienia i spójności;
- stymulowania konkurencyjności w skali regionalnej, krajowej i międzynarodowej;
- wprowadzenia nowych instrumentów partnerstwa i koordynacji działań ukierunkowanych terytorialnie;
- racjonalizacji systemu zarządzania i finansowania polityk publicznych;
- zwiększenia efektywności polityki regionalnej min. Poprzez: zastosowanie zasady warunkowości i mechanizmów konkurencji w dostępie do środków publicznych;
- przemodelowania systemu finansowania polityki regionalnej poprzez oparcie go o wieloletni plan finansowy i kontrakty terytorialne.

Celem strategicznym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego jest efektywne wykorzystywanie specyficznych, regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Program Rewitalizacji Gminy Siennica wpisuje się w cele strategiczne Strategii:

Cel I. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów.

Cel II. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych, w tym szczególnie poprzez: 2.3. Restrukturyzację i rewitalizację miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno – gospodarcze.

Cel III. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Zaplanowany proces rewitalizacji wyznaczonych obszarów Gminy Siennica wpisuje się przede wszystkim w cel II.2.3 odnoszący się do rewitalizacji obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno – gospodarcze. Zgodnie ze Strategią Rozwoju

Regionalnego 2010 – 2020 w procesie planowania i realizacji działań rewitalizacyjnych należy wziąć pod uwagę przede wszystkim działania nakierowane na: wsparcie kapitału ludzkiego, modernizację struktury gospodarczej, wsparcie w nadrobianiu zaległości w obrębie infrastruktury technicznej, modernizację i rozwój obiektów użyteczności publicznej oraz wsparcie kompleksowych programów rewitalizacyjnych.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

Wytyczne określają i ujednolicają warunki i procedury wdrażania programów operacyjnych na w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Określają również, jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych z funduszy europejskich w perspektywie finansowej 2014-2020, a także wskazują instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz zapewniają ich spójność i kompleksowość. Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z założeniami Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

POZIOM REGIONALNY I SUBREGIONALNY

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 rok

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku stanowi spójną i kompletną koncepcję rozwoju Mazowsza, która jednocześnie uwzględnia cele dokumentów strategicznych europejskich i krajowych. Polityka rozwoju regionu, wyrażona w *Strategii*, koncentrować się będzie przede wszystkim na działaniach zorientowanych na strategiczne dziedziny decydujące o konkurencyjności województwa mazowieckiego.

Cel priorytetowy Strategii został zdefiniowany jako: „*Wzrost zdolności konkurencyjnej przemysłu w regionie poprzez stymulowanie zmian strukturalnych, pobudzanie aktywności innowacyjnej oraz efektywne wykorzystanie zasobów*”.

Program Rewitalizacji wpisuje się szczególnie w cele szczegółowe dotyczące obszaru społeczeństwo, gospodarka i przestrzeń. Wśród zadań wymienionych w Strategii, w które wpisuje się PR należy wymienić przede wszystkim:

W obszarze „Gospodarka”;

14. Wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich

16. Dywersyfikacja zatrudnienia na obszarach wiejskich

W obszarze „Przestrzeń”;

24. Przeciwdziałanie wykluczeniu z procesów rozwojowych obszarów peryferyjnych

W obszarze „Społeczeństwo”;

25. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego

26. Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej

30. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna

31. Wyrównanie szans edukacyjnych

32. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego

W obszarze „Środowisko”;

35. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska

37. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym

W obszarze „Kultura dziedzictwo”;

41. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego dla rozwoju gospodarki regionu oraz do zwiększenia atrakcyjności regionu

42. Upowszechnianie kultury i twórczości

Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

W Strategii Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 wyrażono spójną koncepcję realizacji polityki społecznej Mazowsza. Stanowi ona narzędzie realizacji aktywnej polityki społecznej Mazowsza. Misja i cele Strategii koncentrują się na spójności działań polityki społecznej Mazowsza oraz zapewnieniu warunków dla włączenia społecznego.

Misją określoną przez Samorząd Województwa Mazowieckiego w zakresie polityki społecznej na lata 2014-2020 jest **włączenie społeczne i przeciwdziałanie ubóstwu dla poprawy jakości życia mieszkańców Mazowsza**.

Głównym założeniem natomiast jest przechodzenie z prymatu działań o charakterze interwencyjnym na rzecz działań profilaktycznych i aktywizujących w celu zapewnienia warunków dla inkluzji społecznej i wzmacniania samodzielności osób i rodzin.

Program Rewitalizacji Gminy Siennica wpisuje się w cel strategiczny Dokumentu „Wzmocnienie kapitału ludzkiego do aktywności, samodzielności i integracji społecznej” oraz w cele zdefiniowane dla poszczególnych obszarów problemowych:

- Bezrobocie – Zwiększenie aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia, w szczególności z grup defaworyzowanych.
- Niepełnosprawność – Wyrównywanie szans dla osób z niepełnosprawnością oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu.
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – Wzrost kompetencji rodziców i opiekunów dzieci zagrożonych dysfunkcją w zakresie sprawowania funkcji rodzicielskich.
- Ochrona macierzyństwa lub wielodzietność – Rozwój systemu wspierania rodziny i ochrony macierzyństwa.
- Ubóstwo – Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin.
- Polityka rodzinna – Rozwój działań profilaktycznych i specjalistycznych na rzecz ochrony dziecka i wzmocnienia rodziny.
- Polityka senioralna – Rozwój zróżnicowanych form oraz usług społecznych wspierających samodzielność i aktywność osób starszych.
- Polityka rozwoju ekonomii społecznej – Rozwój ekonomii społecznej jako integralnego elementu życia społeczno-gospodarczego regionu opartej na zasadach międzysektorowego partnerstwa.
- Polityka deinstytucjonalizacji i rozwoju usług społecznych – Rozwój zintegrowanego systemu usług społecznych w regionie, deinstytucjonalizacja usług.

POZIOM LOKALNY

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Siennica

Założenia Programu Rewitalizacji są zgodne z przedstawionymi kierunkami rozwoju polityki przestrzennej Gminy którym mają zapewnić osiągnięcie zrównoważonego i trwałego rozwoju gminy, zapewniającego zaspokojenie bieżących potrzeb mieszkańców, pozwalającego stworzyć warunki umożliwiające wzrost poziomu życia, a także umożliwiających zaspokojenie potrzeb następnym pokoleń. Projekty rewitalizacyjne nie powodują konieczności zmian w kierunkach zagospodarowania przestrzennego i są wpisane w politykę przestrzenną gminy zawartą w Studium.

Zgodnie ze studium główne kierunki przekształceń w strukturze przestrzennej gminy Siennica powinny polegać na:

1) Rozwoju podstawowej infrastruktury technicznej i społecznej jako warunku rozwoju Gminy. Infrastruktura ta powinna zabezpieczać podstawowe potrzeby bytowe mieszkańców Gminy, jak również być narzędziem przyciągania potencjalnych inwestorów, czyli powinna przyczyniać się do rozwoju gospodarczego Gminy. Działania powinny dotyczyć m.in.:

- modernizacji infrastruktury drogowej,
- dalszej budowy sieci kanalizacyjnych,
- rozwiązywania problemów związanych z efektywnym i przyjaznym dla środowiska oczyszczaniem ścieków,
- rozwiązania problemu gospodarki odpadami (w tym m.in. likwidacja „dzikich” wysypisk śmieci).
- wykorzystania zbiorników wodnych w celach rekreacyjnych.

2) Ochronie zasobów przyrodniczych przed zabudową i degradacją oraz poprawa stanu środowiska przyrodniczego jako istotnego czynnika wpływającego na jakość życia mieszkańców Gminy.

Aby osiągnąć standardy w zakresie stanu czystości środowiska przyrodniczego należy prowadzić skuteczne działania na rzecz:

- ochrony zasobów przyrodniczych przed ich nadmierną zabudową i degradacją,
- likwidacji niedoborów w zakresie urządzeń inżynierskich służących jego ochronie,

- przejścia na proekologiczne nośniki pozyskiwania energii (olej, gaz, elektryczność itp.) oraz rozwój odnawialnych źródeł energii (biomasa, wiatr, itp.),
- powiększania powierzchni urządzonych terenów zieleni,
- kontynuowania selektywnej zbiorki oraz bezpiecznego składowania i utylizacji odpadów stałych,
- oszczędnej gospodarki terenami, zwłaszcza inwestycyjnymi oraz ich racjonalnego zagospodarowania,
- konieczności tworzenia pozarolniczych miejsc pracy przede wszystkim w przetwórstwie rolno-spożywczym, turystyce i usługach dla mieszkańców,
- rozwijania formy pozarolniczej działalności, jak np. agroturystyki,
- możliwości utworzenia sieci ścieżek i szlaków turystycznych oraz wykorzystania potencjału związanego z istniejącymi zasobami przyrodniczymi;

Tak sformułowane kierunki zagospodarowania przestrzennego są zbieżne z celami przedmiotowego Programu Rewitalizacji, szczególnie w zakresie kwestii związanych z rozwojem gospodarczym opartym na wykorzystaniu walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru oraz celach związanych z ochroną środowiska i rozwoju infrastruktury temu służącej.

Ponadto, w obu dokumentach zwraca się uwagę na konieczność rozwoju przestrzeni publicznej dla realizacji celów społecznych. Poniżej cytat ze studium odnoszący się do tej kwestii.

Na terenie gminy Siennica brak jest jednego obszaru o szczególnym znaczeniu dla ogółu wszystkich mieszkańców, takiego miejsca, w którym koncentruje się w sposób wyraźny życie publiczne. Obszary o charakterze przestrzeni publicznych są rozproszone.

Życie publiczne koncentruje się w Gminie przede wszystkim w:

- rejonie szkół,
- rejonie obiektów sportowych,
- akwenów wodnych z zapleczem rekreacyjno – usługowym,
- rejonie kościołów,
- rejonie centralnej części wsi.

Zarówno w Studium jak i w Programie Rewitalizacji preferowane jest stanowisko mówiące o tym, że istnienie miejsc wspólnych spotkań mieszkańców sprzyja procesowi integracji

społecznej, poczuciu własnej wartości i lokalnemu patriotyzmowi. Wspólne spotkania mogą owocować wieloma bardzo ciekawymi i pożytecznymi akcjami społecznymi. Obszary o charakterze przestrzeni publicznych powinny posiadać obiekty służące zaspokajaniu potrzeb nie tylko stałych mieszkańców, ale i mieszkańców sezonowych oraz turystów.

Strategia Rozwoju Gminy Siennica do 2020 roku

Strategia jest niezmiernie ważnym dokumentem dla lokalnej społeczności, bowiem określa pożądane kierunki zmian w sferze społecznej, gospodarczej i ekologicznej Gminy w najbliższych latach.

Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej w Gminie Siennica, mimo, iż została wykonana kilka lat temu, potwierdza diagnozę przygotowaną aktualnie na cele opracowania Programu Rewitalizacji. Obie diagnozy wskazują analogiczne słabości i przeszkody rozwojowe obszaru.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Gminy Siennica:

„Główną **słabością** gminy są braki w infrastrukturze technicznej szczególnie w obszarze kanalizacji, wodociągów i gazu przewodowego. Występują znaczące braki w infrastrukturze społecznej i kulturowej w gminie. Społeczeństwo starzeje się a przyrost naturalny i wskaźnik migracji jest od dawna ujemny. Gmina posiada ubogą infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną. Zaznacza się niski poziom rozwoju przedsiębiorczości oraz niski poziom aktywności społecznej. Rolnictwo jest rozdrobnione, nisko wydajne i nie występuje przetwórstwo rolno – spożywcze.

Istotnym **zagrożeniem** dla rozwoju Siennicy jest odpływ ludzi młodych z terenu gminy (...). Postępujący spadek opłacalności produkcji rolnej i brak systemowych rozwiązań stymulujących przemiany w rolnictwie zagrażają bytowi rodzin utrzymujących się z rolnictwa na terenie gminy.”

Podobnie, wizja rozwoju Gminy Siennica i jej poszczególnych miejscowości jest zgodna z wizją przedstawioną w Programie Rewitalizacji. Pogrubionym drukiem przedstawiono obszary, do których odnosi się Program Rewitalizacji i z którymi jest spójny:

WIZJA GMINY SIENNICA W 2020 r.

Do 2020 roku zaznaczy się wzrost liczby ludności o w. 20% i wynosić ona będzie około 9 tys. mieszkańców, głównie poprzez migrację z regionów miejskich. **Nastąpi wzrost wykształcenia z dominującym średnim i wyższym. Zanotowany zostanie wzrost aktywności społecznej przy jednoczesnym utrwaleniu się podmiotowości obywatelskiej społeczeństwa gminy.**

Stan środowiska przyrodniczego się polepszy i będzie odpowiadał standardom europejskim. Nastąpi także znaczna poprawa stanu świadomości ekologicznej mieszkańców. Na terenie całej gminy wykonana będzie pełna infrastruktura w zakresie odprowadzania ścieków i gospodarki odpadami z pełną segregacją śmieci. Pojawią się alternatywne źródła energii na terenie gminy.

Ilość gospodarstw rolnych zmniejszy się znacznie. Pozostaną duże, specjalistyczne gospodarstwa rolne. Wiele gospodarstw uzyska status gospodarstw ekologicznych. **Znaczna część gruntów rolnych zostanie przekwalifikowana na tereny inwestycyjne, turystyczno – rekreacyjne i osadnicze. Rozwinie się agroturystyka, rozbudowane zostanie przetwórstwo rolno – spożywcze na terenie gminy.** Część terenów o słabej bonitacji gleb zostanie zalesionych.

Gmina oferować będzie pełną gamę specjalistycznych usług medycznych oraz **bogatą ofertą usług kulturalnych i sportowych.** Pojawi się kompleksowa oferta w zakresie usług rekreacyjno, wybudowany dom kultury pomieści salę kinowo – teatralną wraz z kawiarnią. Powstaną publiczne miejsca dostępu do Internetu. Istniejące obiekty zabytkowe i założenia parkowe będą odrestaurowane. Zaistnieje wiele ofert spędzania czasu wolnego dla młodzieży. Gmina odnosić będzie sukcesy w walce z patologiami społecznymi również dzięki usytuowaniu komisariatu policji na terenie gminy.

Główna podaż miejsc pracy realizowana będzie w sferze rolnictwa, usługowej, turystycznej i rekreacyjnej. Ważnym czynnikiem rozwoju będzie wsparcie finansowe ze

środków Unii Europejskiej. Dokona się pełna informatyzacja urzędu i innych placówek gminy.

Mieszkańcy znajdować będą pracę w rolnictwie i sektorach: turystyczno – usługowym, małych i średnich przedsiębiorstwach oraz w okolicznych miastach. Poziom bezrobocia będzie niski. Poprawi się efektywność gospodarowania zarówno w rolnictwie jak i w sektorze małych i średnich przedsiębiorstwach.

Problemy infrastrukturalne zostaną w pełni rozwiązane szczególnie w obszarze kanalizacji, wodociągów, gazu przewodowego i sieci i nawierzchni dróg na terenie gminy. Powstaną chodniki i ścieżki rowerowe. Powstanie bogata infrastruktura turystyczno – rekreacyjna (pola biwakowe, ścieżki turystyczne, gastronomia i miejsca noclegowe) w północno – wschodniej części gminy. Zakład Energetyczny wykona modernizację swojej sieci na terenie gminy.

Gmina Siennica będzie rozwijać się równomiernie i w sposób zrównoważony. Rolniczy charakter gminy uzupełniony będzie poprzez funkcję osadniczą oraz **dobrze rozwiniętą funkcję turystyczno – rekreacyjną i sektorem małych i średnich przedsiębiorstw**. Pojawi się przetwórstwo rolno – spożywcze. Gmina będzie wykazywała dużą dbałość o ekologię a mieszkańcy będą reprezentować wysoki poziom aktywności społecznej.

Założenia realizacyjne Programu Rewitalizacji są w pełni zgodne z celami Strategii Rozwoju Gminy Siennica do 2020, sformułowanymi jako (wymieniono wszystkie cele strategiczne i powiązane z PR kierunki działań):

Intensyfikacja działań w obszarze ochrony środowiska przyrodniczego w oparciu o zasady rozwoju zrównoważonego, poprzez:

- edukację ekologiczną mieszkańców gminy,
- modernizację oczyszczalni ścieków,
- rozwój gospodarstw ekologicznych,
- estetyzację miejsc publicznych,

Rozwój funkcji turystyczno – rekreacyjnych wraz z osadnictwem na terenie gminy, poprzez:

- rozwój usług i produktów turystycznych,
- rozwój infrastruktury turystycznej,
- turystyczne zagospodarowanie terenów nad rzeką Świder,
- intensywną i ciągłą promocję gminy,
- opracowywanie nowych produktów turystycznych,
- przygotowanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych.

Restrukturyzacja rolnictwa na terenie gminy, poprzez:

- tworzenie nowych miejsc pracy na terenach wiejskich, rozwój agroturystyki,
- przygotowanie oferty inwestycyjnej dla inwestorów zewnętrznych,
- stymulowanie specjalizacji gospodarstw rolnych,
- poradnictwo prawne dla mieszkańców wsi.
- rozwój sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, szczególnie na terenach wiejskich,

Rozbudowa i sanacja infrastruktury technicznej gminy dla rozwoju przedsiębiorczości, poprzez:

- poprawę stanu technicznego i sieci dróg,
- rozwój sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazu przewodowego,
- zmianę prawa lokalnego na przyjazne przedsiębiorcom,
- wdrażanie ułatwień organizacyjno – prawnych dla inwestorów,
- aktywowanie samodzielności gospodarczej,
- rozwój informacji gospodarczej.

Podniesienie poziomu życia mieszkańców wraz z kreowaniem społeczeństwa obywatelskiego, poprzez:

- podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców,
- aktywizację społeczeństwa i lokalnych grup społecznych,
- doskonalenie zawodowe i przekwalifikowanie mieszkańców,
- poprawę przepływu informacji gmina – mieszkańcy,
- decentralizację kompetencji gminnych,
- pomoc w tworzeniu organizacji pozarządowych na terenie gminy,
- przeciwdziałanie patologiom społecznym.
- rozwój działalności i infrastruktury sportowej i rekreacyjnej,

- poprawę stanu bezpieczeństwa,
- wzbogacenie ofert zagospodarowania czasu wolnego młodzieży,
- rozwój specjalistycznych usług zdrowotnych,
- rozwój systemów opieki nad ludźmi starszymi i ubogimi.

Kształtowanie tożsamości kulturowej mieszkańców gminy wraz z rozwojem oświaty ponadgimnazjalnej, poprzez:

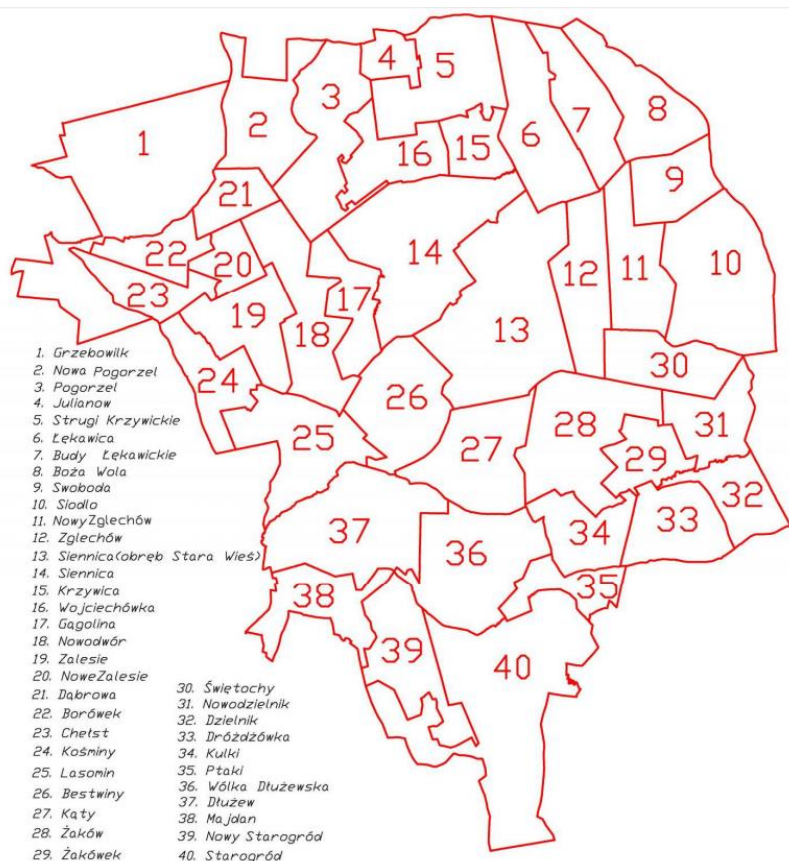
- rozwój kultury na obszarach wiejskich,
- dalszy rozwój oferty edukacyjnej,
- kształtowanie tożsamości regionalnej,
- pielęgnowanie i rozwój tradycji szkoły wyższej w Siennicy,
- racjonalizację sieci szkolnej,
- rozwój muzealnictwa w Siennicy,
- rozwój funkcji informatycznych gminy.

4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

4.1. Diagnoza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Diagnozę w sferze przestrzennej oparto na analizie dokumentów, baz danych i zasobu informacyjnego wybranych wydziałów Urzędu Gminy w Siennicy. W opracowaniu przyjęto podział Gminy na 40 miejscowości (obszarów analitycznych), zgodnie z podziałem administracyjnym jednostki samorządowej.

Rys. 1 Gmina Siennica – podział na miejscowości

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siennica (czerwiec 2014r.)

Tabela 1. Powierzchnia miejscowości w Gminie Siennica

Lp.	Nazwa miejscowości	Powierzchnia w ha
1.	Bestwiny	298,98
2.	Borówek	129,01

3.	Boża Wola	251,56
4.	Budy Łękawickie	213,21
5.	Chełst	138,62
6.	Dąbrowa	111,17
7.	Dłużew	436,17
8.	Drożdżówka	216,53
9.	Dzielnik	160,34
10.	Gągolina	176,66
11.	Grzebowilk	750,31
12.	Julianów	76,35
13.	Kąty	307,65
14.	Kośminy	183,22
15.	Krzywica	117,31
16.	Kulki	181,84
17.	Lasomin	310,02
18.	Łękawica	317,06
19.	Majdan	204,20
20.	Nowa Pogorzal	266,60
21.	Nowe Zalesie	96,97
22.	Nowodwór	311,64
23.	Nowodzielnik	182,07
24.	Nowy Starogród	265,70
25.	Nowy Zglechów	239,94
26.	Pogorzal	335,86
27.	Ptaki	125,49
28.	Siennica	534,04
29.	Siennica (obręb Stara Wieś)	448,03
30.	Siodło	642,92
31.	Starogród	787,50
32.	Strugi Krzywickie	326,47
33.	Swoboda	166,92
34.	Świętochy	199,64

35.	Wojciechówka	184,44
36.	Wólka Dłużewska	385,76
37.	Zalesie	228,58
38.	Zglechów	244,41
39.	Żaków	383,16
40.	Żakówek	140,77
	Razem	11077,00

Położenie

Gmina Siennica została utworzona 1 stycznia 1973 r. na podstawie uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie Nr XX/93/72 z dnia 1 grudnia 1972 r. Położona jest we wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie mińskim. Znajduje się w odległości około 50 km na południowy wschód od Warszawy i około 17 km na południe od Mińska Mazowieckiego.

Rys. 2 Położenie Gminy Siennica na mapie Polski

Źródło: Opracowanie własne

W skład gminy Siennica wchodzi 39 sołectw (40 wsi), które graniczą:

- od wschodu – Gminy: Ceglów i Latowicz,
- od zachodu – Gminy: Pilawa i Kołbiel,
- od północy – Gmina Mińsk Mazowiecki,

- od południa – Gmina Parysów.

Rys. 3. Gmina Siennica na tle powiatu mińskiego

Źródło: <http://administracja.mac.gov.pl/adm/baza-jst mapa-administracyjna>

Struktura gruntów

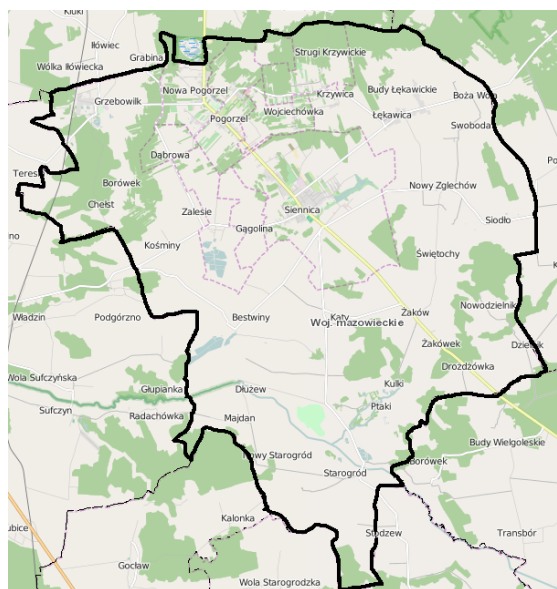
Gmina Siennica zajmuje obszar 11 083 ha, w tym użytki rolne stanowią 68,4% (7573 ha), a lasy – 16,1% (1 789,95 ha). W porównaniu z analogicznymi wskaźnikami dla powiatu (użytki rolne – 68,8, lesistość – 21,6%) i województwa (użytki rolne – 69%, lesistość 22%) i kraju (użytki rolne – 60,3%, lesistość 28,2), gmina charakteryzuje się dość wysokim udziałem gruntów rolnych i niską lesistością. Powierzchnia Gminy stanowi 9,5% powierzchni powiatu mińskiego i 0,3% województwa mazowieckiego.

Lesistość

Gmina posiada relatywnie duży potencjał do zwiększenia wskaźnika lesistości, ponieważ ma obszary potencjalnie przydatne do zalesień, do których można zaliczyć nieużytki, tereny

rolniczo nieprzydatne oraz grunty niskiej jakości. Grunty te zwykle przylegają do terenów leśnych.

Rys. 4 Lesistość w Gminie Siennica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych o Lasach, <http://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>

Nadleśnictwo Mińsk Mazowiecki realizuje politykę zwiększenia lesistości zgodnie z celem strategicznym określonym w Krajowym Programie Zwiększenia Lesistości, który do roku 2020 ma wynieść 30% i 33% po roku 2050. Na zarządzanych przez siebie terenach leśnych Nadleśnictwo Mińsk, w gminie Siennica przeznaczyło na tereny leśne bądź do zalesienia następujące działki ewidencyjne:

obręb Boża Wola: dz.ew. nr: 1/4, 178/4, 179/5,

obręb Budy Łękawickie: dz.ew. nr: 7, 8, 9, 37, 43, 94, 103, 120, 121,

obręb Gągolina: dz.ew. nr: 417/2, 417/5,

obręb Grzebowilk: dz.ew. nr: 20, 21, 1197, 1621, 1622, 1673, 1674 ,

obręb Łękawica: dz.ew. nr: 58, 59, 70, 71 i część działek w. nr 56,57 ,

obręb Nowa Pogorzel: dz.ew. nr: 281, 313,

obręb Nowe Zalesie: dz.ew. nr: 94, 95,

obręb Nowodzielnik: dz.ew. nr: 72, 186, 282, 283,

obręb Pogorzel: dz.ew. nr: 650,

obręb Siennica: dz.ew. nr: 263/4, 268/5, 357/1, 358/1, 636, 682 ,

obręb Siodło: dz.ew. nr: 105, 107, 108, 109, 131, 133, 134, 135, 346, 347, 348, 372, 373, 374, 375, 881,

obręb Starogród: dz.ew. nr: 333,

obręb Strugi Krzywickie: dz.ew. nr: 324, 356/1, 357/1, 358/1, 360, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 661,

obręb Wojciechówka: dz.ew. nr: 24, 40/4, 46/5, 48/4,

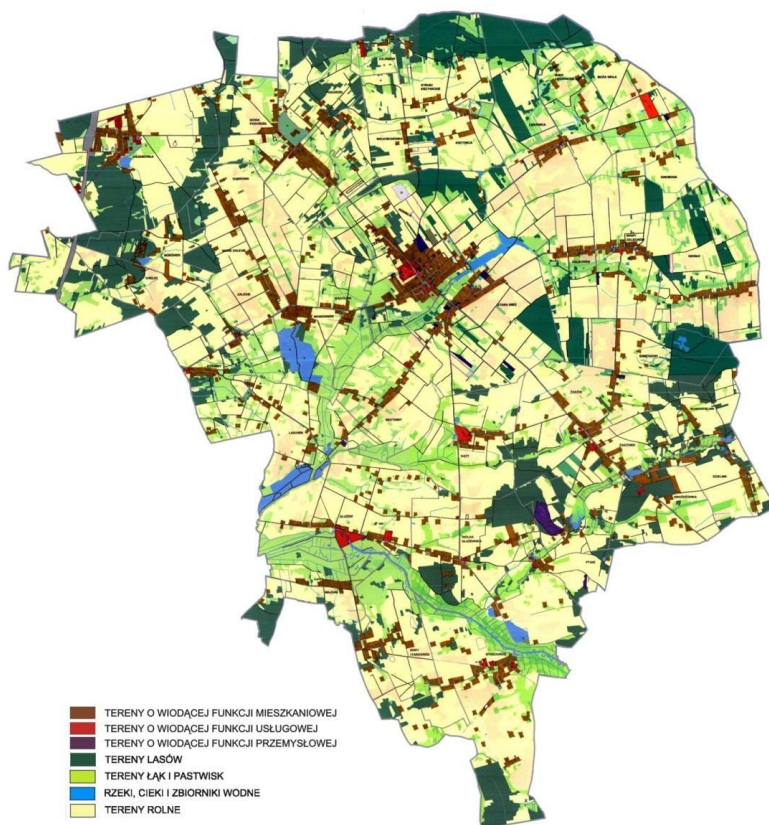
obręb Żakówek: dz.ew. nr: 77/4, 89/2.

Lasy wodochronne występują w obrębie Budy Łękawickie: dz.ew. nr: 7, 8, 9, 37, 43, 94, 103, 120, 121.

Użytki rolne

Na terenie gminy występują gleby średniurodzajne. Gleby klasy III stanowią zaledwie 26% powierzchni użytków rolnych. Gleby klasy IV nie stanowią jednolitego kompleksu lecz występują przemiennie z glebami słabej jakości. Użytki zielone stanowią około 30% powierzchni użytków rolnych.

Rys. 5 Struktura wykorzystania użytkowego gruntów

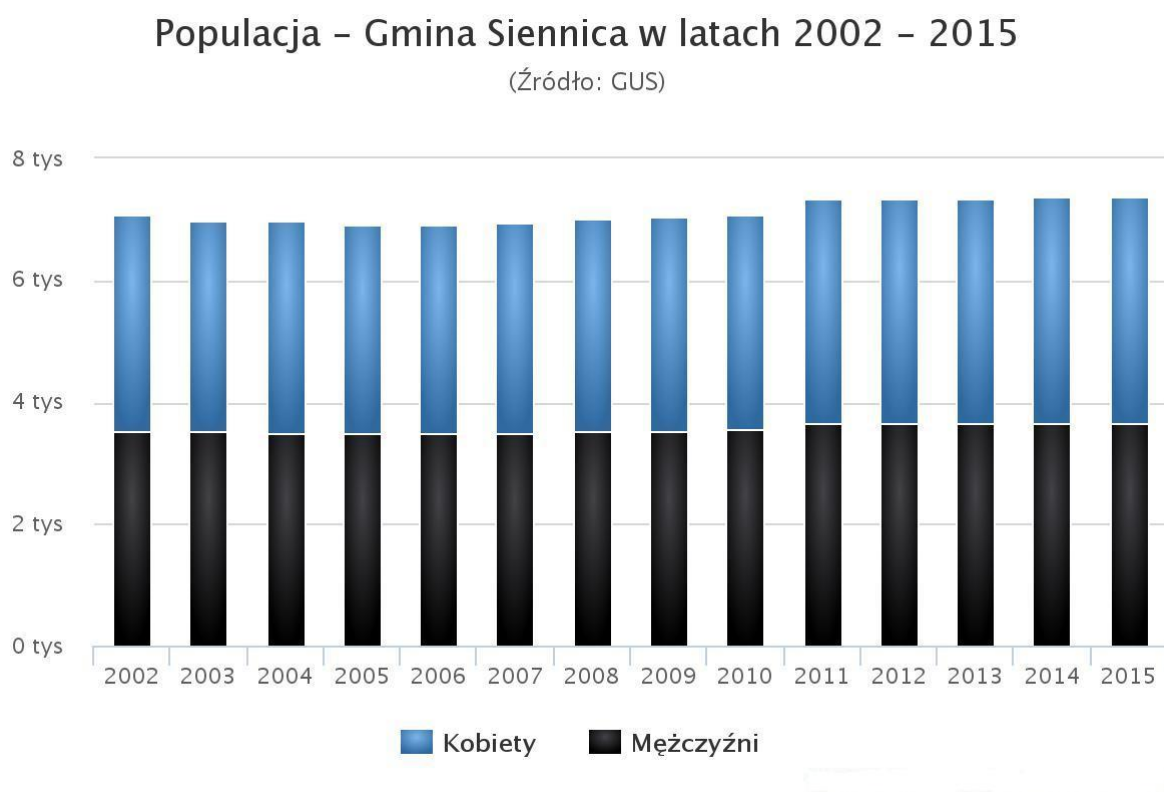
Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siennica (czerwiec 2014r.)

4.2. Diagnoza zjawisk społecznych

Struktura demograficzna

Według danych Urzędu Gminy w Siennicy, Gminę zamieszkiwało 7240 osób (stan na 31.12.2015 r.). W latach 2002-2015 liczba mieszkańców wzrosła o 4,5%. Na rysunku poniżej przedstawiono liczbę mieszkańców wg faktycznego miejsca zameldowania w latach 2002-2015.

Rys. 6. Ludność wg miejsca zameldowania w Gminie Siennica

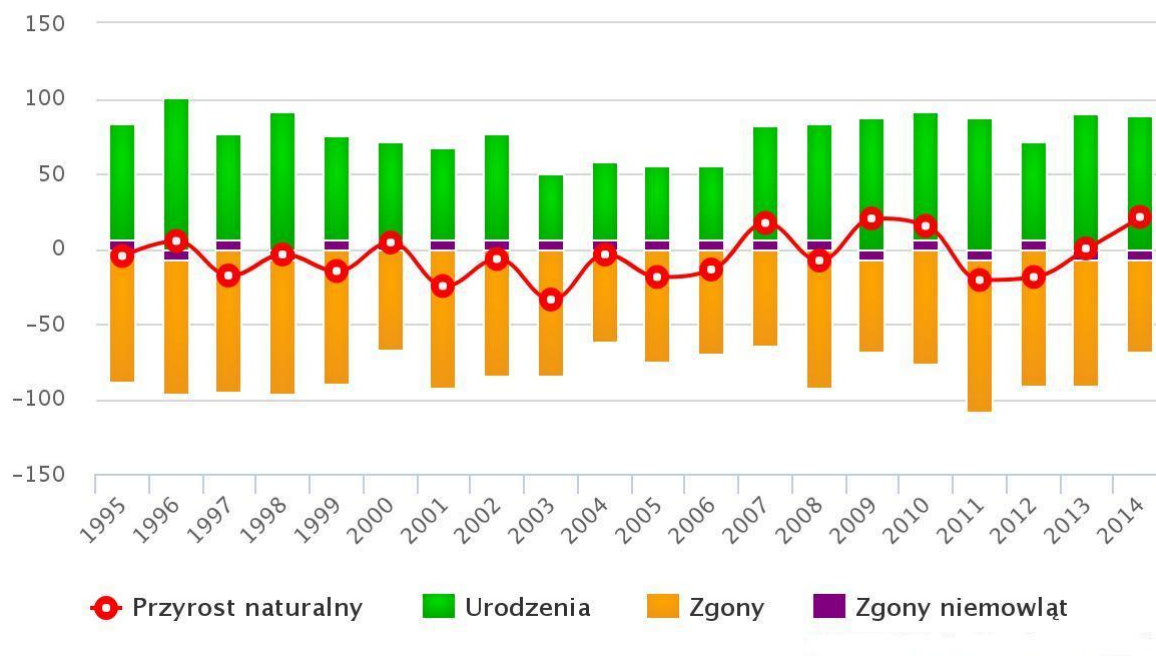

Na przyrost liczby ludności w gminie mają wpływ dwa wskaźniki: saldo ruchu naturalnego (różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów) oraz saldo ruchu wędrownego (saldo migracji), które wskazuje na różnicę pomiędzy zameldowaniami nowych mieszkańców, a wymeldowaniami mieszkańców z terenu gminy. Zarówno przyrost naturalny jak i saldo migracji w Gminie Siennica na przestrzeni lat 1994 – 2014 ulegały wahaniom, jednakże oba wskaźniki od 2007 roku przyjmowały w przeważającej większości tendencje dodatnie.

Rys. 7.

Przyrost naturalny w latach 1995–2014 w gminie Siennica

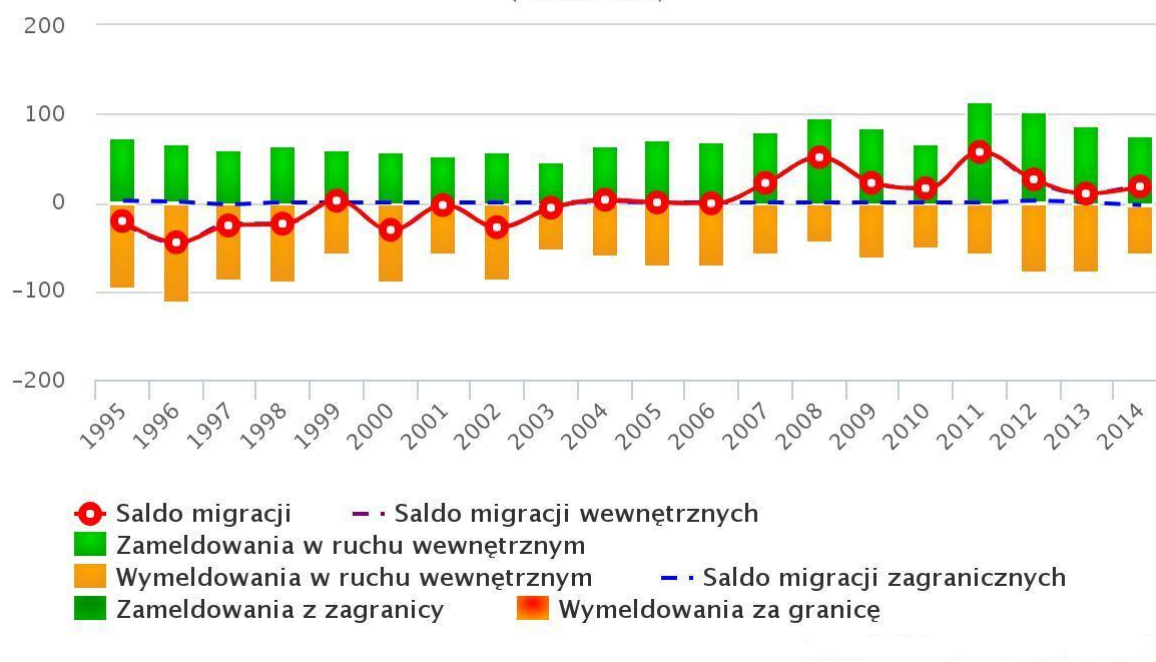
(Źródło: GUS)

Rys. 8.

Migracje na pobyt stały w latach 1995–2014 w gminie Siennica

(Źródło: GUS)

Mieszkańcy Gminy Siennica stanowią 4,9% mieszkańców całego powiatu mińskiego. Gmina charakteryzuje się niskim wskaźnikiem gęstości zaludnienia – 67 osoby na 1 km². 50,4% mieszkańców stanowią kobiety, a 49,6% mężczyźni. Szczegółowe dane przedstawiają tabele i wykresy poniżej.

Tabela 2. Gęstość zaludnienia w osobach na 1 km²

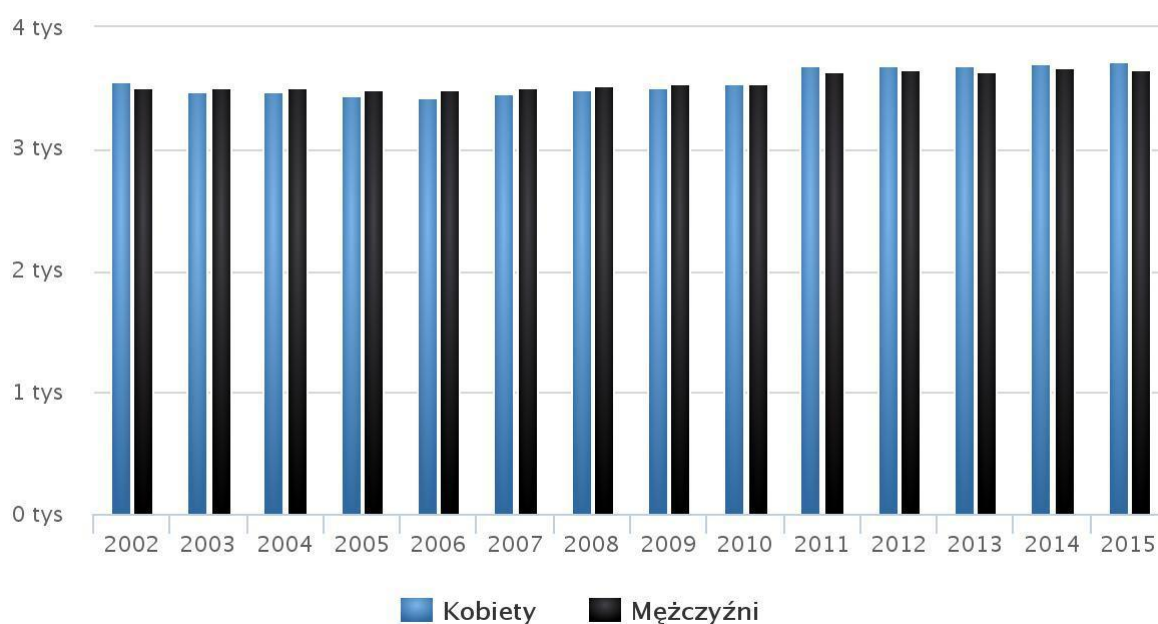
Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Powiat miński	123	124	126	127	128	129	130	130
Gmina Siennica	63	64	66	66	66	66	66	67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rys. 9. Statystyka mieszkańców Gminy Siennica według płci

Populacja – Gmina Siennica w latach 2002 – 2015

(Źródło: GUS)

Sieć osadniczą Gminy Siennica należy ocenić jako równomiernie rozmieszczoną. Jej system tworzy 40 jednostek osadniczych, w tym miejscowość Siennica licząca 1967 mieszkańców. Wśród pozostałych miejscowości, największe wsie (ponad 200 mieszkańców) to: Grzebowilk, Kąty, Nowa Pogorzela, Nowy Zglechów, Pogorzela, Starogród, Żaków.

Tabela 3. Liczba ludności Gminy Siennica z podziałem na poszczególne miejscowości w roku 2015.

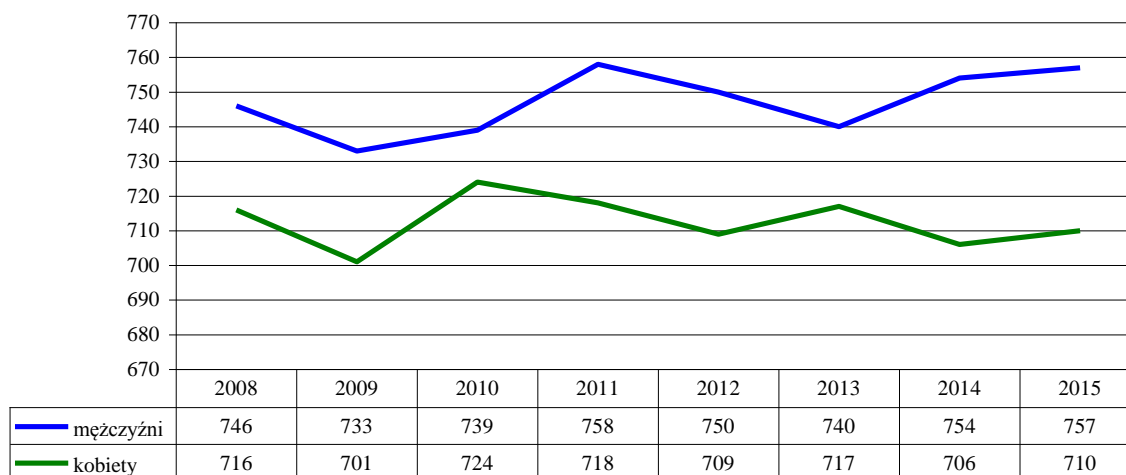
Lp.	Nazwa miejscowości	2015 r.
1.	Bestwiny	155
2.	Borówek	40
3.	Boża Wola	51
4.	Budy Łękawickie	100
5.	Chelst	47
6.	Dąbrowa	56
7.	Dłużew	190
8.	Drożdźówka	75
9.	Dzielnik	60
10.	Gągolina	85
11.	Grzebowilk	526
12.	Julianów	23
13.	Kąty	219
14.	Kośminy	71
15.	Krzywica	84
16.	Kulki	39
17.	Lasomin	112
18.	Łękawica	173
19.	Majdan	57
20.	Nowa Pogorzal	252
21.	Nowe Zalesie	44
22.	Nowodwór	154
23.	Nowodzielnik	32
24.	Nowy Starogród	112
25.	Nowy Zglechów	216
26.	Pogorzal	396
27.	Ptaki	50
28.	Siennica	1967
29.	Siennica (obręb Stara	238

	Wieś)	
30.	Siodło	183
31.	Starogród	303
32.	Strugi Krzywiczne	63
33.	Swoboda	65
34.	Świętochy	62
35.	Wojciechówka	89
36.	Wólka Dłużewska	104
37.	Zalesie	193
38.	Zglechów	136
39.	Żaków	314
40.	Żakówek	104
	Razem	7240

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Siennicy

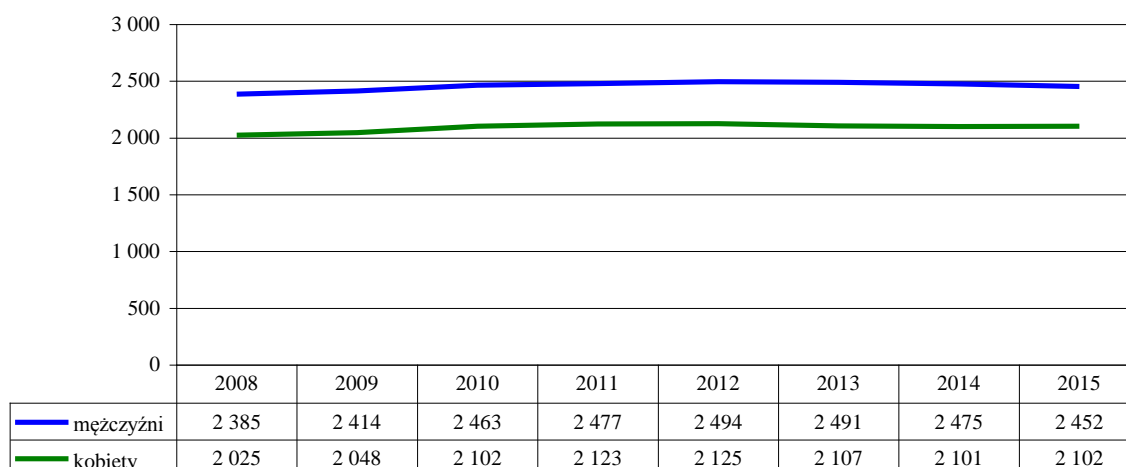
Analizy struktury wiekowej ludności dokonano uwzględniając podział na trzy grupy wiekowe: osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym.

Rys. 10. Mieszkańcy Gminy Siennica w wieku przedprodukcyjnym

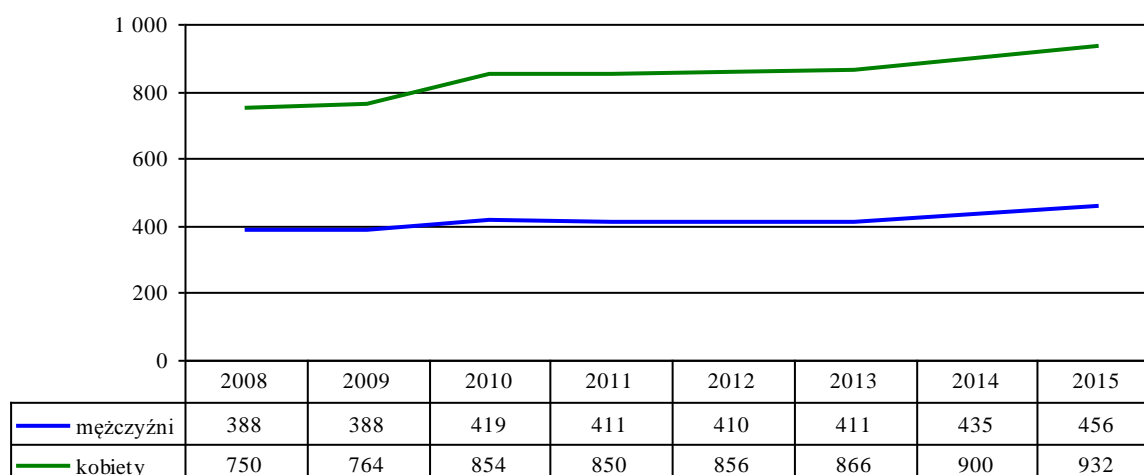
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rys. 11. Mieszkańcy Gminy Siennica w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

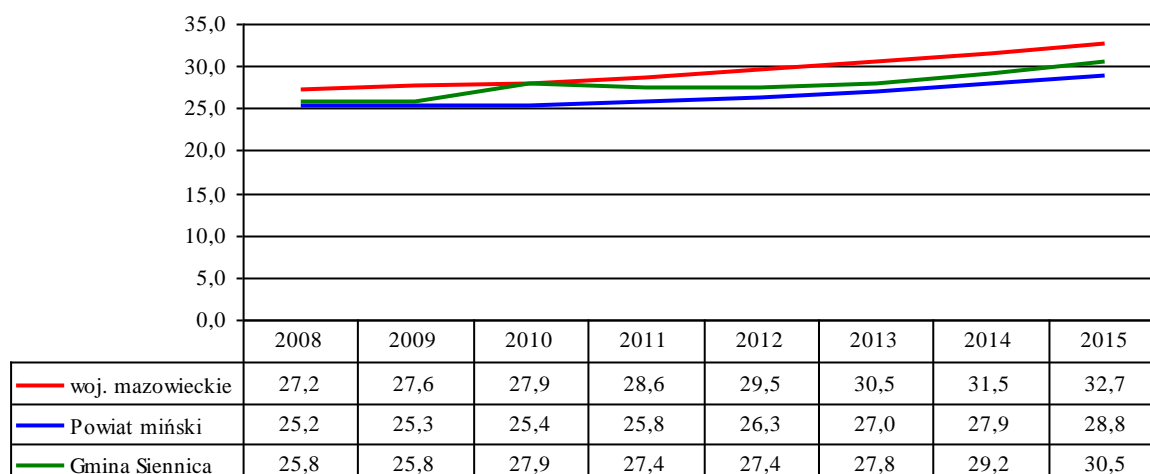
Rys. 12. Mieszkańcy Gminy Siennica w wieku poprodukcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ze strukturą ludności według ekonomicznych grup wieku nierozzerwalnie powiązane są wskaźniki obciążenia demograficznego, które obrazują relacje pomiędzy określonymi grupami wiekowymi w danej populacji. Na rysunkach poniżej przedstawiono wskaźnik obciążenia demograficznego.

Rys. 13. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 r. w gminie przypada 30,5 osób w wieku poprodukcyjnym nieco ponad 2 osoby mniej niż średnio w województwie (32,7) a niespełna dwie osoby więcej w porównaniu ze średnią dla powiatu mińskiego (28,8).

Niepokojący jest fakt, iż analizowany wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Siennica systematycznie rośnie w kolejnych latach. Porównując rok 2014 z rokiem 2008 można zauważyć, że liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrosła o 18,2%. Wzrost wskaźników obciążenia demograficznego jest jednakże zgodny z tendencją wojewódzką, ogólnopolską i ogólnoeuropejską.

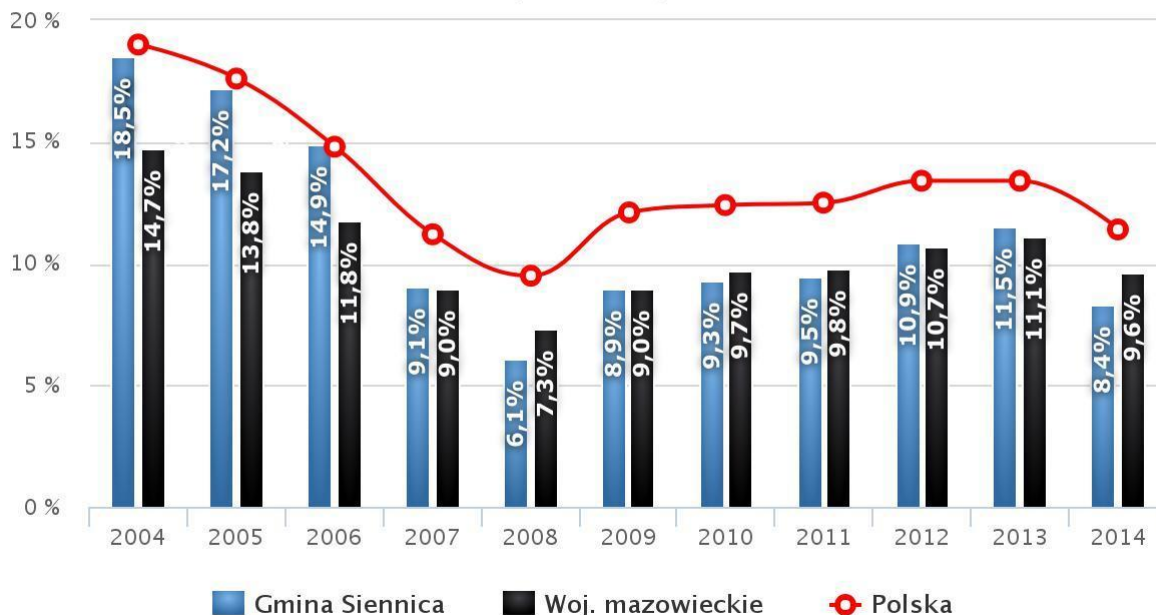
4.3 Poziom i struktura bezrobocia

W Gminie Siennica na 1000 mieszkańców pracuje 91 osób. 49,9% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 50,1% mężczyźni. Bezrobocie w gminie Siennica wynosiło w 2014 roku 8,4% (8,2% wśród kobiet i 8,5% wśród mężczyzn). Jest to najniższy wskaźnik w badanych 10 latach, który zmniejszył się także w 2015 r. Wskaźnik bezrobocia w Gminie Siennica jest niższy od wskaźnika dla powiatu mińskiego – 10,2% w 2014 r. i województwa mazowieckiego – 9,6%.

Rys.14

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Siennica w latach 2004 – 2014

(Źródło: GUS)

Wysoki poziom bezrobocia mierzony liczbą osób bezrobotnych w poszczególnych miejscowościach Gminy Siennica wobec liczby wszystkich bezrobotnych w Gminie jest jednym ze wskaźników obrazujących problemy społeczne, stanowiące podstawę do uznania obszaru za problemowy/zdegradowany. Największa liczba osób dotkniętych bezrobociem zamieszkuje miejscowości: **Siennica (21,73%)** oraz **Grzebowilk (10,55%)** a także **Żaków (6,82%)**. Także w tych trzech miejscowościach zamieszkuje największa liczba osób długotrwale bezrobotnych: **Siennica – 20%, Grzebowilk – 12,94%, Żaków – 8,24%**.

Tabela 4 Liczba osób bezrobotnych w sołectwach Gminy Siennica

Lp.	Nazwa miejscowości	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	% bezrobotnych w Gminie
1.	Bestwiny	3	5	4	3	1,86
2.	Borówek	2	2	1	2	1,24
3.	Boża Wola	0	0	0	0	0

4.	Budy Łękawickie	3	3	2	0	0
5.	Chełst	4	3	2	1	0,62
6.	Dąbrowa	1	1	1	0	0
7.	Dłużew	5	3	3	4	2,48
8.	Drożdżówka	1	1	1	0	0
9.	Dzielnik	1	1	0	1	0,62
10.	Gągolina	2	2	3	0	0
11.	Grzebowilk	31	33	22	17	10,55
12.	Julianów	1	0	0	0	0
13.	Kąty	5	6	3	3	1,86
14.	Kośminy	1	5	3	3	1,86
15.	Krzywica	1	3	2	1	0,62
16.	Kulki	1	1	0	0	0
17.	Lasomin	2	5	3	1	0,62
18.	Łękawica	9	7	5	4	2,48
19.	Majdan	2	1	0	0	0
20.	Nowa Pogorzelska	20	20	11	5	3,10
21.	Nowe Zalesie	3	3	0	1	0,62
22.	Nowodwór	3	3	5	6	3,72
23.	Nowodzielnik	2	2	2	2	1,24
24.	Nowy Starogród	2	2	3	3	1,86
25.	Nowy Zgłechów	9	11	5	5	3,10
26.	Pogorzelska	12	16	11	8	4,96
27.	Ptaki	2	1	1	1	0,62
28.	Siennica	59	58	46	35	21,73
29.	Siennica (obręb Stara Wieś)	8	10	11	10	6,21
30.	Siodło	11	9	8	6	3,72

31.	Starogród	7	5	6	5	3,10
32.	Strugi Krzywiczne	4	4	3	1	0,62
33.	Swoboda	4	2	3	3	1,86
34.	Świętochy	3	1	1	2	1,24
35.	Wojciechówka	1	2	3	0	0
36.	Wólka Dłużewska	5	5	6	4	2,48
37.	Zalesie	3	7	3	6	3,72
38.	Zglechów	5	8	1	1	0,62
39.	Żaków	12	14	6	11	6,83
40.	Żakówek	5	3	4	6	3,72
	Razem	255	268	194	161	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Mińsku Mazowieckim

Tabela 5. Liczba osób długotrwale bezrobotnych (bez pracy dłużej niż 12 miesięcy)

Lp.	Nazwa miejscowości	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	% długotrwale bezrobotnych w Gminie
1.	Bestwiny	2	2	2	2	2,35
2.	Borówek	0	0	0	1	1,18
3.	Boża Wola	0	0	0	0	0,00
4.	Budy Łękawickie	1	1	0	0	0,00
5.	Chelst	1	2	2	1	1,18
6.	Dąbrowa	1	0	0	0	0,00
7.	Dłużew	3	3	1	0	0,00
8.	Drożdżówka	0	0	0	0	0,00
9.	Dzielnik	1	0	0	0	0,00
10.	Gągolina	0	0	0	0	0,00
11.	Grzebowilk	12	16	17	11	12,94
12.	Julianów	1	0	0	0	0,00
13.	Kąty	3	4	2	2	2,35

14.	Kośminy	0	1	3	2	2,35
15.	Krzywica	1	1	1	1	1,18
16.	Kulki	0	0	0	0	0,00
17.	Lasomin	2	2	3	1	1,18
18.	Łękawica	4	5	4	2	2,35
19.	Majdan	0	1	0	0	0,00
20.	Nowa Pogorzelska	9	11	7	3	3,53
21.	Nowe Zalesie	1	1	0	0	0,00
22.	Nowodwór	2	1	3	3	3,53
23.	Nowodzielnik	1	2	2	2	2,35
24.	Nowy Starogród	0	1	2	2	2,35
25.	Nowy Zglechów	2	4	4	2	2,35
26.	Pogorzelska	5	6	3	4	4,71
27.	Ptaki	2	1	0	0	0,00
28.	Siennica	27	22	22	17	20,00
29.	Siennica (obręb Stara Wieś)	2	4	5	6	7,05
30.	Siodło	4	4	5	4	4,71
31.	Starogród	2	2	0	2	2,35
32.	Strugi Krzywickie	3	3	2	1	1,18
33.	Swoboda	3	1	3	3	3,53
34.	Świętochy	0	0	0	0	0,00
35.	Wojciechówka	1	1	0	0	0,00
36.	Wólka Dłużewska	2	0	2	1	1,18
37.	Zalesie	2	2	1	2	2,35
38.	Zglechów	2	2	1	0	0,00
39.	Żaków	3	8	4	7	8,24
40.	Żakówek	1	1	1	2	2,35
	Razem	106	115	102	85	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Mińsku Mazowieckim

4.4 Pomoc społeczna

Zakres prowadzonych działań rewitalizacyjnych w znacznym stopniu uzależniony jest od rozpoznania problemów społecznych występujących na obszarze zdegradowanym. Dlatego

też analiza istniejących problemów i zakresu działalności instytucji pomocy społecznej stanowi istotny element diagnozy.

Tabela 6. Korzystający z pomocy i wsparcia

Wyszczególnienie	2015
Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia	
Liczba osób	252
W tym: osoby długotrwale korzystające	223
Liczba rodzin	207
Liczba osób w rodzinach	422
Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie	
Liczba osób	252
Liczba rodzin	207
Liczba osób w rodzinach	422

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela 7 Powody udzielenia pomocy i wsparcia

Wyszczególnienie	2015
Ubóstwo	
Liczba rodzin	96
Liczba osób w rodzinach	246
Bezrobocie	
Liczba rodzin	54
Liczba osób w rodzinach	139
Niepełnosprawność	
Liczba rodzin	42
Liczba osób w rodzinach	86
Długotrwała lub ciężka choroba	

Liczba rodzin	27
Liczba osób w rodzinach	66
Bezradność	
Liczba rodzin	77
Liczba osób w rodzinach	322
Alkoholizm/narkomania	
Liczba rodzin	8
Liczba osób w rodzinach	12
Bezdomność	
Liczba rodzin	1
Liczba osób w rodzinach	1
Zdarzenia losowe	
Liczba rodzin	0
Liczba osób w rodzinach	0
Przemoc w rodzinie-ofiary przemocy	
Liczba rodzin	0
Liczba osób w rodzinach	0

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej

Wysoki poziom ubóstwa mierzony liczbą gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną, stanowią w niniejszym opracowaniu wskaźnik służący wyznaczeniu obszaru zdegradowanego. Najwyższy odsetek osób objętych pomocą społeczną zamieszkuje miejscowości: **Grzebowilk, Pogorzel, Siennica, Siennica (obręb Stara Wieś)**. Podobnie, analizując liczbę dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny, należy zauważyć, że najczęściej zamieszkują one miejscowości: **Żaków, Pogorzel, Siennica, Siennica (obręb Stara Wieś)**. Ponadto, miejscowość **Siennica** jest jedyną w Gminie, w której w 2015 roku 2 rodziny spełniały kryteria do przyznania dodatków mieszkaniowych.

Tabela 8 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej

Lp.	Nazwa miejscowości	2015 r.	% liczby korzystających z pomocy społecznej
1.	Bestwiny	3	1,19
2.	Borówek	0	0,00
3.	Boża Wola	1	0,40
4.	Budy Łękawickie	0	0,00
5.	Chełst	1	0,40
6.	Dąbrowa	0	0,00
7.	Dłużew	9	3,57
8.	Drożdżówka	4	1,59
9.	Dzielnik	1	0,40
10.	Gągolina	2	0,79
11.	Grzebowilk	22	8,73
12.	Julianów	1	0,40
13.	Kąty	6	2,38
14.	Kośminy	5	1,98
15.	Krzywica	3	1,19
16.	Kulki	1	0,40
17.	Lasomin	2	0,79
18.	Łękawica	10	3,97
19.	Majdan	5	1,98
20.	Nowa Pogorzal	10	3,97
21.	Nowe Zalesie	3	1,19
22.	Nowodwór	11	4,37
23.	Nowodzielnik	1	0,40
24.	Nowy Starogród	15	5,95
25.	Nowy Zglechów	7	2,78
26.	Pogorzal	20	7,94
27.	Ptaki	1	0,40

28.	Siennica	40	15,87
29.	Siennica (obręb Stara Wieś)	25	9,92
30.	Siodło	2	0,79
31.	Starogród	10	3,97
32.	Strugi Krzywiczne	3	1,19
33.	Swoboda	2	0,79
34.	Świętochy	1	0,40
35.	Wojciechówka	1	0,40
36.	Wólka Dłużewska	7	2,78
37.	Zalesie	3	1,19
38.	Zglechów	4	1,59
39.	Żaków	9	3,57
40.	Żakówek	1	0,40
	Razem	252	

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela 9 Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku

Lp.	Nazwa miejscowości	2015 r.	% liczby otrzymujących zasiłek
1.	Bestwiny	6	1,89
2.	Borówek	1	0,31
3.	Boża Wola	1	0,31
4.	Budy Łękawickie	9	2,83
5.	Chełst	5	1,57
6.	Dąbrowa	5	1,57
7.	Dłużew	13	4,09
8.	Drożdźówka	10	3,14
9.	Dzielnik	1	0,31
10.	Gągolina	5	1,57
11.	Grzebowilk	14	4,40

12.	Julianów	2	0,63
13.	Kąty	8	2,52
14.	Kośminy	6	1,89
15.	Krzywica	2	0,63
16.	Kulki	1	0,31
17.	Lasomin	4	1,26
18.	Łękawica	11	3,46
19.	Majdan	6	1,89
20.	Nowa Pogorzel	11	3,46
21.	Nowe Zalesie	2	0,63
22.	Nowodwór	10	3,14
23.	Nowodzielnik	4	1,26
24.	Nowy Starogród	9	2,83
25.	Nowy Zglechów	8	2,52
26.	Pogorzel	22	6,92
27.	Ptaki	2	0,63
28.	Siennica	31	9,75
29.	Siennica (obręb Stara Wieś)	23	7,23
30.	Siodło	7	2,20
31.	Starogród	7	2,20
32.	Strugi Krzywickie	5	1,57
33.	Swoboda	4	1,26
34.	Świętochy	1	0,31
35.	Wojciechówka	8	2,52
36.	Wólka Dłużewska	14	4,40
37.	Zalesie	4	1,26
38.	Zglechów	8	2,52
39.	Żaków	22	6,92
40.	Żakówek	6	1,89
	Razem:	318	

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej

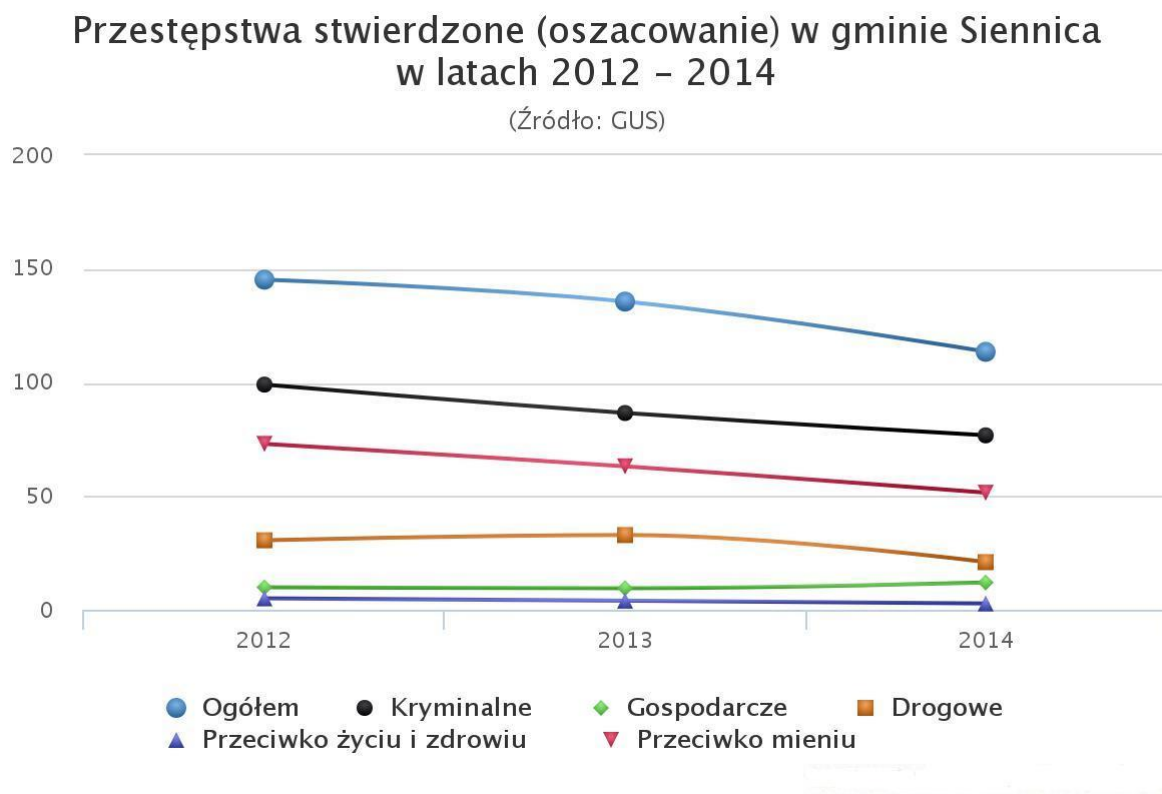
4.5. Przestępczość

Zadania służbowe na terenie gminy Siennica (*miasta Mińsk Mazowiecki i gminy Mińsk Mazowiecki*) realizują policjanci z Komendy Powiatowej Policji z siedzibą w Mińsku Mazowieckim, liczącej na terenie działania samego miasta i dwóch gmin etatowo 154 policjantów.

Czynności związane z wykonywaniem ustawowych zadań określonych w Ustawie o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 roku, dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, ścigania sprawców przestępstw i wykroczeń oraz inicjowania działań zmierzających do zapobiegania popełnianiu czynów zabronionych oraz nawiązywania w tym celu współpracy z innymi służbami, realizują w gminie Siennica (*mieście Mińsk Mazowiecki i gminie Mińsk Mazowiecki*) policjanci z następujących komórek organizacyjnych:

- Wydział Prewencji, w tym:
 - Ogniwo Patrolowo Interwencyjne (w tym Zespół Wywiadowczy),
 - Rewir Dzielnicowych,
 - Zespół ds. Organizacji Służby,
 - Zespół Dyżurnych,
 - Zespół Konwojowo Ochronny.
- Wydział ds. Wykroczeń, Nieletnich i Patologii,
- Wydział Ruchu Drogowego,
- Wydział Dochodzeniowo-Śledczy (w tym zespół techniki kryminalistycznej),
- Wydział Kryminalny,
- Wydział do walki z Przestępczością Gospodarczą i Korupcją.

Rys. 15. Przestępstwa ogółem na terenie Gminy Siennica w roku 2014

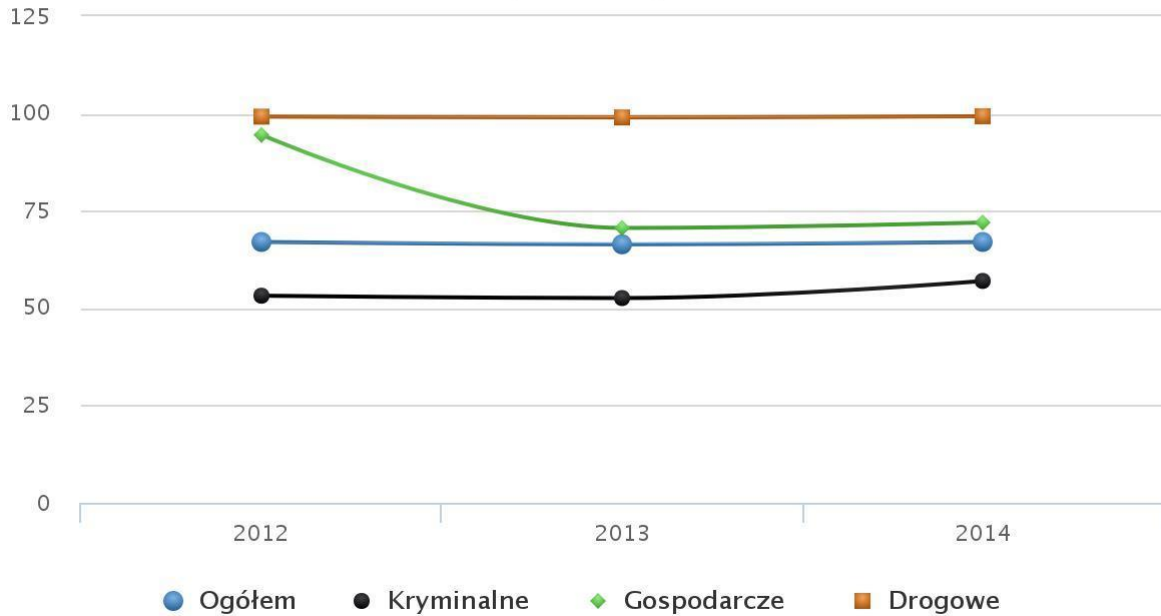
W 2014 roku, w Siennicy odnotowano 113 przestępstw, w tym przestępstwa o charakterze kryminalnym – 77, o charakterze gospodarczym – 12, przestępstwa drogowe – 21, przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu – 3, przestępstwa przeciwko mieniu – 51. Wskaźnik przestępstw na 1000 mieszkańców kształtuje się w Siennicy na poziomie 15,44 i jest niższy od wskaźnika dla województwa mazowieckiego (22,09) i kraju (22,72). Podobnie wyglądają dane dla przestępstw o charakterze kryminalnym na 1000 mieszkańców: Siennica – 10,44, województwo – 16,09, Polska – 15,54. Wskaźnik jest jednak wyższy w przypadku przestępstw o charakterze drogowym i wynosi: 2,85 na 1000 mieszkańców w Siennicy, 2,21 w województwie mazowieckim, 2,23 dla Polski.

Należy zwrócić uwagę na korzystny wobec średniej dla województwa mazowieckiego wskaźnik wykrywalności przestępstw, który w Siennicy wynosi 67% wobec jedynie 54% dla całego województwa.

Rys. 16

Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w gminie Siennica w latach 2012 - 2014

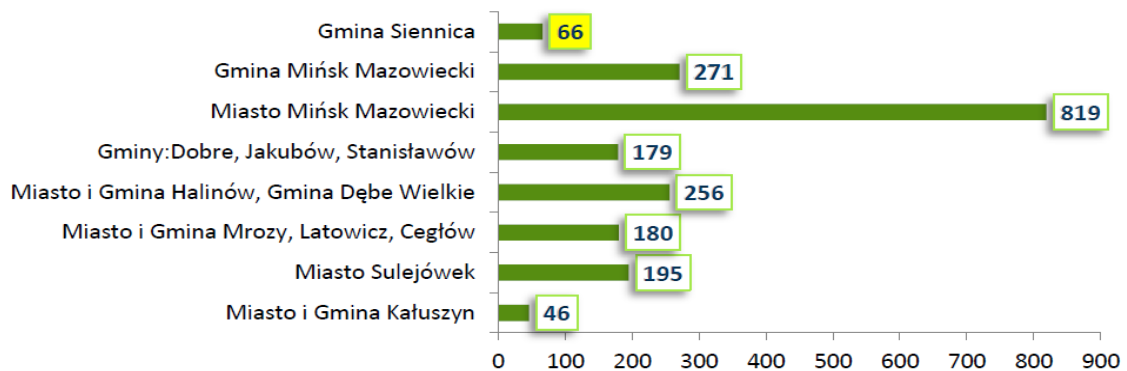
(Źródło: GUS)

Zgodnie z „Analizą stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie Siennica w 2015 r.” przygotowaną przez Komendanta Powiatowego Policji w Mińsku Mazowieckim, w omawianym roku odnotowano znaczny spadek liczby przestępstw kryminalnych – do 66.

Porównując poziom przestępczości w Siennicy w 2015 r. do wskaźnika dla poszczególnych gmin powiatu mińskiego województwa i kraju należy stwierdzić, iż jest on zdecydowanie niższy na korzyść Gminy.

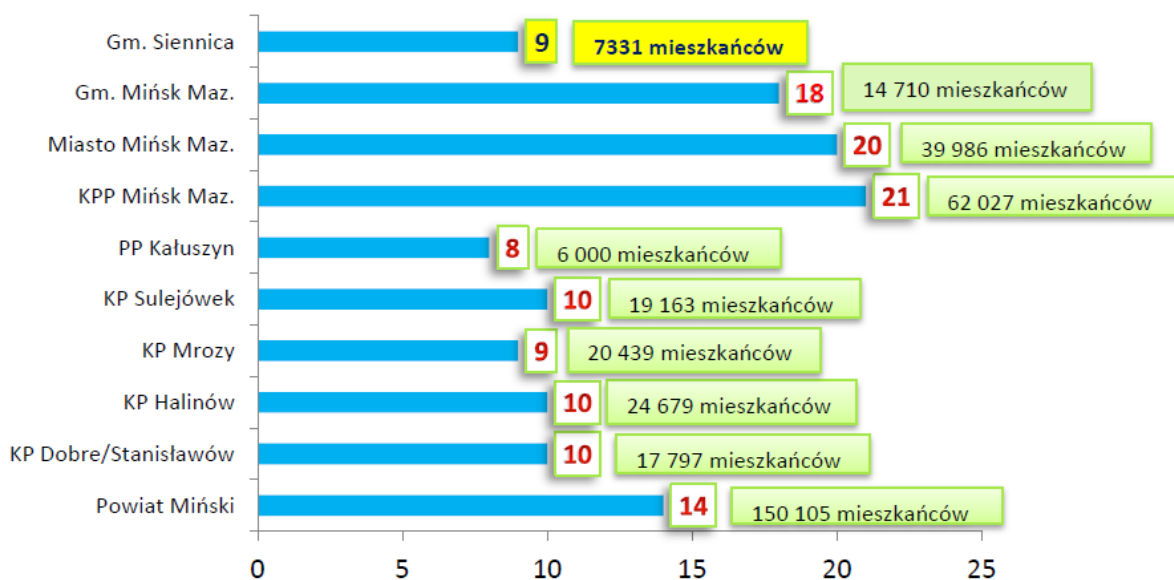
Rys. 17

Poniższy wykres przedstawia skalę zagrożenia przestępczością w odniesieniu do 1 tysiąca mieszkańców (liczba przestępstw przypadająca na 1 tys. mieszkańców na terenie działania

poszczególnych jednostek i w całym powiecie mińskim) w 2015 roku, z uwzględnieniem Gminy Siennica – (dane dot. liczby mieszkańców – pobyt stały + czasowy – stan na dzień 31 grudnia 2015 roku):

Rys. 18

Kradzieże i włamania

W 2015 odnotowano wzrost liczby przestępstw stwierdzonych w tej kategorii, z 6 w 2014 roku do 9 w roku sprawozdawczym. W gminie Siennica stwierdzono 3 przestępstwa więcej w porównaniu z 2014 rokiem. Policjanci wykryli 4 przestępstwa. Wykrywalność wyniosła 40 % w 2015 roku, o prawie 7 % więcej w porównaniu do 2014 roku.

Kradzieże dotyczyły między innymi: kradzieży prądu poprzez nielegalne przyłącze, kradzieży narzędzi rolniczych z posesji, kradzieży drewna z posesji, kradzieży pieniędzy z mieszkania, kradzieży akumulatorów z kombajnu, kradzieży piły spalinowej z pomieszczeń gospodarczych, a także kradzieży blaszanego pokrycia dachu domku letniskowego.

Do kradzieży dochodziło między innymi w: Siennicy, Dąbrowie, Starogrodzie. Strugach Krzywickich, Żakowie oraz w Budach Łękawickich.

Włamywano się do: zbiorników z paliwem w samochodach ciężarowych i mieszkań. W jednym przypadku skradziono paliwo z ciężarówki, w drugim z mieszkania torebkę z

dokumentami, podczas kolejnego włamania do mieszkania nic nie skradziono. Włamania miały miejsce w Pogorzeli i dwukrotnie w Siennicy.

Bójki i pobicia

W 2015 roku stwierdzono na terenie gminy Siennica 1 przestępstwo w tej kategorii i miało ono miejsce w Żakowie. Policjanci wykryli tą sprawę, a podejrzanym przedstawiono zarzuty karne i skierowano sprawę z aktem oskarżenia do sądu.

Uszkodzenia rzeczy

W 2015 roku wzrosła liczba uszkodzeń rzeczy w gminie Siennica, z 2 w 2014 roku do 3 w 2015 roku. Stwierdzono tylko 1 przestępstwo więcej w tej kategorii w porównaniu do 2014 roku. Policjanci wykryli 1 przestępstwo, osiągając wykrywalność na poziomie ponad 33%. Zdarzenia odnotowano: w Nowej Pogorzeli (uszkodzenie karoserii samochodu), w Siennicy (uszkodzenie panelu ogrodowego) i Siodle (podpalenie bel ze słomą).

4.6. Edukacja i wychowanie przedszkolne

19,1% mieszkańców gminy Siennica w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat – wychowanie przedszkolne (18,9% wśród dziewczynek i 19,4% wśród chłopców). Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 1,24 dzieci w wieku przedszkolnym.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształcą się 21,8% ludności (21,1% wśród dziewczynek i 22,6% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 11 uczniów. Współczynnik olaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 106,47.

Wśród mieszkańców w wieku potencjalnej nauki 12,2% zalicza się do przedziału 13-15 lat – kształcenie na poziomie gimnazjalnym (12,3% wśród dziewczyn i 12,1% wśród chłopaków). Na 1 oddział w szkołach gimnazjalnych przypada 20 uczniów. Współczynnik olaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach gimnazjalnych do osób w wieku 13-15 lat) wynosi 92,41.

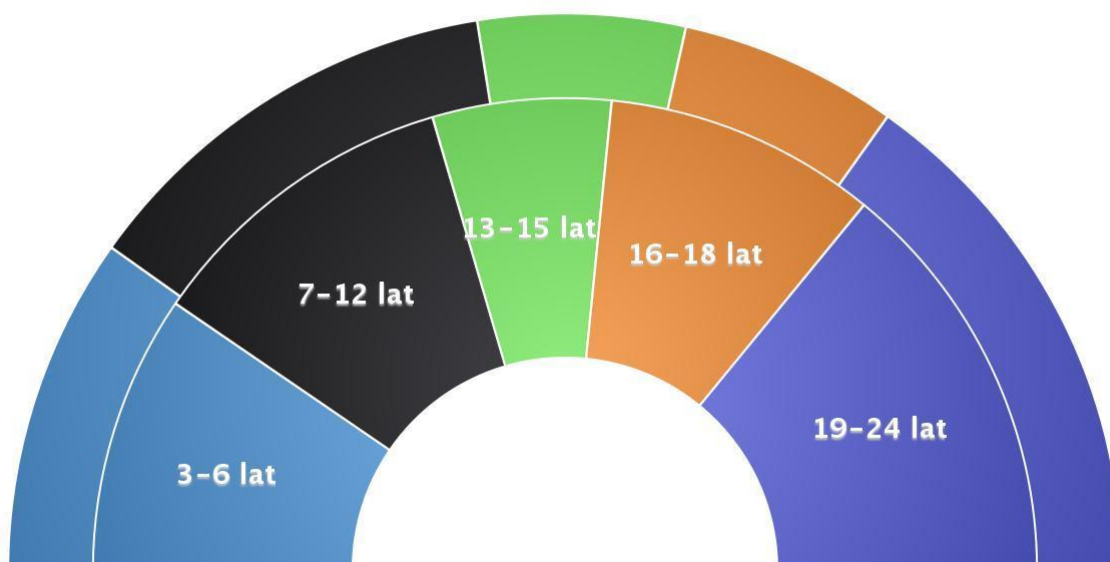
W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształci się 18,7% mieszkańców (19,2% wśród dziewczyn i 18,2% wśród chłopaków). 14 uczniów przypada na oddział w zasadniczych szkołach zawodowych. 19 uczniów przypada na oddział w szkołach średnich zawodowych i artystycznych.

W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 28,1% mieszkańców gminy Siennica w wieku potencjalnej nauki (28,6% kobiet i 27,7% mężczyzn).

Rys. 19.

Edukacyjne grupy wieku – Gmina Siennica, 2014

(Źródło: GUS)

Szkolnictwo podstawowe

Współczynnik solaryzacji netto określa relacje liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. W Gminie Siennica współczynnik ten wyniósł dla szkół podstawowych w 2014 r. 105,6% i był wyższy zarówno na poziomie powiatu jak i województwa, dla których wskaźnik solaryzacji wyniósł odpowiednio 97,1 i 97,3.

O jakości kształcenia placówek gimnazjalnych świadczyć mogą wyniki egzaminów gimnazjalnych. Jak możemy zauważyć w tabeli poniżej, w 2015 roku najlepszymi wynikami z egzaminów gimnazjalnych cieszyli się uczniowie z gimnazjów z miasta Mińsk Mazowiecki. Gimnazja z Gminy Siennica uplasowały się na 9 miejscu.

Tabela 10. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w szkołach działających na terenie Gminy Siennica na tle porównywanych jednostek w powiecie mińskim w 2015 roku.

	Historia i WOS	Język polski	Matematyka	Przedmioty przyrodnicze
Mińsk Mazowiecki	68,1	67,4	58,1	56,5
Cegłów	63,2	58,8	51,0	49,0
Dębe Wielkie	64,3	62,4	50,3	53,3
Dobre	65,0	66,2	51,1	52,9
Halinów	70,9	65,9	51,1	51,6
Jakubów	64,8	63,3	50,0	47,6
Kałużyn	65,7	67,0	49,3	50,3
Latowicz	64,1	60,6	48,4	49,4
Mińsk Mazowiecki	61,8	59,3	41,5	42,6
Mrozy	60,2	65,4	43,6	44,7
Siennica	62,2	60,7	48,6	50,5
Stanisławów	58,5	58,8	47,4	50,5
Sulejówek	68,0	66,2	49,0	52,5
Średnia	64,37	63,23	49,18	50,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Warszawie

Analizując powyższy wykres należy zauważyć, iż wyniki osiągnięte przez gimnazjalistów z Siennicy lokują się nieco poniżej średniej dla powiatu (z wyłączeniem wyników z nauk przyrodniczych).

Same wyniki egzaminów gimnazjalnych nie pokazują w sposób obiektywny jakości kształcenia w danej szkole. Istotne jest również uwzględnienie efektywności nauczania. Dlatego też pod uwagę wzięto kolejny wskaźnik – tzw. „Edukacyjną Wartość Dodaną” (EWD) – pokazujący nie tylko ostateczne wyniki osiągnięte przez uczniów na egzaminach

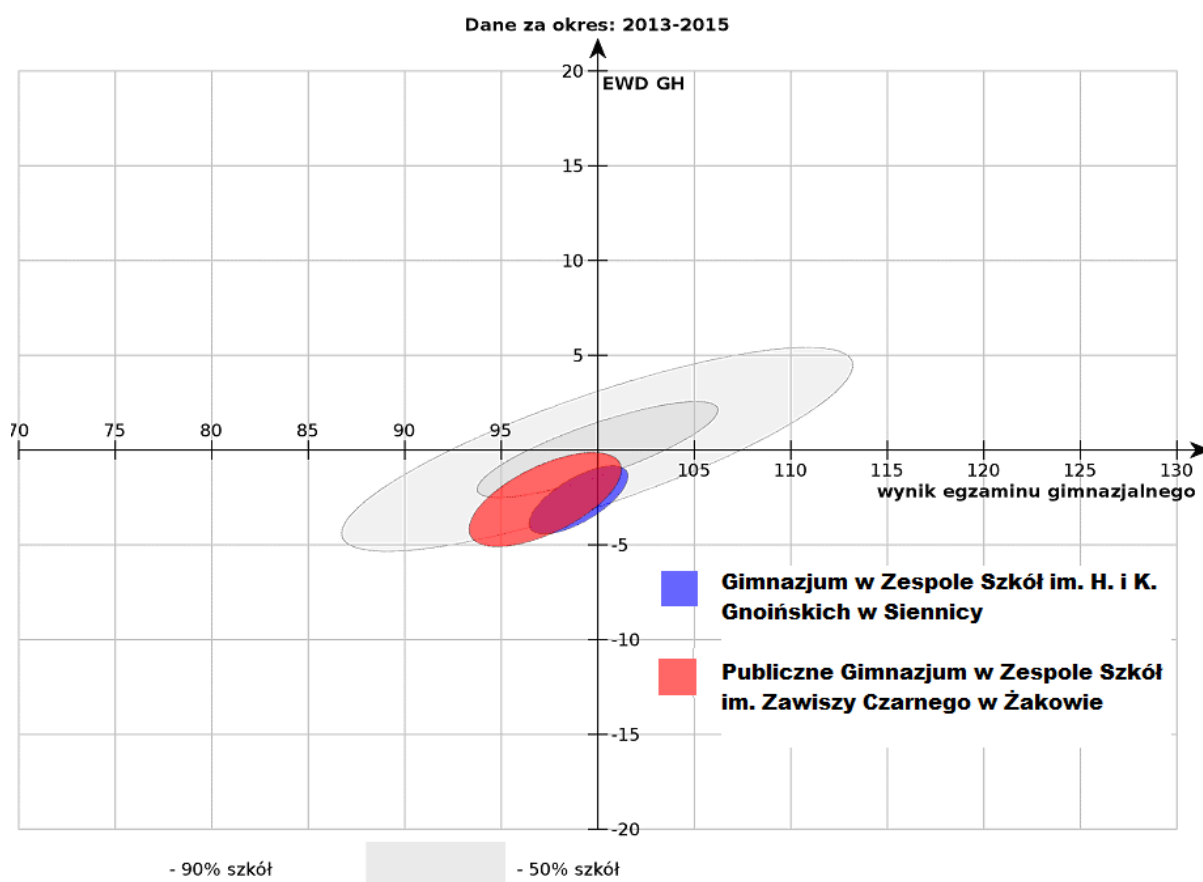
gimnazjalnych, ale również autentyczny wkład szkoły w edukację uczniów. Pozycja osiągnięta przez daną szkołę przedstawiana jest w układzie współrzędnych w postaci elipsy (jest to obszar, w którym z 95% pewnością znajduje się gimnazjum ze względu na wynik egzaminu i EWD; wielkość elipsy odzwierciedla niepewność szacowania wskaźników dla szkoły: im więcej danych, tym mniejsza niepewność i mniejsza elipsa). Oś pozioma wskazuje średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego, a oś pionowa symbolizuje trzyletnią EWD danej szkoły. Umieszczenie szkoły w układzie współrzędnych pozwala na wyróżnienie pięciu typów szkół:

Tabela 11.

Typ szkoły	Charakterystyka
Szkoły neutralne	charakteryzują się średnimi w skali kraju wynikami egzaminacyjnymi oraz przeciętną efektywnością nauki. Na wykresie elipsa takiej szkoły znajduje się na przecięciu osi.
Szkoły sukcesu	posiadają wysokie wyniki z egzaminów oraz wysoką efektywność nauczania (na wykresie pierwsza ćwiartka).
Szkoły wspierające	osiągają przeciętne wyniki egzaminacyjne, jednak efektywność nauczania jest wysoka (na wykresie druga ćwiartka).
Szkoły wymagające pomocy	uzyskują zarówno niskie wyniki na egzaminach gimnazjalnych, jak i niską efektywność nauczania (na wykresie trzecia ćwiartka).
Szkoły niewykorzystanych możliwości	uzyskują wysokie wyniki egzaminu gimnazjalnego, lecz posiadają słabą efektywnością nauczania (na wykresie czwarta ćwiartka).

Jak można zauważyć na rysunku poniżej, biorąc pod uwagę wyniki z egzaminów i efektywność nauczania przedmiotów humanistycznych w latach 2013 – 2015, oba gimnazja można zaliczyć do szkół wymagających pomocy.

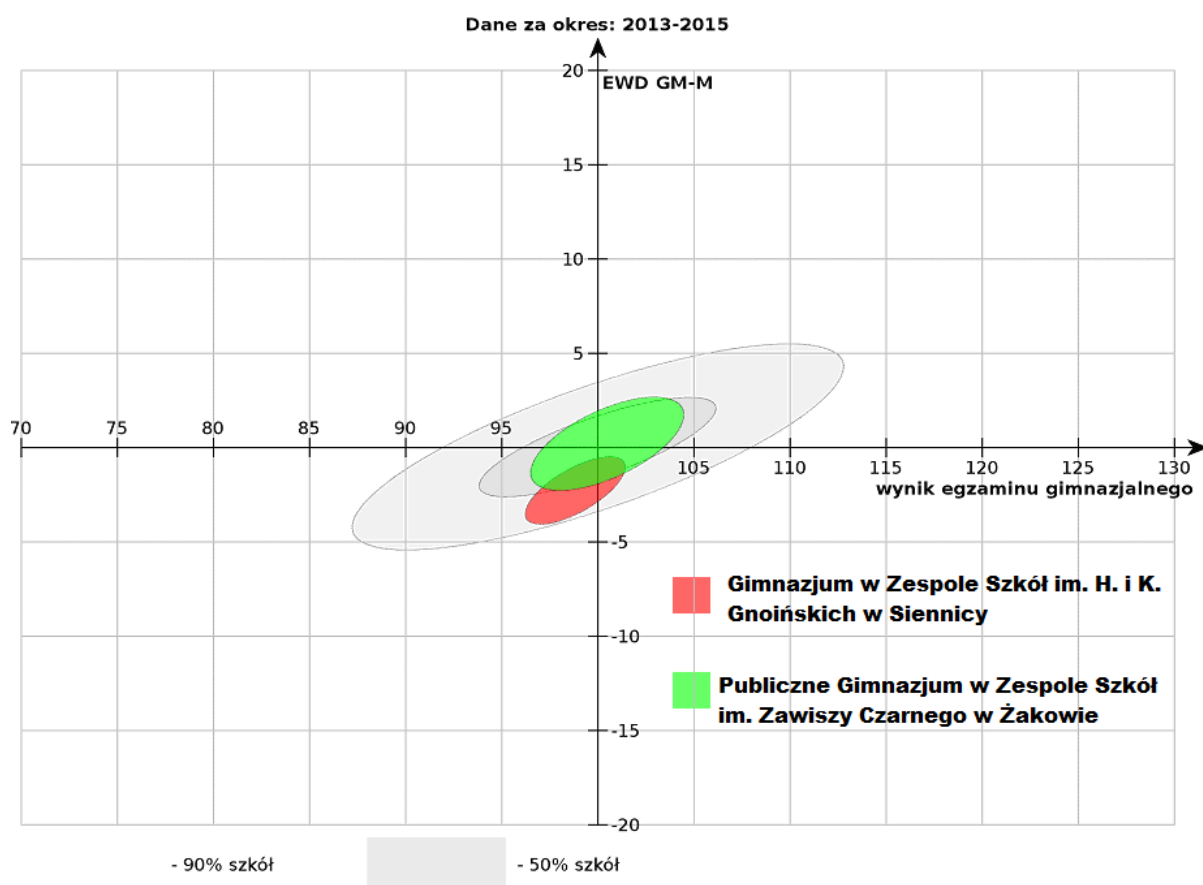
Rys. 20 Wartość wskaźnika EWD osiągnięta przez szkoły gimnazjalne funkcjonujące na terenie Gminy Siennica z przedmiotów humanistycznych (okres 2013 – 2015).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <http://ewd.edu.pl/>

Biorąc pod uwagę wyniki z egzaminów i efektywność nauczania matematyki w latach 2013 – 2015, Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół im. Zawiszy Czarnego w Żakowie można zaliczyć do szkół neutralnych charakteryzujących się średnimi w skali kraju wynikami egzaminacyjnymi oraz przeciętną efektywnością nauki wymagających pomocy. Gimnazjum w Zespole Szkół im. H. i K. Gnoińskich w Siennicy należy zaliczyć do szkół wymagających pomocy. Szczegółowe dane przedstawiono na rysunku poniżej.

Rys. 21 Wartość wskaźnika EWD osiągnięta przez szkoły gimnazjalne funkcjonujące na terenie Gminy Siennica z matematyki (okres 2013 – 2015).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <http://ewd.edu.pl/>

Szkolnictwo ponadgimnazjalne

Na terenie Gminy Siennica funkcjonują dwie szkoły ponadgimnazjalne: Technikum i Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Zespole Szkół w Siennicy, przy ul. Mińskiej 38.

Wymagający poprawy system edukacji w Gminie mógłby spowodować zahamowanie niekorzystnego, niższego niż w województwie poziomu wykształcenia mieszkańców.

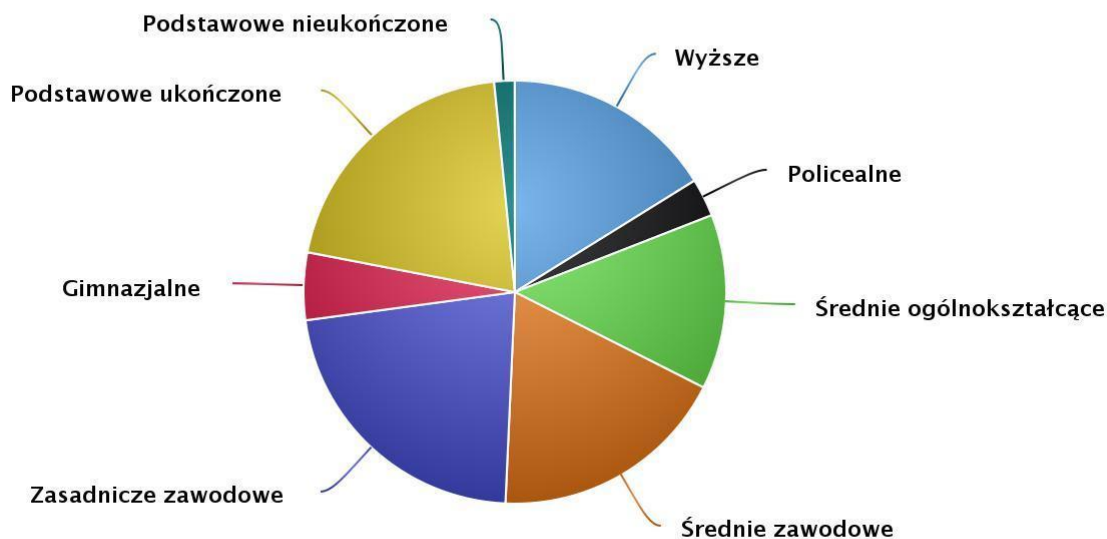
1 951 mieszkańców gminy Siennica jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 953 kobiet oraz 998 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 16,2% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,9% wykształcenie policealne, 13,4% średnie ogólnokształcące, a 18,3% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 22,2% mieszkańców gminy Siennica, gimnazjalnym 5,2%, natomiast 20,4%

podstawowym ukończonym. 1,6% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

Rys.22

Poziom wykształcenia – Gmina Siennica

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

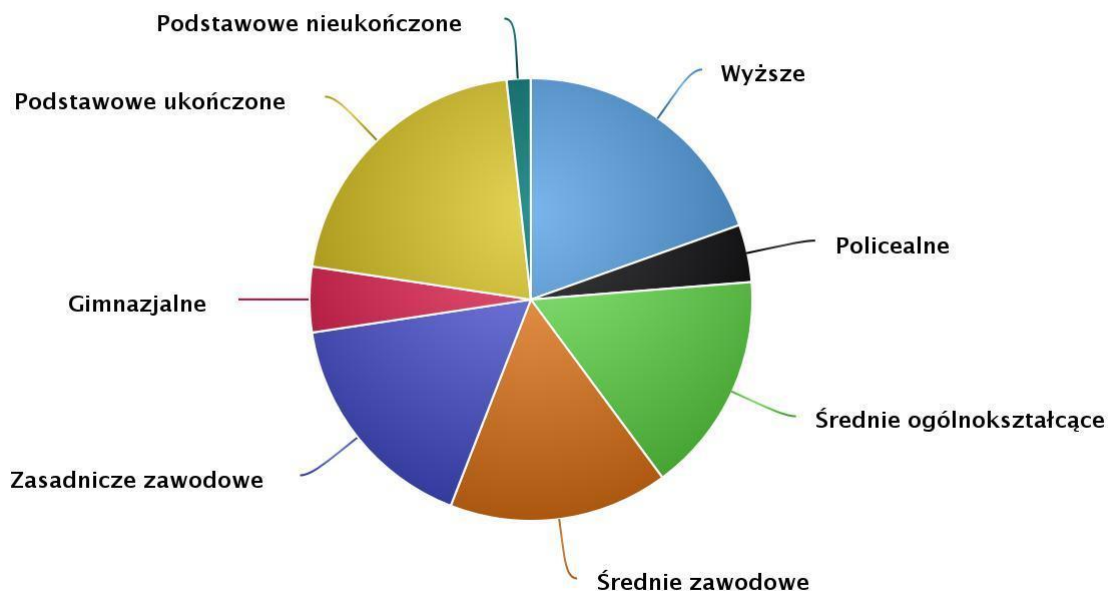

W porównaniu do całego województwa mazowieckiego mieszkańcy gminy Siennica mają niższy poziom wykształcenia. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 24,4% ludności województwa posiada wykształcenie wyższe, 3,0% wykształcenie policealne, 14,4% średnie ogólnokształcące, a 17,4% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 17,3% mieszkańców mazowieckiego, gimnazjalnym 4,7%, natomiast 17,4% podstawowym ukończonym. 1,4% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

Rys. 23

Poziom wykształcenia (Kobiety) – Gmina Siennica

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

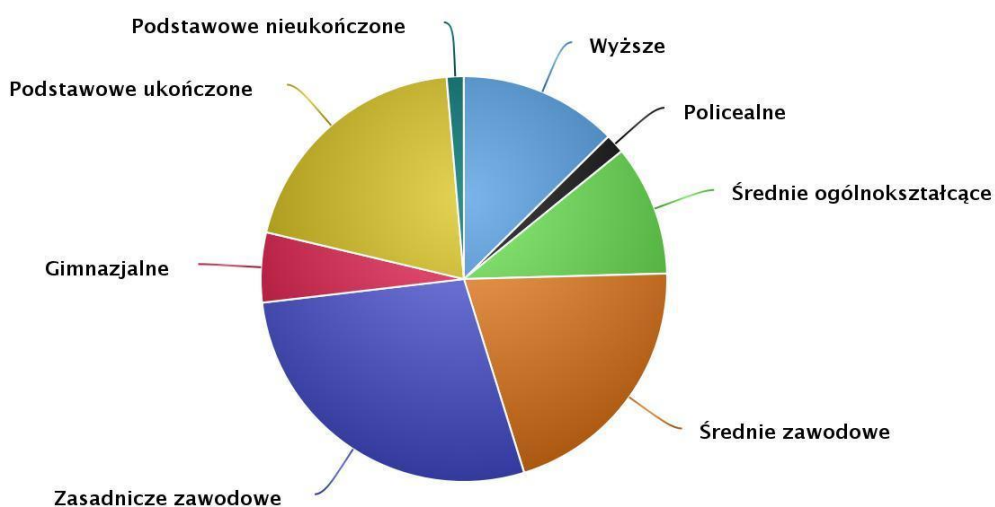

Wśród kobiet mieszkających w gminie Siennica największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (20,8%) oraz wyższe (19,5%). Wśród kobiet mieszkających w mazowieckim największy odsetek ma wykształcenie wyższe (26,8%) oraz podstawowe ukończone (17,9%).

Rys. 24

Poziom wykształcenia (Mężczyźni) – Gmina Siennica

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

Mężczyźni w Gminie Siennica najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (27,9%) oraz średnie zawodowe (20,6%). Mężczyźni w województwie mazowieckim najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (22,4%) oraz wyższe (21,7%).

4.7. Struktura organizacji pozarządowych

Liczba organizacji pozarządowych, nieznacznie lecz systematycznie wzrasta w ostatnich 4 latach. Taki stan rzeczy ma swoją przyczynę prawdopodobnie w zwiększeniu nakładów finansowych na rzecz III sektora: w pierwszym przypadku przez władze samorządowe, w drugim – dzięki wstąpieniu w struktury Unii Europejskiej i związanej z tym desygnacji środków w ramach stosownych programów (np. EFS).

Niestety, organizacje pozarządowe borykają się również z wieloma problemami. Do najważniejszych należy wciąż stosunkowo nieznaczny udział w życiu Miasta i lokalnych społeczności. Może to mieć swoją przyczynę w niewielkiej liczbie samych organizacji (porównując do innych krajów tzw. Europy Zachodniej), jak również brakiem zainteresowania ze strony mieszkańców niechętnych bądź wykazujących nieufność wobec przyłączenia się do danej grupy. Ponadto, pomimo atutów, jakie przynoszą dofinansowania płynące z budżetu Miasta oraz Unii Europejskiej, skomplikowanie procedur a przede wszystkim konieczność posiadania wkładu własnego może stanowić barierę dla niektórych organizacji. Innym problemem, jaki pojawia się w III sektorze, jest (wspomniany powyżej) niedobór osób chętnych do prowadzenia działań organizacji, wolontariuszu czy nawet zwykłych członków.

Tabela 12

	2010	2011	2012	2013	2014
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	19	21	22	23	23

Najważniejsze organizacje pozarządowe na terenie Gminy Siennica:

1. Kluby sportowe w formie stowarzyszenia:

- Parafialny Klub Sportowy "Life" w Siennicy
- Uczniowski Klub Sportowy "Berek" w Żakowie
- Gminny Klub Sportowy "Feniks" w Siennicy

2. Stowarzyszenia:

- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „MOŻESZ WIĘCEJ”
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Pogorzel, Nowa Pogorzel i okolic
- Stowarzyszenie Absolwentów i Wychowanków Szkół Siennickich w Siennicy
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Dąbrowa i Okolic - Dąbrowa
- Podlaskie Towarzystwo Oświatowo- Kulturowe z siedzibą w Bożej Woli "PTOK"
- Koło Emerytów i Rencistów w Siennicy

Główne problemy społeczne Gminy Siennica:

1. Zwiększająca się ilość mieszkańców w wieku poprodukcyjnym i rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego,
2. Wysoki poziom bezrobocia i długotrwałego bezrobocia kumulujący się w 3 miejscowościach Gminy: Siennica, Grzebowilk, Żaków,
3. Wysoki poziom wykorzystania pomocy społecznej kumulujący się w czterech miejscowościach gminy: Grzebowilk, Pogorzel, Siennica, Siennica (obręb Stara Wieś),
4. Niższy niż w kraju i województwie mazowieckim wskaźnik wykształcenia mieszkańców, Słabsze niż średnia dla powiatu wyniki egzaminów gimnazjalnych uczniów z Gminy Siennica,
5. Wysoki poziom przestępczości kumulujący się w miejscowościach: Siennica, Żaków,
6. Zbyt niski wobec potrzeb stan infrastruktury opieki zdrowotnej i społecznej dla zwiększającej się liczby starszych mieszkańców,
7. Konieczność zapewnienia odpowiedniego standardu infrastruktury technicznej i społecznej zwiększającej się liczbie mieszkańców, w tym przede wszystkim skierowanej do dzieci i młodzieży.

5. Diagnoza zjawisk w sferze gospodarczej

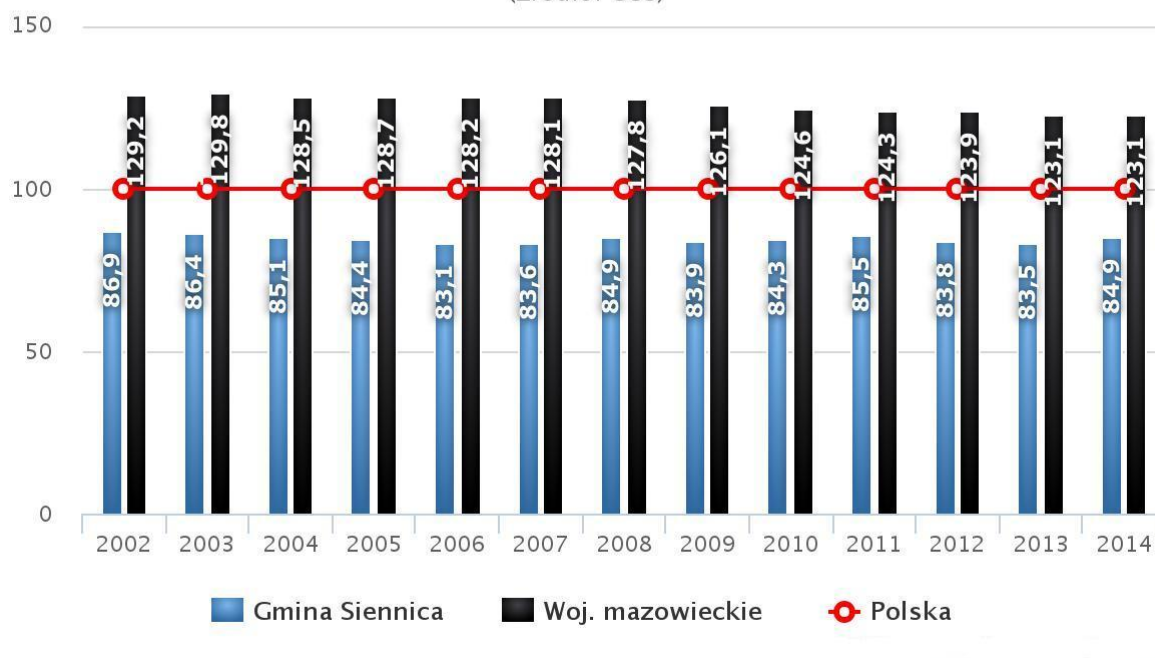
5.1. Struktura i trendy głównych branż na terenie Gminy Siennica

Gmina ma charakter rolniczy, z przewagą gospodarstw rolnych koncentrujących się w południowej części. Natomiast północna część Gminy Siennica, to obszar rozwoju budownictwa mieszkaniowego i usług.

Rys. 25

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia w latach 2003 – 2014 w relacji do średniej krajowej (Polska=100)

(Źródło: GUS)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Siennica wynosi 3400,41 PLN, co odpowiada 84,90% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Siennica 895 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 232 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -663.

26,3% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Siennica pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 27,8% w przemyśle i budownictwie, a 19,4% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia,

informacja i komunikacja) oraz 1,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Tabela 13

	2010	2011	2012	2013	2014
Podmioty wg sektorów własnościowych					
podmioty gospodarki narodowej ogółem	339	331	372	384	416
sektor publiczny - ogółem	18	18	18	18	18
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	14	14	15	15	15
sektor prywatny - ogółem	321	313	354	366	398
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	272	262	298	304	330
sektor prywatny - spółki handlowe	5	5	6	9	9
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0	1	1
sektor prywatny - spółdzielnie	3	3	2	2	2

Źródło: Bank Danych Regionalnych <https://www.stat.gov.pl>

Na terenie gminy istnieje kilka większych zakładów pracy do których można zaliczyć następujące przedsiębiorstwa:

1. Spółdzielczy Zakład Usług Technicznych „SKROPOL” w Siennicy – obróbka metali, handel częściami zamiennymi do maszyn rolniczych;

2. Firma Handlowo-Uslugowa Tomasz Salamon w Siennicy – wykopy ziemne, kopanie fundamentów;
3. Firma Handlowo-Uslugowa Waldemar Salamon w Siennicy – materiały budowlane;
4. ADEX Arkadiusz Grzegorzka w Siennicy – roboty budowlane;
5. NZOZ Kaśmin s.c.

Poza gospodarstwami rolnymi i wymienionymi powyżej zakładami przemysłowymi na terenie gminy nastąpił rozwój usług turystyczno-rekreacyjnych. Największa liczba podmiotów z tego sektora prowadzi działalność głównie na obszarach o dużych walorach przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych. W miejscowościach: Starogród, Ptaki, Wólka Dłużewska, Dzielnik, Julianów jest najwięcej zarejestrowanych podmiotów z tego sektora.

Na terenie gminy znajduje się także znaczna ilość żwirowni i piaskowni, z których pobierany jest surowiec dla celów budownictwa. Występują one w miejscowościach: Starogród, Nowy Starogród, Majdan, Kulki, Siennica, Stara Wieś, Wojciechówka, Julianów i Zalesie, Siodło.

Uwarunkowania rozwoju gospodarczego w sferze turystyki

Walory przyrodnicze

Południowo-wschodnia i zachodnia część gminy to obszary sprzyjające rozwojowi rekreacji. Przepływa tam rzeka Świder, która płynąc przez teren polodowcowy ze wzgórzami morenowymi, często pokrytymi lasami, tworzy malowniczy krajobraz. Rzeczka Piaseczna, dopływ Świdra, przepływając przez miejscowość Dzielnik, Drożdżówka, Ptaki, Kulki tworzy liczne zakola i przełomy.

Największe zbiorniki wodne to stawy w Siennicy, Nowodworze i Lasominie o ogólnej powierzchni 68,5 ha będące własnością Okręgu Polskiego Związku Wędkarskiego w Siedlcach. Inne zbiorniki wodne to stawy będące prywatną własnością położone w Starogrodzie, Borówku, Dzielniku, Ptakach, Kulkach. Są one zasilane przez niewielkie dopływy rzeki Świder, między innymi Sienniczankę i Piaseczną. Latem stawy te są atrakcją dla mieszkańców gminy i ich gości. Pofałdowane tereny, dużo lasów oraz zbiorniki wodne nadają tym terenom specyficzny mikroklimat, a bliskość Warszawy i dobry dojazd pozwalają na rozwój ich funkcji rekreacyjnej. Największym skupiskiem rekreacji indywidualnej jest miejscowość Borówek (97 działek) oraz Drożdżówka (58 działek). W planie

zagospodarowania przestrzennego gminy jako tereny rekreacyjne wymienia się miejscowości: Borówek, Dąbrowę, Grzebowilk, Zalesie, Nową Pogorzal, Pogorzal, Julianów, Wojciechówkę, Krzywicę, Drożdżówkę, Dzielnik, Nowodzielnik, Kulki, Wólkę Dłużewską, Starogród, Nowy Starogród, Dłużew, Majdan. Na terenie gminy istnieją gospodarstwa agroturystyczne m.in. w miejscowości Ptaki.

Do istniejących szlaków znajdujących się na terenie Gminy zaliczamy:

- Szlak turystyczny pieszy „Siedem Młynów nad Piaseczną”.

Trasa obejmuje gminę Ceglów i Siennica. Przebieg trasy jest następujący: Torfowiska Siodłowskie Bagna - Kiczki - Dzielnik - Drożdżówka - Kulki - Ptaki - Świderszczyzna – Starogród. Długość 14 km. Szlak, jeden z najładniejszych w powiecie, wiedzie wzdłuż rzeki Piasecznej. Na trasie pozostałości młyńskich siedlisk - stawy, upusty, groble;

- Szlak turystyczny pieszy „Szlakiem Dworków nad Świdrem”. Starogród PKS - Wólka Dłużewska - rezerwat Wólczańska Góra - Dolina Świdra - dwór w Dłużewie - kapł. "Joście" (Dalszy ciąg trasy pow. otwocki: Radachówka - Sufczyn). Długość szlaku 12 km. Czas przejścia 3-3,5 godz. Szlak daje możliwość poznania architektury dworków oraz uroków krajobrazu Doliny Świdra w gminie Siennica.

- Szlak rowerowy „Dłużew i okolice”. Przebieg szlaku: Nowa Pogorzal- Pogorzal-Siennica-Bestwiny-Dłużew-Wólka Dłużewska-Kąty. Na trasie znajdują się ciekawe obiekty takie jak rezerwat Bagno Pogorzal, kościół i zespół klasztorny w Siennicy, rezerwat Wólczańska Góra.

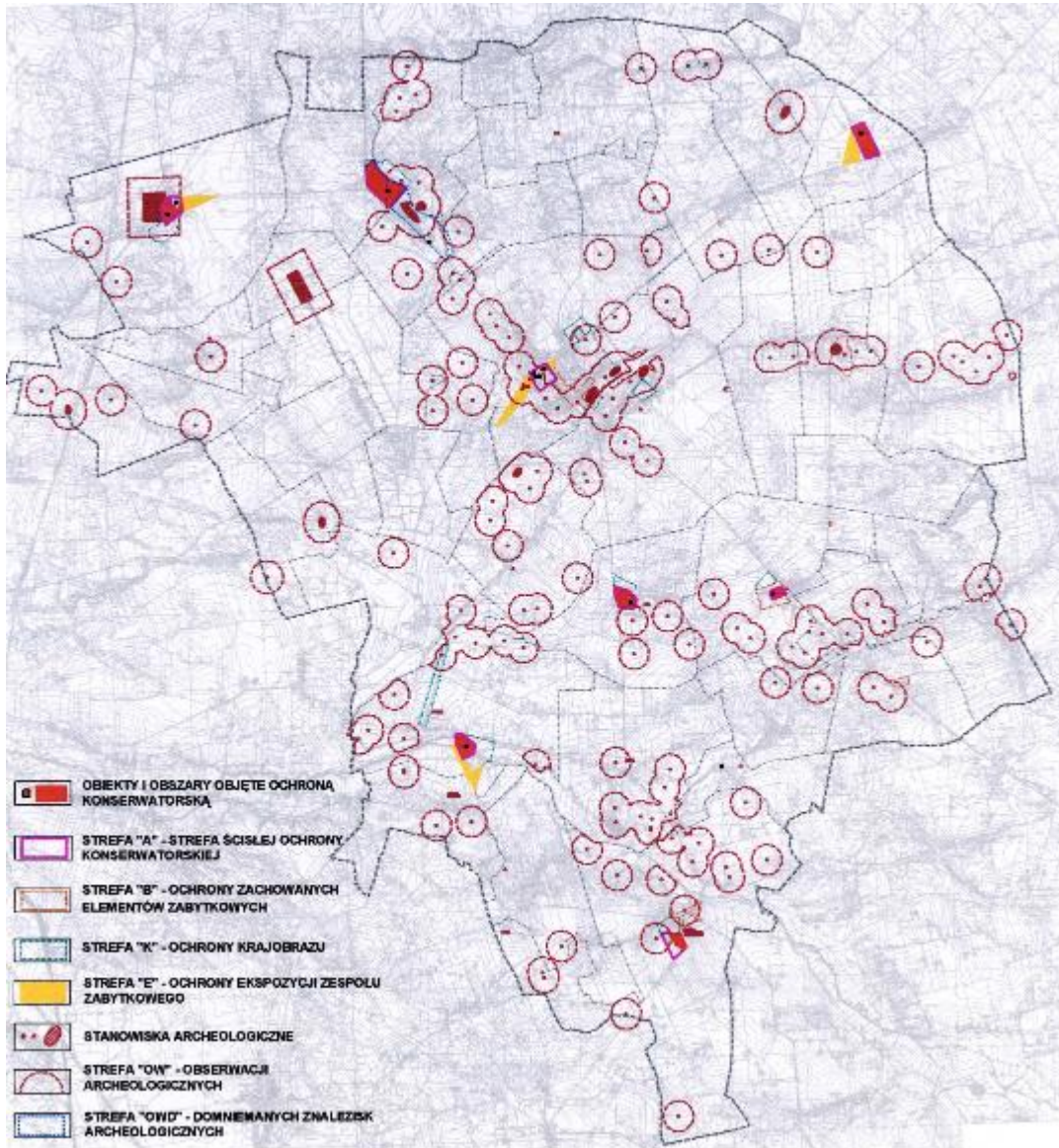
- Szlak przyrodniczo ekologiczny – Szlak zielony. Przebieg szlaku: Torfowiska Siodłowskie Bagna - Kiczki Pierwsze – Kiczki Drugie – Nowodzielnik – Ptaki.

5.2. Walory kulturowe

Prace nad badaniem i identyfikacją zabytków archeologicznych gminy Siennica rozpoczęto w 1883 roku, których wyniki pozwoliły odkryć zabytki krzemienne, pochodzące z epoki kamienia. Kolejne badania archeologiczne prowadzono w 1917 roku, które pozwoliły zidentyfikować stanowiska pradziejowe w Dłużewie, Gorze Wólczańskiej, Majdanie i Starogrodzie. Późniejsze prace badawcze, w 1922 roku, pozwoliły na odkrycie w okolicy miejscowości Chelst kilku stanowisk wydmowych pochodzących z epoki kamienia, stanowiących ślady osadnictwa kultury ceramiki sznurowej dołkowo-grzebykowe z epoki neolitu, pochodzących z epoki brązu fragmentów ceramiki kultury trzcinieckiej i łużyckiej oraz kultury przeworskiej datowane na okres przedrzymski – lateński. W 1991 roku

zidentyfikowano znaleziska grobowe m. in. elementy wyposażenia wczesnośredniowiecznego grobu kobiecego w Starogrodzie.

Rys. 26. Środowisko kulturowe

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Siennica

Obiekty i obszary uwzględnione w gminnej ewidencji zabytków, wymagające ochrony we wszystkich dokumentach planistycznych.

BESTWINY

- Kapliczka - murowana, 1915 r,
- Dom nr 20 - drewniany, lata 30 XX w.

BOŻA WOLA

· Zespół dworski :

a) dwór murowany, 2 połowa XX w. – wpis do rejestru nr 401/91 z dn. 23.08.1991 r.,

b) park o charakterze krajobrazowym, 2 połowa XIX w. - wpis do rejestru nr 401/91 z dn. 23.08.1991 r.

DĄBROWA

· Dom nr 7, drewniany, początek XX w.

DŁUŻEW

· Zespół dworski :

a) dwór murowany, 1901-1902, proj. Jan Heurich, wpis do rejestru nr 384/86 z dn. 25.02.1986 r.

b) park o charakterze krajobrazowym, koniec XIX w. wpis do rejestru nr 384/86 z dn. 25.02.1986 r.

· Aleja prowadząca z Lasomina do Dłużewa - pocz. XIX w.

DROŻDŻÓWKA

· Dwór drewniany, początek XX w.

DZIELNIK

· Kapliczka, murowana, lata 20 XX w.

· Dom młynarza, drewniany, 1890 r.

GĄGOLINA

· Kapliczka murowana, lata 20 XX w.

· Dom nr 7, drewniany, początek XX w.

GRZEBOWILK

· Zespół dworski

a) dwór drewniany, koniec XVIII lub początek XX w., przebudowany XX w. wpis do rejestru nr 171/695 z dn. 14.04.1962 r.

b) park o charakterze krajobrazowym, około połowy XIX w. wpis do rejestru nr 171/695 z dn. 14.04.1962 r.

· Cegielnia, murowana lata 20 XX w. wpis do rejestru nr A-1050 z dn 13.12.2011r.

· Kapliczka l. 20. XX w.

KĄTY

· Kaplica, murowana, 1938 r.

· Zespół dworski

a) dwór murowany, 2 połowa XIX w., przebudowany lata 50 XX w. wpis do rejestru nr 419/93 z dn. 14.04.1993 r.

b) park o charakterze krajobrazowym, około połowy XIX w wpis do rejestru nr 419/93 z dn. 14.04.1993 r.

· Dom nr 3, drewniany, lata 20 XX w.

· Dom nr 7, murowany, lata 20 XX w.

KOŚMINY

· Szkoła powszechna, ob. nr 24, drewniany, lata 30 XX w.

· Dom nr 19, drewniany, lata 30 XX w.

· Dom nr 22, drewniany, 1936 r.

KRZYWICA

· Kaplica, murowana lata 30 XX w.

LASOMIN

· Miejsce pamięci w postaci kamienia pamiątkowego,

· Kapliczka na cokole, 1839 r.

ŁĘKAWICA

· Kaplica, murowana lata 30 XX w,

· Dworek, drewniany, otynkowany, początek XX w.

· Pomnik ku czci pomordowanych mieszkańców Łękawicy w dn. 14 września 1939 r. pochodzący z lat 40. XX w.

NOWY POGORZEL

· Kapliczka z rzeźbą Trojcy Świętej , drewniana, początek XIX w. wpis do rejestru nr 19/70

· Zespół dworski

a) dwór murowany, ok. połowy XVIII w., arch. Szymon Gaygier, przebudowany początek XIX i XIX/X (ok. 1900 dobudowa oranżerii i balkonu), wpis do rejestru nr 153/650 z dn. 09.04.1962 r.

b) park dworski, XVIII w.

· Grób nieznanego żołnierza, l. 40. XX w

NOWY ZGLECHÓW

· Dwór drewniany, koniec XIX w,

· Figura przydrożna, 1852 rok

POGORZEL

· Figura przydrożna, 1882 rok

PTAKI

- Młyn wodny, XIX wiek

SIENNICA

- Układ przestrzenny – XVI-XIX w.

- Zespół klasztorny

a) kościół p.w. Ofiarowania NMP, ob. parafialny, murowany 1749-1754, arch. Szymon Gaygier, ukończony ok. 1760r., arch. Antoni Solari, restaurowany w 1859 i 1912, odbudowany po spaleniu w 1958-1959, wpis do rejestru nr 25/133,

b) klasztor, ob. zespół szkół zawodowych, murowany, 1749-1754, arch. Szymon Gaygier, ukończony ok. 1760r., arch. Antoni Solari, wielokrotnie przebudowywany, restaurowany w 1859 i 1912, odbudowany po spaleniu w 1958-1959, wpis do rejestru nr 25/133,

c) plebania, w zespole kościoła par. pw. Ofiarowania NMP, l. 20 - XX w.

d) cmentarz przykościelny,

e) cmentarz parafialny,

f) kaplica cmentarna,

- Zespół Szkół im. H. i K. Gnoińskich wpis do rejestru nr A-456 z dn 14.02.1997 r.

- szkoła murowana 1923 – 1926 r.,

a) dawny internat w Zespole Szkół im. H. i K. Gnoińskich wpis do rejestru A-456 z dn. 14.02.1997 r.,

b) budynek gospodarczy, murowany 1925 r.,

c) budynek studni, murowany 1925 r.,

d) oczyszczalnia ścieków, murowana, 1925 r.

e) studnia w Zespole Szkół im H. i K. Gnoińskich

- Pomnik Ku Pamięci Nauczyciela Antoniego Królikowskiego usytuowany w Zespole Szkół im. H. I K. Gnoińskich

- Pomnik w 100 Rocznicę Zmagania z Carskim Zniewoleniem o Wolną Szkołę Polska, usytuowany w Zespole Szkół im. H. I K. Gnoińskich

- Pomnik w hołdzie Wolnej Szkole Polskiej

- Pomnik na pamiątkę 480 lat Siennicy 1526-2006

- Pomnik ku czci Wojska Polskiego

- Dom ul. Mińska nr 33, drewniany, lata 20 XX w.

SIODŁO

- Dom nr 2 drewniany, lata 30 XX w.

· Dom nr 5 drewniany, lata 30 XX w.

SIENNICA (OBREB STARA WIEŚ)

· Zespół folwarczny

a) Obora z zespołu folwarcznego murowana ceglano/kamienna, XIX/XX w.

b) Pozostałości parku dworskiego, koniec XIX w.

SWOBODA

· Kaplica, l. 30. XX w

STAROGRÓD

· Układ urbanistyczny XVI-XIX w.

· Kapliczka, murowana 1903 r.

· Kapliczka, murowana 1928 r.

· Krzyż przydrożny 1916 r.

· Park dworski, koniec XIX w. wpis do rejestru nr 450 z dn 15.07.1996 r.

· cmentarz parafialny

WÓLA DŁUŻEWSKA

· Dom nr 20 drewniany, początek XX w.

· Dom nr 26, drewniany, XIX/XX w.

· Mogiła żołnierska polskiego partyzanta poległego w walce z Niemcami

ZALESIE

· Dom nr 1 drewniany, lata 20 XX w.

ZGLECHÓW

· Kaplica, murowana lata 20 XX w.

· Dom nr 2 drewniany początek XX w.

· Dom nr 8 drewniany, lata 20 XX w.

· Dom nr 8 a drewniany, lata 20 XX w.

· Dom nr 13 drewniany, początek XX w.

· Dom nr 21 drewniany, początek XX w.

ŻAKÓW

· Zespół dworski

a) dwór murowany, 4 ćwierćwiecze XIX w., wpis do rejestru nr Nr rej. 36/191 z dn. 20.11.1959 r.

b) park dworski z aleją dojazdową, początek XIX w. wpis do rejestru nr 36/191 z dn. 20.11.1959 r.

· Kaplica, drewniana, początek XX w.

Główne problemy sfery gospodarczej:

1. Niższe o (15%) niż średnia ogólnopolska przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracujących mieszkańców Gminy Siennica,
2. Znacząca liczba osób zatrudnionych w sektorze rolnictwa (co 4-ty, pracujący mieszkaniec gminy Siennica w wieku produkcyjnym),
3. Konieczność prowadzenia działań w celu stworzenia większej ilości miejsc pracy w sektorze usług, w tym związanych z turystyką i rekreacją,
4. Niewystarczające wobec potencjału wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy na cele rozwoju turystyki i gospodarki.

6. Diagnoza zjawisk w sferze środowiskowej

6.1 Zasoby i stan środowiska naturalnego

Na terenie Gminy Siennica ustanowiono następujące obszarowe formy ochrony przyrody:

1. Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu - 1 619,8 ha na terenie Gminy Siennica
2. Specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Środkowego Świdra Natura 2000 PHL140025
3. Rezerwat „Świder” - 6,75 ha na terenie Gminy Siennica
4. Rezerwat przyrody „Wólczańska Góra” - 4,72 ha na terenie Gminy Siennica
5. Miński Obszar Chronionego Krajobrazu – 1 599,2 ha na terenie Gminy Siennica

Południowa część gminy leży w Nadwiślańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu obejmującym zachodnią część doliny Świdra, w którego obrębie znajdują się dwa rezerваты przyrody: „Świder” i „Wólczańska Góra”. Północna część gminy należy do Mińskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, na którego terenie projektowany jest rezerwat „Krzywickie Strugi”.

Rezerwat „Świder” obejmuje obszar o łącznej powierzchni 23.800 ha, czego w obrębie Gminy Siennica znajduje się niewielki odcinek rzeki Świder o długości ok. 1,8 km, tj. od spiętrzenia w miejscowości Dłużew do granicy gminy. Celem ochrony jest zachowanie naturalnego charakteru rzeki Świder oraz bogatej nadbrzeżnej roślinności i bogatej fauny wodnej.

Rezerwat „Wólczańska Góra” we wsi Wólka Dłużewska obejmuje obszar lasu o powierzchni 4,72 ha. Celem rezerwatu jest zachowanie ozu zbudowanego ze żwirów i piasków polodowcowych przed wielu tysiącami lat, ochrona drzewostanu i rzadkiej flory. Długość ozu wynosi 260 m., szerokość podstawy części południowej - 120 m., a północnej - 240 m. Bezwzględna wysokość ozu wynosi 151 m n.p.m., a wysokość od podnóża - 24 m. Obszar ten objęty jest ochroną zarówno ze względów geologicznych, krajobrazowych jak i florystycznych.

Miński Obszar Chronionego Krajobrazu na terenie gminy zajmuje powierzchnię 1599,2 ha, co stanowi 5,49% ogólnej jego powierzchni. Zajmuje on północne tereny gminy, a jego

południowa granica biegnie po drodze z Rososzy do Łękawicy dalej do Nowej Pogorzeli, Grzebowilka i za torami kolejowymi do granicy gminy.

Charakterystyczną cechą tego obszaru jest dość duża jego lesistość wynosząca 37,8%, a na terenie gminy ok. 30%. Ponadto występuje tu dużo łąk, gęsta sieć rzeczek i strumyków, bogata szata roślinna w stanie naturalnym (lasy mieszane, grądy, bory bagienne, torfowiska, mchy i szuwary) oraz liczna grupa zwierząt prawnie chronionych i zagrożonych wyginięciem.

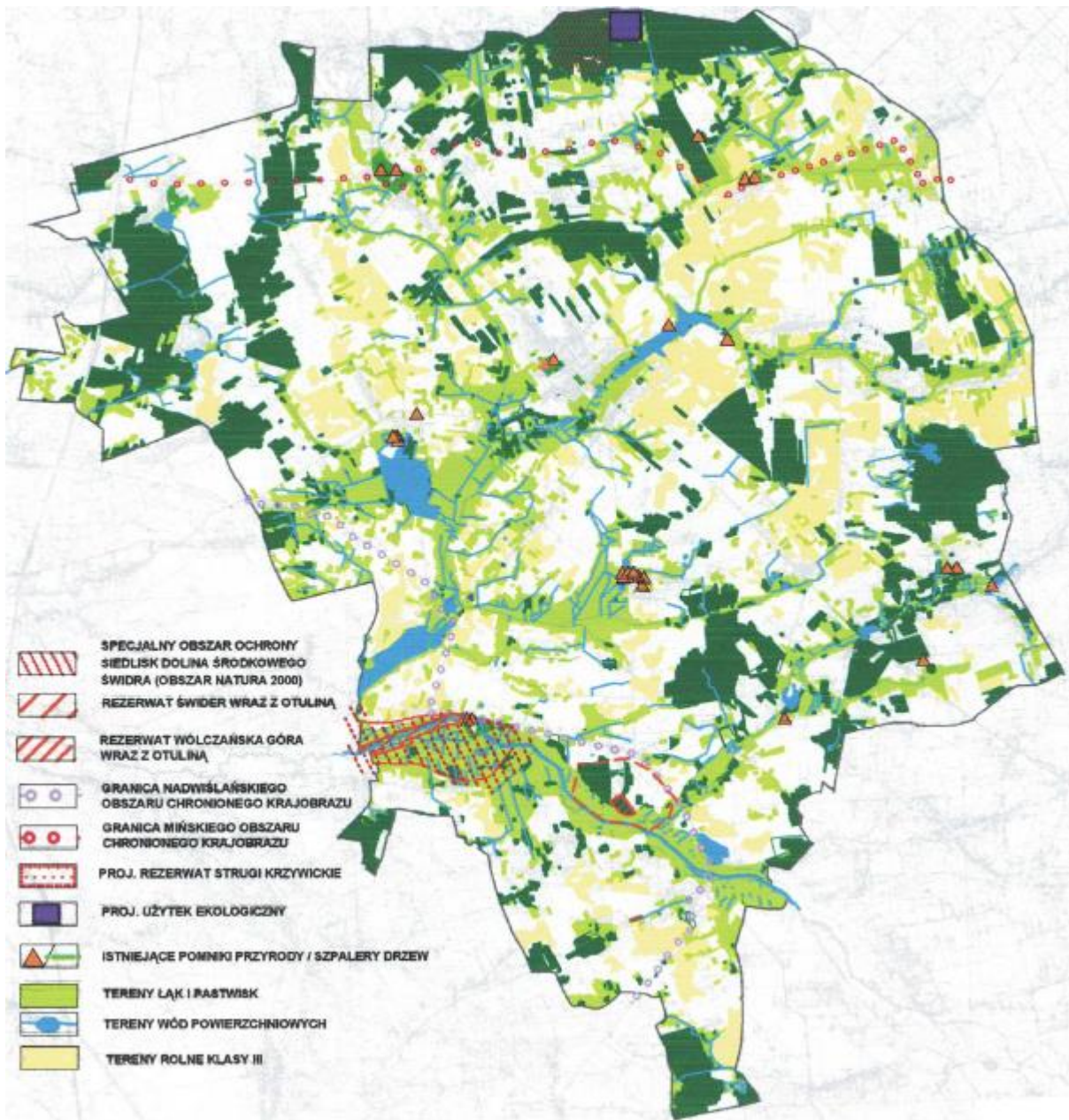
Na terenie Mińskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu projektowany jest rezerwat „Strugi Krzywickie” o powierzchni około 30 ha. W obrębie tej powierzchni znajduje się mszar torfowiskowy i otaczający go bór bagienny. Występują tu zbiorowiska roślinności torfowisk mszysto-turzycowych i mszarów. Stwierdzono tu zespół grzybieni północnych - jest to fitocenoza wodna rzadka w skali nie tylko Mazowsza i Podlasia, ale i w skali kraju. W borze bagiennym porastającym obrzeża projektowanego rezerwatu występuje borówka bagienna, bagno zwyczajne i modrzewica zwyczajna.

Tuż przy granicy z gminą Siennica przy drodze z Pogorzeli do Mińska Mazowieckiego znajdują się stawy, które powstały w wyniku wybierania gliny potrzebnej do wyrobu cegieł. Jest to fragment Mińskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, położonego na terenie gminy Mińsk Mazowiecki, gdzie znajduje się rezerwat przyrody „Bagno Pogorzeli”. W skład rezerwatu wchodzi lasy otaczające stawy oraz bagna porośnięte unikatową roślinnością.

Do najciekawszych obiektów przyrodniczych zaliczyć należy zabytkowe i krajobrazowe parki podworskie w Bożej Woli, Dłużewie, Kątach, Pogorzeli, Grzebowilku i Żakowie. Znajdują się tam bogate drzewostany, niektóre z nich zostały uznane za pomniki przyrody. Ciekawym obiektem przyrodniczym są także Bagna Siodłowskie.

Na terenie gminy poza parkami podworskimi występują jeszcze pojedyncze drzewa uznane za pomniki przyrody. Są to: dęby szczypułkowe, sosna zwyczajna, lipa drobnolistna, buk pospolity, jesion wyniosły, kasztanowiec zwyczajny i klon pospolity.

Rys.27 Formy ochrony środowiska na terenie Gminy Siennica

Źródło: Studium Uwarunkowań I Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Siennica

Zanieczyszczenia powietrza

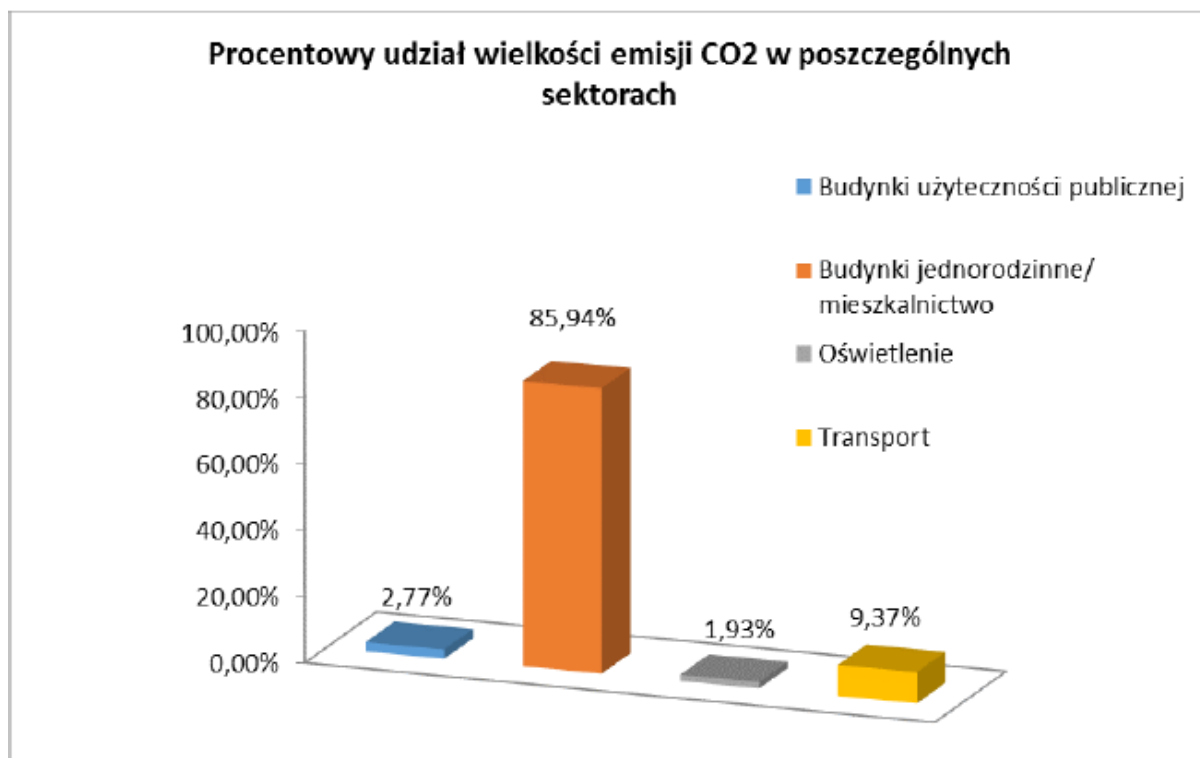
Rolniczo-turystyczny charakter gminy Siennica wraz z brakiem strategicznego lokalnego przemysłu są powodem, że na opisywanym obszarze nie występują znaczące zanieczyszczenia technologiczne wynikłe z emisji punktowej dużych zakładów produkcyjnych. Zatem głównym rodzajem zanieczyszczeń w zakresie powietrza

atmosferycznego są zanieczyszczenia powierzchniowe rozproszone pochodzące z systemu ogrzewania mieszkań, małych obiektów produkcyjnych i budynków gminnych.

Drugim istotnym źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w gminie są pojazdy mechaniczne. Emisja liniowa ma miejsce zwłaszcza wzdłuż najbardziej obciążonej ruchem pojazdów drodze wojewódzkiej nr 802.

Istotnym źródłem zanieczyszczeń są emisje pochodzące z pobliskiej aglomeracji warszawskiej. Tereny gminy należą do strefy zanieczyszczeń klasy C i tak jak w całej strefie mazowieckiej na jej powierzchni przekraczane są dobowe poziomy dopuszczalne stężenia pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, benzo(a)pirenu i ozonu²³. Na terenie gminy nie są natomiast przekraczane dobowe dopuszczalne poziomy tlenków azotu. Co więcej, nie został przekroczony średnioroczny dopuszczalny poziom żadnego z zanieczyszczeń co oznacza, że powietrze w Gminie Siennica jest stosunkowo czyste. Biorąc jednak pod uwagę zwiększoną niską emisję głównie w okresie jesienno – zimowym (sezon grzewczy) mogą wystąpić lokalne uciążliwości, związane głównie z emisją CO₂ z budynków mieszkalnych.

Rys. 28

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Siennica

Dominującą wartością emisji charakteryzuje się sektor budynków jednorodzinnych stanowiący 85,94%, drugi sektor, który najczęściej emituje CO₂ to transport (9,37%), kolejny w szeregu sektor - budynki użyteczności publicznej (2,77%) oraz oświetlenie (1,93%).

Zużycie poszczególnych nośników energii na terenie Gminy jest bardzo zróżnicowane. W poniższej tabeli przedstawiono zużycie energii i roczną emisję dwutlenku węgla dla poszczególnych nośników energii. Sumaryczna wartość Emisji CO₂ w roku 2015 wynosi 15 665,75 MgCO₂/rok.

W związku z powyższymi celami Gminy Siennica do 2020 jest:

- 1) Redukcja emisji gazów cieplarnianych - 4,38 %, tj. 622,5 [Mg CO₂/rok].
- 2) Zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych - 1,23%, tj. 676,71 MWh/rok.
- 3) Redukcja zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej - 12,22%, tj. 7660,20 MWh/rok.
- 4) Poprawa jakości powietrza oraz rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju gminy.

Biorąc pod uwagę, iż najwięcej budynków mieszkalnych, będących głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza znajduje się w miejscowościach Siennica, Żaków, Grzebowilk, Nowa Pogorzel to te miejscowości należy uznać za najbardziej dotknięte zanieczyszczeniem powietrza. Ponadto, miejscowości Siennica, Żaków, Nowa Pogorzel to jednostki administracyjne położone przy drodze wojewódzkiej nr 802 emitującej zanieczyszczenia z transportu.

W miejscowości Siennica występuje ponadto zamknięte wysypisko odpadów komunalnych, które powinno podlegać rekultywacji.

6.2 Główne problemy w sferze środowiskowej

1. Zagrożenie pogorszeniem stanu powietrza atmosferycznego związane z emisją CO₂ z indywidualnych gospodarstw, w wyniku emisji liniowej przy drodze wojewódzkiej 802 a także z pobliskiej aglomeracji warszawskiej,
2. Pomimo istnienia Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, gmina boryka się z problemem istniejących dzikich wysypisk śmieci.

7. Diagnoza zjawisk w sferze technicznej

Położenie komunikacyjne

System komunikacyjny gminy Siennica składa się przede wszystkim z układu drogowego (i ulicznego) oraz komunikacji zbiorowej, w tym, głównie komunikacji autobusowej oraz linii kolejowej (w zasadzie o ruchu towarowym).

Układ drogowy tworzą: droga wojewódzka Nr 802 o relacji Mińsk Mazowiecki (od drogi kolejowej Nr 2), 7 dróg powiatowych oraz sieć dróg gminnych

1. Droga wojewódzka Nr 802 o relacji Mińsk Mazowiecki (od DK Nr 2) – do Seroczyna (droga wojewódzka Nr 803), klasyfikowana jako droga główna – G, posiada jedną jezdnię dwupasmową o nawierzchni bitumicznej. Droga pozostaje w zarządzie Urzędu Marszałkowskiego (i Zarządu Dróg Wojewódzkich) – Województwa Mazowieckiego.

2. Drogi powiatowe o numerach:

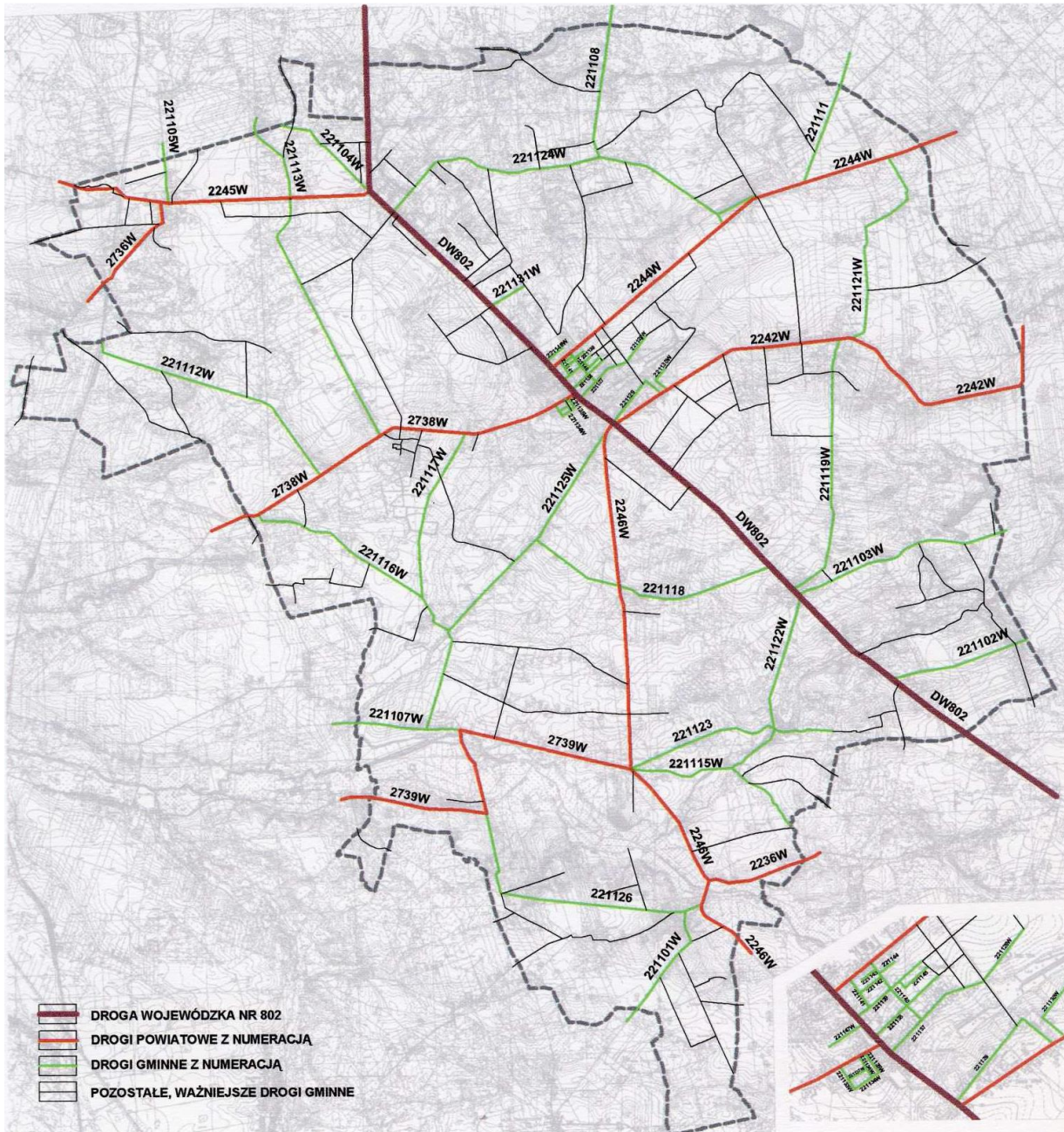
- 2236W i relacji Dębe Małe – Starogród,
- 2242W i relacji Siennica (obręb Stara Wieś)–Kuflew,
- 2244W i relacji Siennica – Cegłów,
- 2245W i relacji Nowa Pogorzel – Dobrzynice,
- 2736W i relacji Rudzienko – Grzebowilk,
- 2738 W i relacji Siennica (obręb Stara Wieś)– Wólka Dłużewska –Parysów,
- 2739W i relacji Wólka Dłużewska – Służew- Majdan – Sufczyn,

Drogi powiatowe klasyfikowane są jako zbiorcze- Z, posiadają jedną jezdnię dwupasmową. Drogi te pozostają w Zarządzie Starostwa Powiatowego w Mińsku Mazowieckim.

3. Drogi gminne

Drogi gminne klasyfikowane są jako lokalne –L i dojazdowe – D. Uzupełniają sieć dróg powiatowych i drogi wojewódzkiej. Stanowią one bezpośrednią obsługę zainwestowania, obiektów i posesji, są to głównie drogi jednojezdniowe, dwupasmowe. Ponadto w obszarze gminy występuje szereg dróg (ulic), (o statusie dróg wewnętrznych – nie ustanowionych jako drogi publiczne), które spełniają ważną funkcję obsługi terenów i zagospodarowania – zwłaszcza w obszarach poszczególnych miejscowości i zabudowy.

Uzasadnione jest sukcesywnie podnoszenie parametrów dróg do wymaganych standardów. Konieczna jest sukcesywna realizacja nawierzchni utwardzonych i ulepszonych na odcinku dróg ich nie posiadających. Sukcesywnie należy wyposażać drogi w wydzielone ciągi piesze – chodniki. Należy wyznaczyć ciągi (ścieżki) rowerowe. W miarę potrzeb modernizacjom będą podlegały skrzyżowania – w celu poprawy sprawności i bezpieczeństwa ruchu.

Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie Gminy Siennica w wodę odbywa się w oparciu o dwa ujęcia wody, zlokalizowane w miejscowościach Nowy Zglechów i Siennica. Długość głównej sieci wodociągowej na koniec 2015 wynosiła 150,25 km wodociągowych przyłączy wodociągowych 2542 szt.

Ze stacji uzdatniania wody w Nowym Zglechowie korzystają mieszkańcy podłączeni do wodociągu z następujących miejscowości: Nowy Zglechów, Zglechów, Swoboda, Świętochy, Żaków, Żakówek, Dzielnik, Drożdżówka, Siodło, Boża Wola, Nowodzielnik, Kulki, Ptaki, Łękawica, Budy Łękawickie, Krzywica, Siennica (obręb Stara Wieś), Kąty – część wsi, Lasomin – część wsi, Wólka Dłużewska, Dłużew, Majdan, Starogród, Nowy Starogród. Liczba przyłączy wodociągowych wynosi 1203.

Ze stacji uzdatniania wody w Siennicy korzystają mieszkańcy podłączeni do wodociągu z następujących miejscowości: Siennica, Bestwiny, Pogorzal, Nowa Pogorzal, Lasomin – część wsi, Grzebowilk, Chelst, Borówek,, Gągolina, Nowodwór, Zalesie, Nowe Zalesie, Dąbrowa, Kośminy, Wojciechówka, Strugi Krzywickie, Julianów, Kąty – część wsi.

Liczba przyłączy wodociągowych wynosi 1339.

Z sieci wodociągowej korzysta 82,3% ludności gminy

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

W miejscowości Siennica znajduje się komunalny system odprowadzania i unieszkodliwiania nieczystości płynnych, w skład którego wchodzi oczyszczalnia ścieków o przepustowości 620m³ na dobę wraz z siecią kanalizacyjną o długości 17,2 km w miejscowości Siennica. Na koniec 2015 r. do sieci kanalizacyjnej podłączonych było 452 gospodarstwa domowe. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej, to 30% ludności gminy.

Oczyszczalnia ścieków i kanalizacja sanitarna występuje w Siennicy, a w pozostałych miejscowościach budowane są szamba szczelne oraz sukcesywnie przydomowe oczyszczalnie ścieków. Obecnie na terenie gminy są 162 przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Sieć gazowa

Długość czynnej sieci gazowej w gminie Siennica to 3773 m, w tym

- sieci przesyłowej – 209 m,
- sieci rozdzielczej – 3564 m.

Do sieci gazowej podłączonych jest około 70 gospodarstw domowych (ponad 220 osób).

Zużycie gazu w gospodarstwach domowych wynosi 123,0 tys. m³.

Infrastruktura społeczna

Na terenie gminy Siennica funkcjonują następujące obiekty infrastruktury społecznej:

I. 6 szkół podstawowych:

- 4 szkoły prowadzone przez Gminę w Grzebowilku, Starogrodzie, Siennicy, Żakowie,
- 1 szkoła podstawowa prowadzona przez Stowarzyszenie w Nowej Pogorzeli,

II. 2 Gimnazja prowadzone przez Gminę (w Żakowie i Siennicy),

III. Zespół Szkół im. H. i K. Gnoińskich z Liceum Ogólnokształcącym i Gimnazjum,

IV. Gminne Przedszkole w Siennicy,

V. 3 Niepubliczne przedszkola w Siennicy

VI. Gminna Biblioteka Publiczna w Siennicy,

VII. Gminny Ośrodek Kultury,

VIII. Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennicy,

IX. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siennicy.

7.1. Problemy w sferze technicznej

1. Niewystarczające wobec wymaganych standardów parametry techniczne dróg gminnych,
2. Zbyt niski wskaźnik długości ciągów komunikacyjnych: pieszych i rowerowych,
3. Konieczność zapewnienia bezpieczeństwa zwiększającej się liczbie użytkowników dróg na terenie Gminy Siennica,
4. Niepełne zwodociągowanie obszaru Gminy Siennica,
5. Niski wskaźnik skanalizowania Gminy – brak sieci kanalizacyjnej i indywidualnych systemów oczyszczania ścieków na znaczącym obszarze Gminy Siennica,
6. Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura społeczna: brak infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz służącej edukacji.

8. Delimitacja obszarów zdegradowanych

8.1 Metodologia wyznaczania obszarów zdegradowanych

Obszary zdegradowane to te tereny w Gminie, które znajdują się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych a także środowiskowych, gospodarczych lub przestrzenno-funkcjonalnych czy technicznych.

Obszary zdegradowane w Gminie Siennica zostały określone w procesie pogłębionej diagnozy społeczno – gospodarczo – przestrzennej uzupełnionej o wyniki konsultacji społecznej i subiektywną ocenę Rady Gminy wobec obszarów o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego. W ramach procesu delimitacji obszarów skoncentrowano się na analizie występowania zjawisk kryzysowych, w tym przede wszystkim problemów natury społecznej: wysokiej stopy bezrobocia, wysokiego odsetka rodzin korzystających z pomocy społecznej, wysokiej przestępczości. Przeanalizowano także negatywne zjawiska w sferze środowiskowej: zagrożenie zanieczyszczeniem powietrza i gleb oraz przestrzenno-funkcjonalne: niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną.

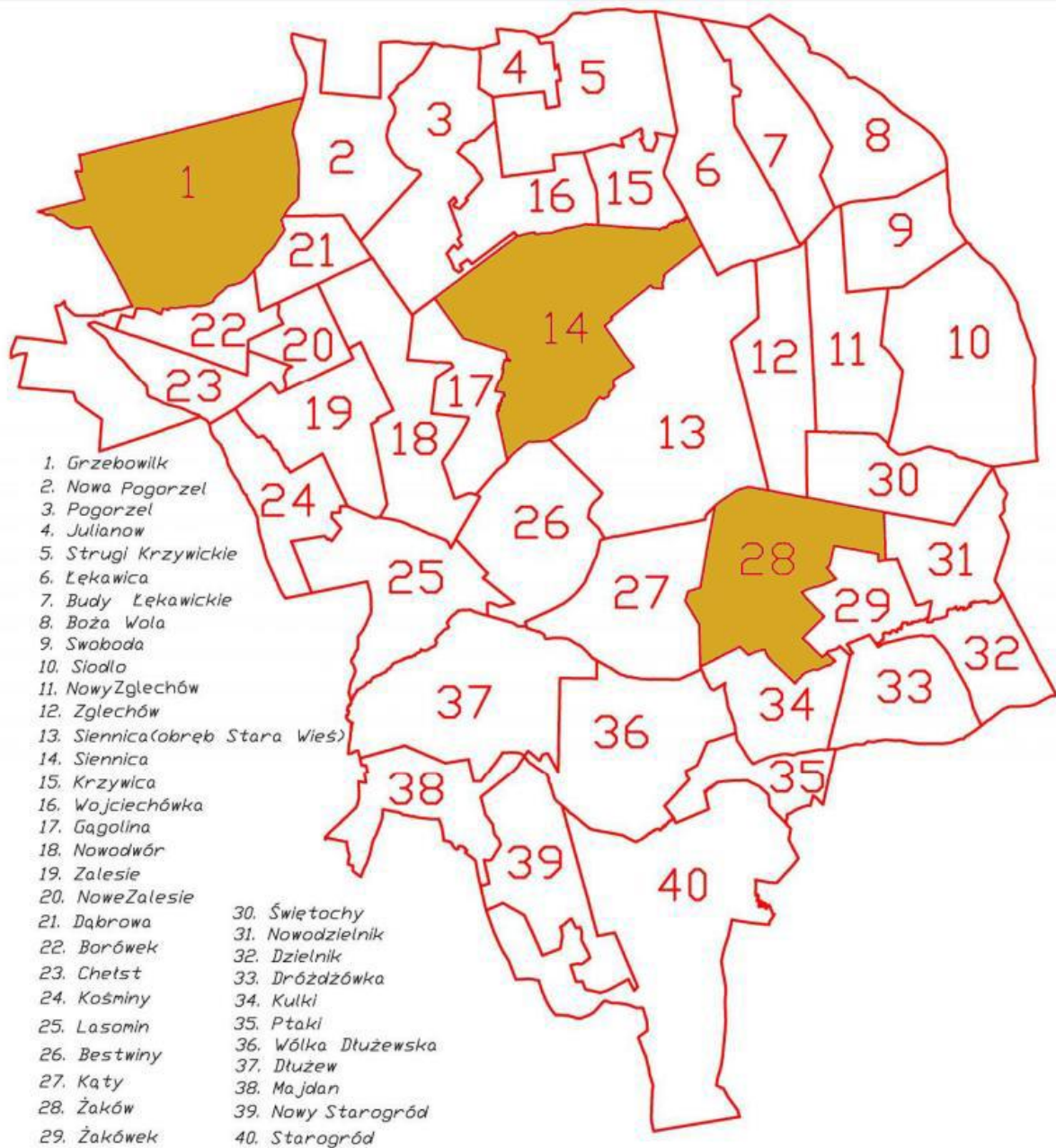
Dla uzyskania porównywalności wyników diagnozy przygotowano dane dla podobnych jednostek przestrzennych, charakteryzujących się spójnością społeczną i przestrzenną. Pozyskane i przeanalizowane dane dotyczące negatywnych zjawisk społecznych, a także przekroczeń standardów jakości środowiska czy obszarów zdegradowanych pod względem przestrzenno-funkcjonalnym odniesiono do jednostek urbanistycznych – poszczególnych miejscowości/wsi w Gminie Siennica.

Dodatkowo, zwrócono również uwagę na wewnętrzny potencjał rozwojowy obszarów, który może mieć kluczowy wpływ na rozwój całej Gminy oraz założenia dokumentów strategicznych i dotyczących zagospodarowania przestrzennego. Wstępnie wytypowane obszary kryzysowe zostały doprecyzowane na podstawie konsultacji społecznych oraz spotkań z przedstawicielami ważnych instytucji publicznych, które posiadają odpowiednie kompetencje i wiedzę na temat tego, które z obszarów wymagają największego wsparcia (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy w Siennicy).

Poniżej przedstawiono wskaźniki, które wybrano do analizy pod względem możliwości pozyskania informacji oraz adekwatności dla charakteru omawianego obszaru i problemów występujących w Gminie:

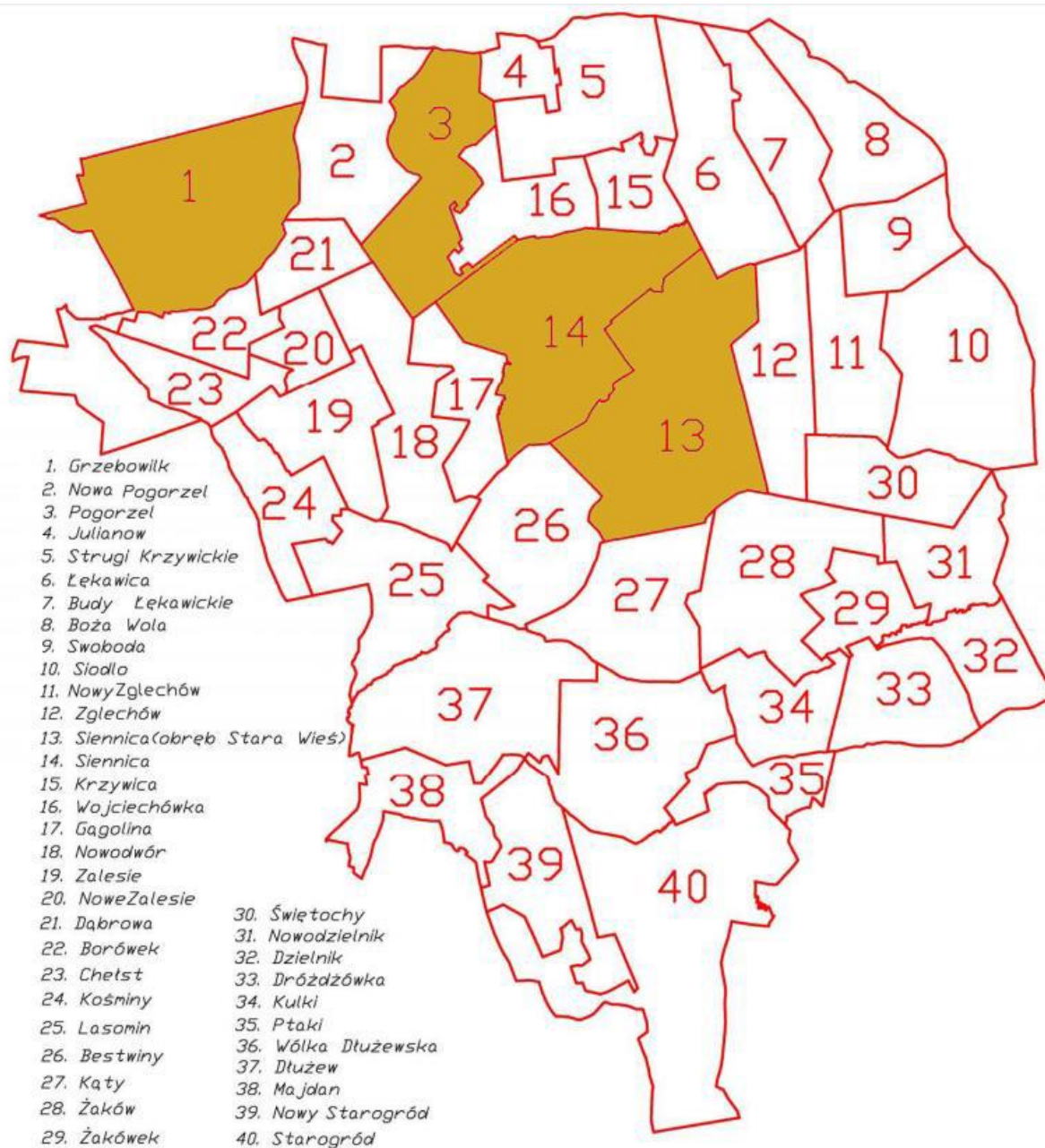
1. Społeczne:

a) Wyższy niż na pozostałych obszarach gminy poziom bezrobocia, w tym bezrobocia długotrwałego. Przeanalizowano adresy zamieszkania rodzin dotkniętych problemem bezrobocia oraz wskazano te obszary Gminy, w których zamieszkuje największy odsetek osób bezrobotnych.

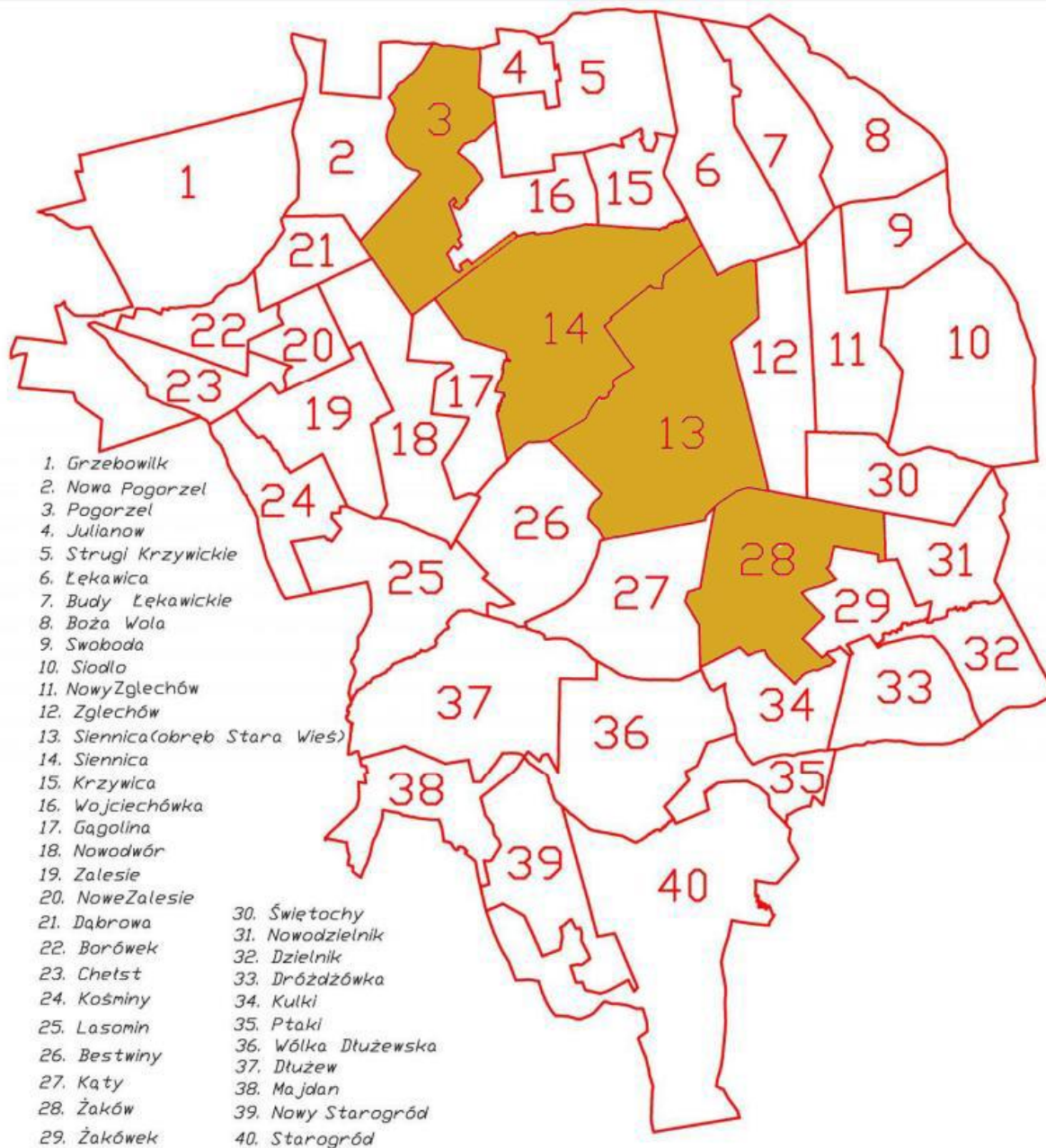

b) Wysoki wskaźnik ubóstwa i bezradności. Wskaźnik przedstawia skumulowane problemy i mierzony jest liczbą gospodarstw domowych objętych opieką socjalną.

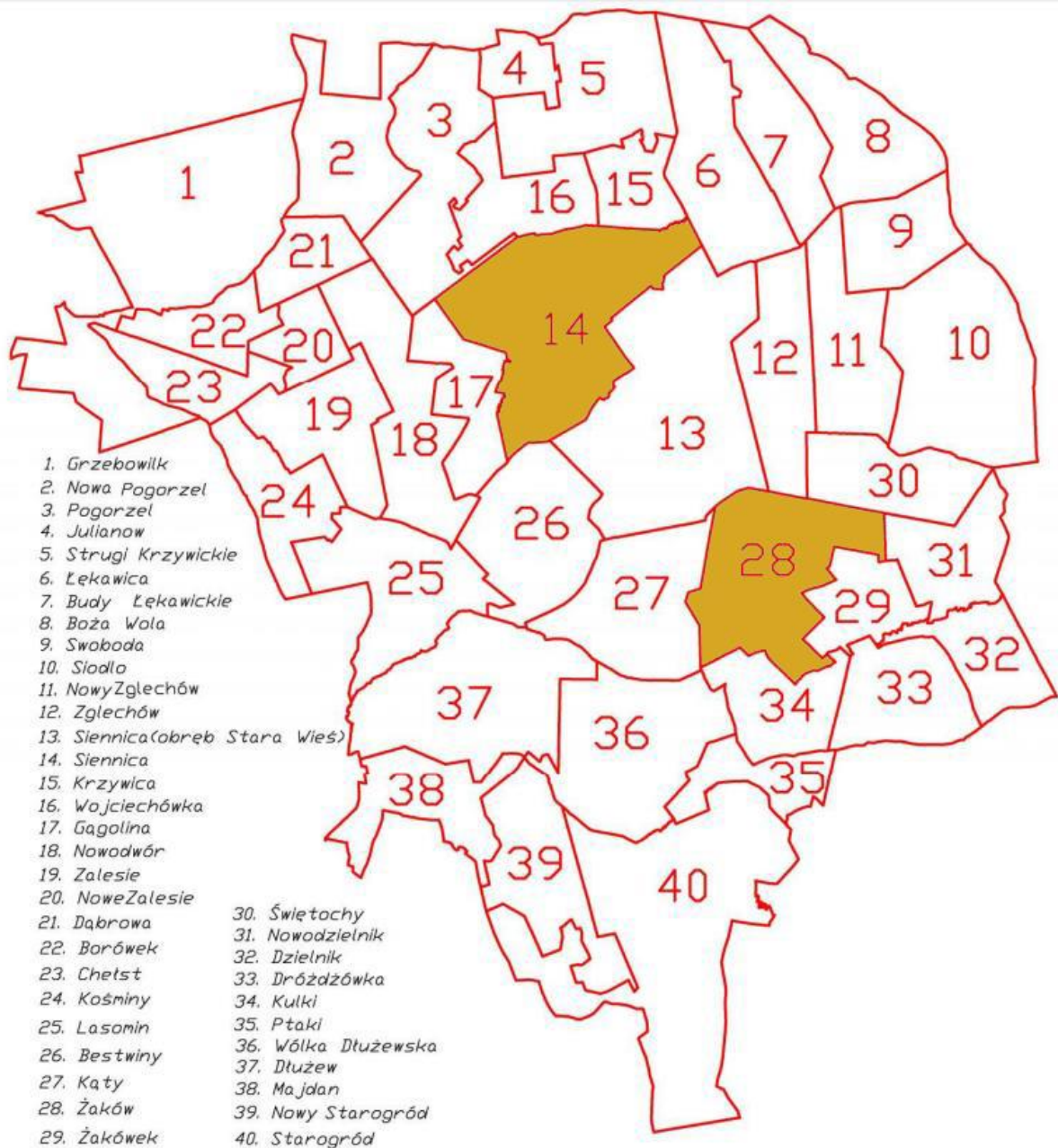
Przeanalizowano adresy zamieszkania rodzin korzystających z pomocy socjalnej oraz wskazano te miejscowości Gminy Siennica, w których liczba tych rodzin przekracza średnią dla wszystkich rodzin objętych opieką.

c) Wysoki wskaźnik ubóstwa mierzony liczbą dzieci pon. 17 roku życia objętych dożywianiem. Przeanalizowano adresy zamieszkania rodzin korzystających z tego rodzaju pomocy socjalnej oraz wskazano te miejscowości Gminy Siennica, w których liczba tych rodzin przekracza średnią dla wszystkich rodzin objętych opieką.

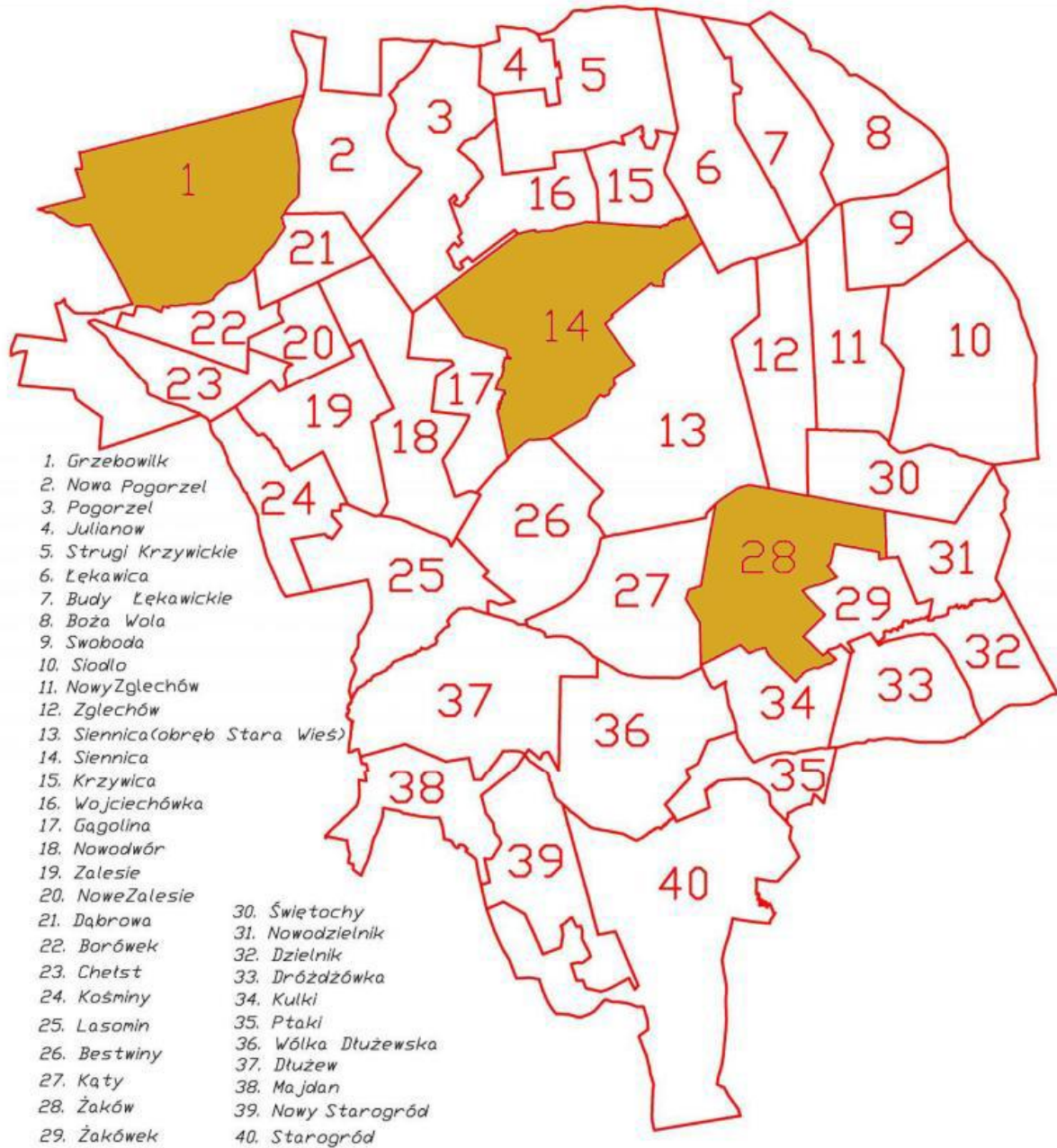

d) Wysoka przestępczość. Przeanalizowano „Analizę stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie Siennica w 2015 r.” przygotowaną przez Komendanta Powiatowego Policji w Mińsku Mazowieckim. Przeanalizowano skumulowany wskaźnik występowania przestępczości w odniesieniu do: kradzieży, kradzieży z włamaniem, bójek/pobić, uszkodzenia mienia.

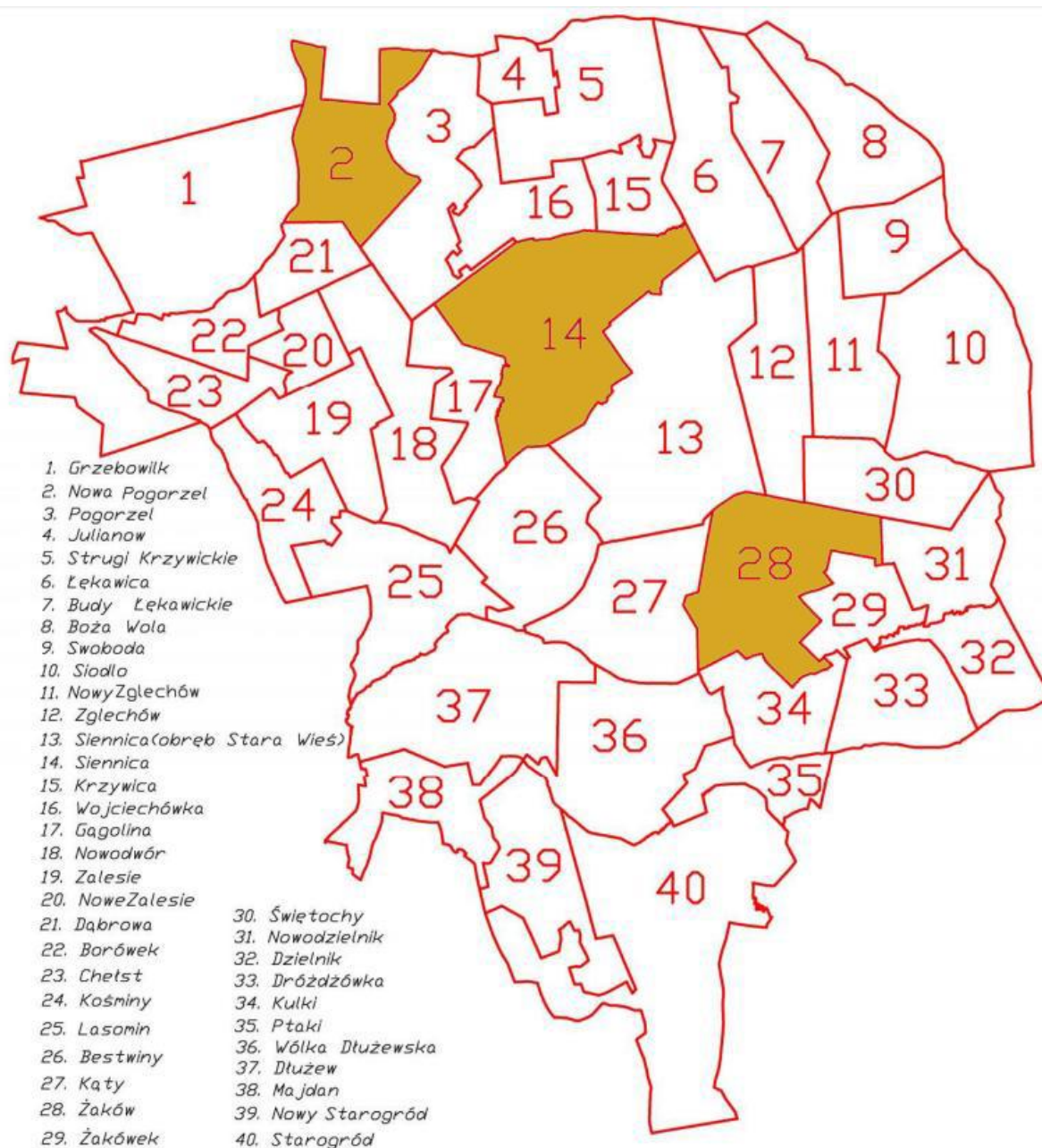
2. Przestrzenno-funkcjonalne

a) Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną. Wskazano obszar Gminy, w którym brak jest wyposażenia w infrastrukturę społeczną.

3. Środowiskowe

a) Przekroczenie standardów jakości środowiska. Przeanalizowano dane dotyczące wzrastającego zagrożenia zanieczyszczeniem środowiska. Na podstawie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Siennica wskazano obszary o największej liczbie gospodarstw domowych emitujących zanieczyszczenia powietrza oraz te obszary, które jednocześnie są najbardziej dotknięte zanieczyszczeniami związanymi z niską emisją z transportu drogowego.

Poniżej przedstawiono syntetyczną tabelę, w której zestawiono wyniki analiz przedstawionych wskaźników i ich występowanie w poszczególnych jednostkach urbanistycznych (ujęto tylko jednostki osadnicze dla których zdiagnozowano którykolwiek zidentyfikowany wskaźnik problemowy).

Tab. 14.

Lp.	Nazwa badanego wskaźnika	Siennica	Siennica (obręb Stara Wieś)	Grzebowilk	Pogorzel	Żaków	Nowa Pogorzel
1	Wysoki poziom bezrobocia (w tym długotrwałego)						
2	Wysoki poziom ubóstwa i bezradności						
3	Wysoki poziom ubóstwa – liczba dzieci objętych dożywianiem						
4	Wysoki poziom przestępczości						
5	Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną.						

6	Przekroczenie standardów jakości środowiska.						
---	--	--	--	--	--	--	--

Jak wynika z powyższego zestawienia w miejscowości Siennica występuje najwyższe natężenie wskaźników zarówno wskazujących na występowanie zjawisk problemowych w sferze społecznej jak i przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Drugą miejscowością o największej liczbie wskaźników obejmującej problemy społeczne i infrastrukturalne jest Żaków. Listę obszarów, na których kumulują się problemy uzupełnia Grzebowilk: 2 zjawiska sfery społecznej i 1 problem dotyczący kwestii przestrzenno funkcjonalnych.

8.2. Zasięg przestrzenny obszarów zdegradowanych

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji za obszar zdegradowany należy uznać taki, w którym na negatywnie zdiagnozowany obszar społeczny (natężenie wskaźnika 1, 2, 3 lub 4) nakłada się co najmniej jedno z negatywnych zjawisk wymienionych w art. 9 ust. 1 p 1-4 Ustawy (wysokie natężenie chociaż jednego ze wskaźników 5 – 7).

Na podstawie analiz wskaźnika syntetycznego oraz wskaźników uzupełniających, opisanych w rozdziale 6.1. wskazano, iż obszary zdegradowane zlokalizowane są w miejscowościach: Siennica, Grzebowilk, Żaków. Jednakże, zsumowana powierzchnia tych jednostek administracyjnych przekracza określone w Ustawie o rewitalizacji 30% liczby mieszkańców. W związku z tym zakres podobszaru zdegradowanego dot. miejscowości Siennica ograniczono do przedstawionych poniżej terenów, obejmujących przede wszystkim centrum miejscowości. Obszary zdegradowany podzielono na 3 strefy, odpowiadające wspomnianym miejscowościom, które nie posiadają ze sobą wspólnych granic. Proponuje się wyznaczenie obszarów rewitalizowanych zgodnych z granicami obszarów zdegradowanych.

Obszar zdegradowany nr I – cała miejscowość Grzebowilk, powierzchnia 750,31 ha, liczba mieszkańców 526 osób.

Obszar zdegradowany nr II – cała miejscowość Żaków, powierzchnia 383 ha, 16, liczba mieszkańców 314.

Obszar zdegradowany nr III – granice obszaru w miejscowości Siennica (na przedstawionej mapie), powierzchnia 22,55 ha, liczba mieszkańców 245 osób.

Obszary rewitalizowane obejmują łącznie 10,44% powierzchni Gminy (1156,02) oraz 14,98% mieszkańców Gminy Siennica (1085 osób).

9. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Obszary objęte Programem Rewitalizacji – miejscowości Grzebowilk, Żaków oraz fragment miejscowości Siennica, po przeprowadzeniu zaplanowanych działań są obszarami, które zostały ożywione pod względem społecznym, przestrzennym jak również gospodarczym.

W miejscowościach mieszka niewiele osób bezrobotnych, znacząco spada także liczba osób długotrwale bezrobotnych ze względu m.in. na system szkoleń aktywizujących oraz stworzone nowe miejsca pracy. Młodzież optymistycznie ocenia swoje szanse na znalezienie zatrudnienia. W odnowionych, estetycznych, dobrze wyposażonych (także w infrastrukturę informatyczną i sportową) placówkach edukacyjnych, poza podstawą programową odbywają się zajęcia pozalekcyjne, w tym z doradztwa zawodowego. Dzieci i młodzież nie odczuwają nierówności w dostępie do edukacji i zajęć pozalekcyjnych: dodatkowych czy sportowych. Zacierają się różnice wynikające ze standardu życia rodzin, z których pochodzą dzieci, niemalże nie występują przypadki alienacji dzieci z rodzin ubogich. Ma to związek ze spadkiem liczby osób korzystających z pomocy socjalnej w powodu ubóstwa. Poprawie uległy wyniki egzaminów, coraz więcej absolwentów szkół dostaje się na studia i kontynuuje wykształcenie, także w szkołach zawodowych. Podnosi się średni poziom wykształcenia mieszkańców gminy równając się ze średnią wojewódzką. Wyższy poziom wykształcenia mieszkańców wpływa na wyższe wynagrodzenie, zwiększoną konsumpcję oraz popyt na produkty i usługi, także na rynku lokalnym, co dodatkowo wpływa na tworzenie nowych miejsc pracy.

Nowe miejsca pracy i nowe przedsiębiorstwa powstają także w wyniku lepszej dostępności komunikacyjnej miejscowości w Gminie Siennica a także dzięki działaniom promującym cenne kulturowo i przyrodniczo obszary Gminy. Powstały gospodarstwa agroturystyczne i małe przedsiębiorstwa oferujące usługi towarzyszące: wypożyczanie i naprawa rowerów, parkingi, mała gastronomia. Zwiększa się sprzedaż lokalnych produktów rolnych z obszaru miejscowości Grzebowilk, Żaków, Siennica w związku z większą liczbą turystów weekendowych z Warszawy. Mimo wzrostu liczby mieszkańców przestępczość w miejscowościach Żaków, Grzebowilk, Siennica niemalże nie występuje.

Odnowiona zabudowa i centra miejscowości, wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz zadbane, przyjazne i zróżnicowane przestrzenie publiczne a także dobre warunki rynku pracy zachęcają mieszkańców do wyboru tych miejscowości na miejsce zamieszkania oraz posiadania działek rekreacyjnych – dla osób spoza Gminy. Szczególnym walorem jest czyste powietrze i ograniczona niska emisja, dzięki przeprowadzonym, kompleksowym działaniom modernizacji energetycznej, zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz akcjom edukacji ekologicznej mieszkańców.

Mieszkańcy realizują wspólne projekty, organizując się w stowarzyszenia i grupy nieformalne. Zjawisko wykluczenia społecznego niemal nie występuje. Radykalnie wzmocniła się zaradność gospodarcza i społeczna mieszkańców. Stale rośnie ilość przedsięwzięć indywidualnych i wspólnych. Sieć instytucji publicznych i obywatelskich wspiera oddolne inicjatywy na rzecz odnowy miejscowości Siennica, Grzebowilk, Żaków. Otoczenie pięknieje nie tylko dzięki inwestycjom publicznym, ale także – a może przede wszystkim – dzięki odbudowanej zaradności i inicjatywie mieszkańców. Odrodziło się poczucie, że małe sukcesy też się liczą i są doceniane. Szczególne znaczenie dla społeczności lokalnej mają sukcesy sportowe w zawodach odbywających się w nowoczesnych, ogólnodostępnych obiektach sportowych w Siennicy.

Na obszarze rewitalizowanym znacząco poprawiła się jakość życia. Wskutek tego obszar stał się atrakcyjny pod względem zamieszkania i inwestowania. Ożywia się przestrzeń publiczna w miejscowościach, rozwijają się miejsca integracji i przestrzenie aktywności obywatelskiej, zaspokajającymi potrzeby mieszkańców. Działają pracownie świetlice dla dzieci, młodzieżowe kluby i sąsiedzkie miejsca spotkań. W nowych powierzchniach powstają i lokują się nowe firmy tworzące nowe miejsca pracy.

Wszystkie te czynniki wpływają pozytywnie na zmianę wizerunku. Dzięki rewitalizacji miejscowości objętych Programem Rewitalizacji, cała Gmina Siennica jest powszechnie postrzegana jako gmina rozwijająca się integralnie, planująca swój rozwój dla mieszkańców i z mieszkańcami. Powyższa wizja jest uzależniona od realizacji zakresu działań w planowanym okresie interwencji. Działania zmierzające do osiągnięcia tego efektu będą uszczegółowione na etapie uzupełniania gotowego LPR o konkretne projekty.

10. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań

Działania rewitalizacyjne będą prowadzone w oparciu o wyznaczone cele rewitalizacji dopasowane do lokalnych uwarunkowań i potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wszystkie cele wynikają z przeprowadzonej diagnozy i są ukierunkowane przede wszystkim na eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk. Cele rewitalizacji są również zgodne z założeniami powiązanych dokumentów strategicznych i planistycznych, zarówno na poziomie lokalnym, jak i ponadlokalnym. Opis powiązań lokalnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi, a także są pochodną wizji obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji.

Na poniższym schemacie przedstawiono ogólne zestawienie wszystkich celów i kierunków działań rewitalizacyjnych zawartych w Programie Rewitalizacji dla Gminy Siennica.

Poprawa jakości
życia mieszkańców
obszarów
zdegradowanych
oraz spójności
społeczno-
gospodarczej
Gminy

Zahamowanie
negatywnych
tendencji
społecznych:
bezrobocia,
ubóstwa,
przestępczości

Ochrona środowiska
naturalnego i
kulturowego oraz
wykorzystanie
walorów Gminy na
cele gospodarcze
związane z
turystyką

Wsparcie tworzenia
społeczeństwa
obywatelskiego i
integracji społecznej

Zapewnienie
mieszkańcom
dostępu do
infrastruktury
sportowej,
kulturalnej, ochrony
zdrowia i pomocy
społecznej

Tworzenie miejsc
pracy poza
rolnictwem i rozwój
gospodarczy oparty
na innowacyjności

11. Charakterystyka rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

1. Nazwa projektu:	Akademia rodziny (projekt w ramach IX priorytetu RPO, działanie 9.1 „Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu”)
2. Miejsce realizacji:	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Latowicka 9 05-332 Siennica
3. Cel realizacji projektu:	Wzmocnienie samodzielności finansowej i wychowawczej 10 rodzin z terenu Gminy Siennica oraz nabycie kompetencji społecznych i zawodowych przez dorosłych członków rodzin.
4. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Latowicka 9 05-332 Siennica
5. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	Nie dotyczy
7. Przewidywany zakres projektu	Projekt przewiduje prowadzenie kompleksowego doradztwa w tym: nabycie wiedzy i umiejętności w zakresie kompetencji społeczno-wychowawczych rodziców (m.in. wspieranie nastolatków we wchodzeniu w dorosłość, umiejętność organizowania edukacyjnych zabaw dla dziecka), nabycie kompetencji zawodowych i ekonomicznych przez niepracujących rodziców (m.in. umiejętność zarządzania budżetem domowym, wychodzenie z zadłużenia, tworzenie i zarządzanie przedsiębiorstwem społecznym, poszukiwanie pracy- przygotowanie CV, listu motywacyjnego, zakładanie własnej firmy).
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 –	80000,00

2026		
9. Finansowanie projektu	Źródło finansowania	Kwota
	Wkład własny Inwestora	4000,00zł
	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych	76000,00zł
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	Nie dotyczy	
11. Wskaźniki	Zmniejszenie liczby gospodarstw domowych – klientów pomocy społecznej	

1. Nazwa projektu:	Wsparcie dla integracji międzypokoleniowej	
2. Miejsce realizacji:	Gmina Siennica, ul. Kołbielska 1, 05-332 Siennica	
3. Cel realizacji projektu:	Promocja integracji mieszkańców: seniorów, dzieci i młodzieży dzięki realizacji wspólnych zajęć warsztatowych i kulturalnych, ze szczególnym uwzględnieniem przekazywania lokalnych tradycji.	
4. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	Gmina Siennica, ul. Kołbielska 1, 05-332 Siennica	
5. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	Nie dotyczy	
7. Przewidywany zakres projektu	Projekt przewiduje prowadzenie cyklicznych spotkań mieszkańców gminy z różnych grup wiekowych. Spotkania będą mieć formę zajęć, zabaw, konkursów, w których brać udział będą grupy. Uczestnicy w grupach zróżnicowanych pod względem wieku realizować będą wspólne przedsięwzięcia: kulinarne, literackie, malarskie itp.	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	50000,00	
9. Finansowanie projektu	Źródło finansowania	Kwota
	Wkład własny Inwestora	50000,00zł
	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych	0,00zł
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do	Nie dotyczy	

realizacji projektu	
11. Wskaźniki	Liczba przeprowadzonych spotkań integrujących społeczność lokalną.

1. Nazwa projektu:	Kształcenie oraz doskonalenie zawodowe osób dorosłych w Gminie Siennica (projekt w ramach X priorytetu RPO, działanie 10.3)	
2. Miejsce realizacji:	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Latowicka 9 05-332 Siennica	
3. Cel realizacji projektu:	Podnoszenie umiejętności oraz uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych przez osoby dorosłe zainteresowane z własnej inicjatywy zdobyciem, uzupełnieniem lub podnoszeniem kwalifikacji zawodowych poprzez realizację szkolnych form kształcenia ustawicznego zawodowego albo pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego.	
4. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Latowicka 9 05-332 Siennica	
5. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	Nie dotyczy	
7. Przewidywany zakres projektu	Projekt przewiduje prowadzenie kursów zawodowych oraz dokształcanie dla osób bezrobotnych oraz niepełnosprawnych mieszkańców obszarów zdegradowanych (ok. 50 osób).	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	1500000,00	
9. Finansowanie projektu	Źródło finansowania	Kwota
	Wkład własny Inwestora	150 000,00zł

	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych	1 350 000,00zł
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	Nie dotyczy	
11. Wskaźniki	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych	

1. Nazwa projektu:	Rewitalizacja budynku OSP w Siennicy i zagospodarowanie najbliższego otoczenia
2. Miejsce realizacji:	Ochotnicza Straż Pożarna w Siennicy ul. Strażacka 2 05-332 Siennica
3. Opis stanu istniejącego:	W miejscowości Siennica brakuje przestrzeni publicznej dostępnej dla wszystkich mieszkańców, która umożliwiałaby organizowanie wydarzeń ważnych dla społeczności lokalnej. Miejscem, które częściowo zapewnia te funkcje jest siedziba OSP w Siennicy. Stan techniczny obiektu powoduje jednak, iż działania na rzecz społeczności lokalnej są tam realizowane w ograniczonym zakresie.
4. Cel realizacji projektu:	Celem projektu jest kompleksowa rewitalizacja społeczno- gospodarcza obszaru miejscowości Siennica poprzez budowę infrastruktury umożliwiającej aktywizację i integrację społeczną. Realizacja projektu dzięki planowanym działaniom rewitalizacyjnym wpłynie także na ochronę środowiska.
5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	Ochotnicza Straż Pożarna w Siennicy ul. Strażacka 2 05-332 Siennica
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	Nie dotyczy
7. Przewidywany zakres projektu	Projekt dotyczy kompleksowej termomodernizacji budynku OSP remont pomieszczeń budynku i doposażenie ich w niezbędny sprzęt (RTV, AGD, sanitarny, biurowy, meble) celem poprawy jakości infrastruktury aktywizacji społecznej, utwardzenie placu wokół budynku remizy, montaż urządzeń siłowni zewnętrznej i placu zabaw, wyposażenie terenu w małą architekturę.
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	350 000,00 zł

	Źródło finansowania	Kwota
9. Finansowanie projektu	Wkład własny Inwestora	280 000,00zł
	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych	70 000zł
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	W trakcie procedury uzgodnień zezwoleń	
11. Wskaźniki	Projekt pozwoli na 100% redukcji emisji CO ₂ do powietrza z systemu centralnego ogrzewania, zaktywizowanie i integrację lokalnej społeczności.	

1. Nazwa projektu:	Rewitalizacja kompleksu obiektów budowlanych Zespołu Szkół w Siennicy
2. Miejsce realizacji:	Ul. Mińska 38, 05-332 Siennica
3. Opis stanu istniejącego:	<p>Kompleks skład się obecnie z 6 budynków: budynek internatu, budynek szkoły, budynek administracyjny, 2 budynki warsztatów, budynek garaży. Obecnie w najgorszym stanie jest jeden z budynków warsztatów, który podlega rozbiórce. Budynek internatu, nieużytkowany od kilkunastu lat, wymaga remontu generalnego z wykorzystaniem technologii energooszczędnych. Budynek znajduje się pod opieką konserwatora zabytków. Budynek szkoły jest użytkowany a wymaga termomodernizacji z wymianą przestarzałej instalacji centralnego ogrzewania, wymiany stolarki okiennej oraz zmiany źródeł światła na energooszczędne. Budynek szkoły znajduje się pod ochroną konserwatora zabytków. Budynek administracyjny nie jest użytkowany od kilku lat i wymaga rewitalizacji w zakresie zbliżonym do budynku internatu. Drugi z budynków warsztatów wymaga termomodernizacji z wymianą centralnego ogrzewania oraz stolarki okiennej i drzwiowej. Budynek garaży wymaga wymiany stolarki drzwiowej oraz rewitalizacji murów wewnętrznych i zewnętrznych oraz naprawy posadzek. Budynek internatu, budynek szkoły, budynek administracyjny oraz jeden z budynków warsztatów, nie podlegający rozbiórce włączone są w sieć centralnego ogrzewania. W pełni ogrzewane są jedynie budynek szkoły oraz budynek warsztatów nie podlegający rozbiórce. Budynek administracyjny ogrzewany jest w minimalnym stopniu, budynek internatu nie jest ogrzewany od kilkunastu lat. Sieć centralnego ogrzewania wykazuje bardzo duże straty. Źródłem ciepła są kotły centralnego ogrzewania zasilane olejem opałowym lekkim.</p>
4. Cel realizacji projektu:	<p>Celem projektu jest przywrócenie świetności budynków zabytkowych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii energooszczędnych i zachowaniem historycznego charakteru budynków. Uspołecznienie obiektów przez stworzenie w budynku internatu bazy dziennego pobytu dla społeczności emeryckiej gminy Siennica a także bazy noclegowej dla uczniów Zespołu Szkół, z jednoczesnym wykorzystaniem tych funkcji jako zaplecza dydaktycznego na potrzeby istniejącego w ZS kierunku nauczania „Technik obsługi turystycznej”. Celem</p>

	<p>przywrócenia do użytkowania budynku administracyjnego jest umiejscowienie w nim Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Na piętrze budynku warsztatów mieści się obecnie „Siennickie Muzeum Szkolne”, które po rewitalizacji budynku zyskałoby nowe, godne historii pomieszczenia. Na parterze budynku warsztatów uruchomione zostanie „Laboratorium odnawialnych źródeł energii w Siennicy”, projekt o oddziaływaniu wojewódzkim, którego zadaniem będzie edukacja społeczności Mazowska w zakresie nowoczesnych technologii oze. Laboratorium wykorzystywane będzie także na potrzeby istniejącego w Zespole Szkół kierunku nauczania „Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej”. Całość sieci ciepłowniczej zostanie zmodernizowana a źródło ciepła wymienione z olejowego na opalane pelletem, co pozwoli dokonać 100% redukcji emisji CO₂ ze źródła ciepła. Projekt zakłada połączenie historii z nowoczesnością.</p>	
<p>5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)</p>	<p>Gmina Siennica, ul. Kołbielska 1, 05-332 Siennica Tel.: 25 757 20 20</p>	
<p>6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)</p>	<p>Dofinansowanie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie – Dofinansowanie „Laboratorium odnawialnych źródeł energii w Siennicy – wyposażenie”</p>	
<p>7. Przewidywany zakres projektu</p>		
<p>8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026</p>	<p>5 300 000,00 zł (słownie: pięć milionów trzysta tysięcy złotych)</p>	
<p>9. Finansowanie projektu</p>	<p>Źródło finansowania</p>	<p>Kwota</p>
	<p>Wkład własny Inwestora</p>	<p>1 060 000,00zł</p>
<p>Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych</p>	<p>4 240 000zł</p>	
<p>10. Posiadane zezwolenia</p>	<p>W trakcie procedury uzgodnień zezwoleń</p>	

niezbędne do realizacji projektu	
11. Wskaźniki	Projekt pozwoli na 100% redukcji emisji CO ₂ do powietrza z systemu centralnego ogrzewania. Redukcję zużycia energii w obiektach na poziomie około 40%, z aktywizowanie lokalnej społeczności emeryckiej a także podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności województwa mazowieckiego z obszaru odnawialnych źródeł energii.

1. Nazwa projektu:	Poprawa efektywności energetycznej Budynku Szkoły w Żakowie	
2. Miejsce realizacji:	Żaków 48A 05-332 Siennica	
3. Opis stanu istniejącego:	Budynek szkoły jest użytkowany a wymaga termomodernizacji z wymianą przestarzałej instalacji centralnego ogrzewania, wymiany stolarki okiennej oraz zmiany źródeł światła na energooszczędne. Budynek wymaga termomodernizacji z wymianą centralnego ogrzewania oraz stolarki okiennej i drzwiowej. Budynek garaży wymaga wymiany stolarki drzwiowej oraz rewitalizacji murów wewnętrznych i zewnętrznych oraz naprawy posadzek.	
4. Cel realizacji projektu:	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości infrastruktury społecznej we wsi Żaków - poprawa warunków nauczania dzieci i młodzieży uczęszczającej do Szkoły Podstawowej w Żakowie. - kompleksowa rewitalizacja społeczno-gospodarcza obszaru wsi Żaków poprzez modernizację istniejącej infrastruktury edukacyjnej. 	
5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	Gmina Siennica, ul. Kołbielska 1, 05-332 Siennica Tel.: 25 757 20 20	
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	Nie dotyczy	
7. Przewidywany zakres projektu	Projekt obejmuje kompleksową termomodernizację budynku Szkoły, w tym: ocieplenie przegród zewnętrznych, modernizację systemu centralnego ogrzewania oraz inne działania, które ewentualnie będą wskazane do realizacji w wyniku audytu energetycznego.	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	1 000 000,00zł	
9. Finansowanie		

projektu	Wkład własny Inwestora	200 000,00zł
	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych	800 000,00zł
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	W trakcie uzyskiwania	
11. Wskaźniki	Liczba obiektów infrastruktury edukacyjnej poddanych rewitalizacji	

1. Nazwa projektu:	Modernizacja stadionu sportowego w Siennicy	
2. Miejsce realizacji:	ul. Latowicka 16 05-332 Siennica	
3. Opis stanu istniejącego:	Obiekt jest niedoinwestowany, nie spełnia swoich funkcji ze względu na braki infrastrukturalne – brak zaplecza sanitarno-higienicznego, szatni, toalet. Trybuny są zniszczone i mogą stanowić zagrożenie dla użytkowników. W związku ze stanem technicznym stadionu nie odbywają się na nim wydarzenia sportowe czy kulturalne.	
4. Cel realizacji projektu:	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości infrastruktury społecznej we wsi Siennica - poprawa warunków nauczania dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół w Siennicy - kompleksowa rewitalizacja społeczno-gospodarcza obszaru wsi Siennica poprzez modernizację istniejącej infrastruktury sportowej. 	
5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	Gmina Siennica, ul. Kołbielska 1, 05-332 Siennica Tel.: 25 757 20 20	
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	Nie dotyczy	
7. Przewidywany zakres projektu	Projekt obejmuje kompleksową modernizację stadionu sportowego, w tym: budowę zaplecza sanitarno- higienicznego oraz pomieszczeń gospodarczych, remont trybun, płyty i ogrodzenia.	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	500 000,00zł	
9. Finansowanie projektu		
	Wkład własny Inwestora	100 000,00zł

	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych	400 000,00zł
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	W trakcie uzyskiwania	
11. Wskaźniki	Liczba obiektów infrastruktury społecznej poddanych rewitalizacji	

1. Nazwa projektu:	Rozbudowa siłowni zewnętrznej w Siennicy	
2. Miejsce realizacji:	Skwer im. Jana Pawła II 05-332 Siennica	
3. Opis stanu istniejącego:	W miejscowości Siennica zdiagnozowano brak wystarczającej liczby obiektów służących sportowi i rekreacji oraz integracji społecznej. Brakuje miejsc umożliwiających promocję aktywności fizycznej wśród osób starszych.	
4. Cel realizacji projektu:	poprawa jakości infrastruktury aktywizacji społecznej we wsi Siennica, utworzenie nowego miejsca spotkań i integracji społecznej, promocja zdrowego trybu życia wśród mieszkańców poprzez budowę odpowiedniej infrastruktury.	
5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	Gmina Siennica, ul. Kołbielska 1, 05-332 Siennica Tel.: 25 757 20 20	
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	Nie dotyczy	
7. Przewidywany zakres projektu	Projekt obejmuje montaż urządzeń wchodzących w skład siłowni zewnętrznej, budowa małej architektury, ogrodzenie terenu siłowni od ulicy, montaż oświetlenia energooszczędnego.	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	90 000,00zł	
9. Finansowanie projektu	Wkład własny Inwestora	18 000,00zł
	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych	72 000,00zł
10. Posiadane zezwolenia	W trakcie uzyskiwania	

niezbędne do realizacji projektu	
11. Wskaźniki	Liczba obiektów infrastruktury społecznej poddanych rewitalizacji

1. Nazwa projektu:	Remont kościoła parafialnego w Grzebowilku	
2. Miejsce realizacji:	Kościół p.w. Św. Kazimierza Królewicza ul. Mazowiecka 45, 05-332 Siennica	
3. Cel realizacji projektu:	- poprawa jakości dziedzictwa kulturowego regionu poprzez poprawę stanu technicznego zabytkowego kościoła, - zwiększenie wartości turystycznej regionu i promocja turystyki	
4. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	Parafia Grzebowilk p.w. Św. Kazimierza Królewicza Grzebowilk ul. Mazowiecka 45, 05-332 Siennica	
5. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	Nie dotyczy	
6. Przewidywany zakres projektu	Projekt obejmuje remont kościoła oraz prace konserwatorskie	
7. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	3 000 000,00zł	
8. Finansowanie projektu	Wkład własny Inwestora	600 000,00zł
	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych	2 400 000,00zł
9. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	W trakcie uzyskiwania	
10. Wskaźniki	Liczba obiektów zabytkowych poddanych rewitalizacji	

1. Nazwa projektu:	Remont kościoła parafialnego w Siennicy	
2. Miejsce realizacji:	Kościół p.w. Św. Stanisława Biskupa Męczennika ul. Mińska 34, 05-332 Siennica	
3. Cel realizacji projektu:	- poprawa jakości dziedzictwa kulturowego regionu poprzez poprawę stanu technicznego zabytkowego kościoła, - zwiększenie wartości turystycznej regionu i promocja turystyki	
4. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	Parafia Św. Stanisława Biskupa Męczennika ul. Mińska 34, 05-332 Siennica	
5. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	Nie dotyczy	
6. Przewidywany zakres projektu	Projekt obejmuje remont kościoła oraz prace konserwatorskie	
7. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	3 000 000,00zł	
8. Finansowanie projektu	Wkład własny Inwestora	600 000,00zł
	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych	2 400 000,00zł
9. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	W trakcie uzyskiwania	
10. Wskaźniki	Liczba obiektów zabytkowych poddanych rewitalizacji	

1. Nazwa projektu:	Cegielnia Grzebowilk	
2. Miejsce realizacji:	Grzebowilk Ul. Mazowiecka 1, 05-332 Siennica	
3. Opis stanu istniejącego:	Obiekt zabytkowy, zdegradowany. Stan otwarty – obiekt nie nadający się do użytkowania.	
4. Cel realizacji projektu:	Celem projektu jest przywrócenie świetności budynków zabytkowych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii energooszczędnych i zachowaniem historycznego charakteru budynków. Realizacja projektu umożliwi przywrócenie funkcji obiektu oraz stworzenie nowych miejsc pracy i dostosowanie obiektu do wymogów ochrony środowiska.	
5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	ZPHU STOLBUD Paweł Rybak Mienia 281 05-319 Cegłów	
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	Nie dotyczy	
7. Przewidywany zakres projektu	Ocieplenie obiektu z wymianą komina, wymianą stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana zlasowanych cegieł i fug, adaptacja wnętrza.	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	807 000,00	
9. Finansowanie projektu	Źródło finansowania	Kwota
	Wkład własny Inwestora	161 400,00 zł
	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych	645 600,00 zł
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do	W trakcie procedury uzyskiwania zezwoleń	

realizacji projektu	
11. Wskaźniki	Liczba utworzonych miejsc pracy. Redukcja emisji CO2. Liczba obiektów zrewitalizowanych na cele gospodarcze.

1. Nazwa projektu:	Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie miejscowości Siennica	
2. Miejsce realizacji:	ul. Dłużewskich, ul. Piaski, ul. Czarnockiego, ul. Latowicka, ul. Dworkowa, ul. Malownicza	
3. Opis stanu istniejącego:	W miejscowości Siennica 75% mieszkańców nie ma dostępu do zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej. Mieszkańcy korzystają z szamb, często nieszczelnych co wpływa na zanieczyszczenie gleb i wód powierzchniowych.	
4. Cel realizacji projektu:	- poprawa jakości infrastruktury technicznej w miejscowości Siennica - poprawa warunków życia mieszkańców	
5. Nazwa i adres (z nr tel.) głównego realizatora projektu (beneficjenta)	Gmina Siennica, ul. Kołbielska 1, 05-332 Siennica Tel.: 25 757 20 20	
6. Inne podmioty uczestniczące w realizacji projektu (jeśli istnieją)	Nie dotyczy	
7. Przewidywany zakres projektu	Budowa kanalizacji wraz z przyłączami w miejscowości Siennica	
8. Przewidywany, szacunkowy koszt realizacji projektu w latach 2016 – 2026	2 000 000,00 zł	
9. Finansowanie projektu	Źródło finansowania	Kwota
	Wkład własny Inwestora	300 000,00zł

	Planowana wysokość pozyskanych środków zewnętrznych	1 700 000,00zł
10. Posiadane zezwolenia niezbędne do realizacji projektu	W trakcie procedury uzgodnień zezwoleń	
11. Wskaźniki	Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury technicznej zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	

12. Mechanizmy zapewnienia komplementarności

Program Rewitalizacji Gminy Siennica jest komplementarny pod względem przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. *Wymiary komplementarności rozpatrywane w dokumencie wynikają z zapisów „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020”.* Ich szczegółowy opis dla Programu Rewitalizacji w zakresie poszczególnych wymiarów przedstawiono poniżej:

Komplementarność przestrzenna – zachowana w wyniku koncentracji planowanych projektów i przedsięwzięć na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Projekty rewitalizacyjne z listy podstawowej oraz przedsięwzięcia uzupełniające obejmują swym zasięgiem cały obszar rewitalizacji. Projekty dotyczące przedsięwzięć infrastrukturalnych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych, środowiskowych to inwestycje planowane na obszarze rewitalizacji. Celem ich realizacji jest przywrócenie lub nadanie nowych funkcji zdegradowanym przestrzeniom, a także rozbudowa niezbędnej, brakującej infrastruktury technicznej oraz społecznej.

Projekty o charakterze społecznym, chociaż realizowane w obrębie stref rewitalizowanych, chociaż ich oddziaływanie może wychodzić poza obszar rewitalizacji wspierając zrównoważony rozwój całego obszaru Gminy Siennica. Zasięg przestrzenny projektów „miękkich” (społecznych), jak i pozostałych o charakterze przestrzenno-funkcjonalnym, środowiskowym, technicznym czy gospodarczym pokrywają się przestrzennie i odnoszą się do kompleksowej rewitalizacji społeczno-gospodarczej całego obszaru rewitalizacji.

Takie podejście pozwoli na efektywnie oddziaływanie na cały obszar rewitalizowany, a nie punktowo, w wybranych miejscach. Poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniają przestrzennie i zachodzi pomiędzy nimi efekt synergii.

Komplementarność problemowa – Program Rewitalizacji obejmuje wszystkie sfery działań rewitalizacyjnych ujęte w projektach rewitalizacyjnych, takie jak sfera społeczna, gospodarcza, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna i środowiskowa. Rewitalizacja odnosi do wszystkich z wymienionych sfer i dzięki temu prowadzi do skutecznej i kompleksowej

rewitalizacji społeczno-gospodarczej, wyznaczonego w Programie, obszaru rewitalizacji. Wszystkie przedsięwzięcia wzajemnie się uzupełniają i łącznie oddziałują na obszar we wszystkich aspektach rewitalizacji, a także są odzwierciedleniem określonych celów rewitalizacji i kierunków działań wynikających ze zdiagnozowanych problemów. Podejście takie ogranicza niebezpieczeństwo fragmentacji działań.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna – zaprojektowano system zarządzania programem rewitalizacji, który pozwala na uczestnictwo w procesie rewitalizacji różnych instytucji, ich współdziałanie. W tym celu opracowano gminne procedury dotyczące sposobu zarządzania, wdrażania, komunikacji i monitorowania realizacji Programu.

Komplementarność międzyokresowa - zachowana dzięki integracji działań już realizowanych na terenie gminy opisanych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Siennica na lata 2016-2024 (Uchwała **XI.0007.92.2015** Rady Gminy Siennica z dnia 29 grudnia 2015 r.) z przedsięwzięciami zaproponowanymi w Programie Rewitalizacji. Projekty rewitalizacyjne nie kolidują z przedsięwzięciami zawartymi w WPF.

Komplementarność źródeł finansowania - zachowana we wszystkich projektach ujętych w Programie. W kontekście polityki spójności na lata 2014-2020 projekty opierają się na uzupełnianiu i łączeniu wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z jednoczesnym wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Projekty zakładają różne źródła finansowania, w tym środki własne Gminy. Przy planowaniu finansowania brano pod uwagę możliwość korzystania ze środków polityk i instrumentów krajowych oraz za środków prywatnych. Wszystkie źródła finansowania wzajemnie się uzupełniają celem uzyskania korzystnych efektów rewitalizacji. Dokładne wskazanie źródeł finansowania i szacunkowa wielkość została przedstawiona w podrozdziale przedstawiającym szacunkowe ramy finansowe Programu Rewitalizacji wraz ze wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych.

Zachowanie komplementarności projektów rewitalizacyjnych w różnych wymiarach jest koniecznym wymogiem dla wspierania projektów w ramach RPO WM.

13. Indykatywne ramy finansowe

Lp.	Nazwa zadania	Koszty w latach 2016-2023			
		Razem	Środki własne	Środki zewnętrzne	Inne
	Akademia rodziny	80000,00	4000,00	76000,00	0,00
	Wsparcie dla integracji międzypokoleniowej	50000,00	50000,00	0,00	0,00
	Kształcenie oraz doskonalenie zawodowe osób dorosłych w Gminie Siennica	1500000,00	150000,00	1350000,00	0,00
	Rewitalizacja kompleksu obiektów budowlanych Zespołu Szkół w Siennicy	5300000,00	1060000,00	4240000,00	0,00
	Cegielnia Grzebowilk	807000,00	161400,00	645600,00	0,00
	Rewitalizacja budynku OSP w Siennicy i zagospodarowanie najbliższego otoczenia	350000,00	70000,00	280000,00	0,00
	Poprawa efektywności energetycznej Budynku Szkoły w Żakowie	1000000,00	200000,00	800000,00	0,00
	Modernizacja stadionu sportowego w Siennicy	500000,00	100000,00	400000,00	0,00
	Budowa siłowni zewnętrznej w Siennicy	90000,00	18000,00	72000,00	0,00
	Remont kościoła parafialnego w Siennicy	3000000,00	600000,00	2400000,00	0,00
	Remont kościoła parafialnego w	3000000,00	600000,00	2400000,00	0,00

	Grzebowilku				
	Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie miejscowości Siennica	2000000,00	300000,00	1700000,00	0,00

14. Zarządzanie Programem Rewitalizacji

Program Rewitalizacji dla Gminy Siennica wymaga odpowiedniego systemu zarządzania, ze względu na swoją złożoność. Konieczne jest odpowiednie przygotowanie informacyjne i wspomaganie aktywnej partycypacji wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji. Program Rewitalizacji jest narzędziem niezbędnym do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Aby realizacja Programu Rewitalizacji przyniosła oczekiwane efekty w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy potrzebne jest sukcesywne wdrażanie wyznaczonych przedsięwzięć i stały monitoring ich realizacji. Właściwa realizacja Programu wymaga współpracy instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, inwestorów oraz mieszkańców Gminy Siennica.

Za realizację Programu Rewitalizacji dla Gminy Siennica odpowiedzialny jest Wójt Gminy Siennica. Organem wspomagającym Wójta i odpowiedzialnym za wdrażanie i realizację Programu będzie Zespół ds. rewitalizacji powołany przez Wójta.

Do zadań Zespołu należy w szczególności:

1. Analizowanie potrzeb i określanie kierunków działań w ramach zdefiniowanych projektów wraz z wyznaczeniem działań priorytetowych;
2. Zbieranie propozycji i proponowanie możliwych do zastosowania rozwiązań w ramach projektów;
3. Koordynowanie prac w ramach projektów pomiędzy gminnymi jednostkami organizacyjnymi i innymi podmiotami zaangażowanymi w realizację projektów;
4. Monitorowanie postępów w realizacji Programu i dokonywanie okresowych ocen postępu realizacji projektów;
5. Sporządzanie raportów z realizacji projektów;
6. Opiniowanie planu pracy dla aktualnych faz projektów;
7. Weryfikacja zgodności realizowanych zadań z przyjętymi wcześniej celami i utrzymaniem założonych ram: zakresu, kosztów i terminów;
8. Aktualizacja danych dotyczących sytuacji kryzysowych w gminie,
9. Współpraca ze wszystkimi interesariuszami Programu Rewitalizacji.

Zespół ds. rewitalizacji będzie również odpowiedzialny za aktywną partycypację społeczną w sprawach dotyczących aktualizacji programu oraz działania służące promowaniu poszczególnych projektów. Celem dialogu społecznego jest poznanie aktualnych potrzeb lokalnej społeczności, aby możliwie w najbardziej efektywny sposób realizować Program.

Do zadań Zespołu będzie należało organizowanie okresowych spotkań sprawozdawczych i podsumowujących realizację Programu. Spotkania będą także forum prezentacji działań rewitalizacyjnych zaplanowanych na kolejne lata.

Szczegółowe zasady powołania i działania Zespołu ds. rewitalizacji zostaną określone na drodze Zarządzenia Wójta niezwłocznie po uchwaleniu Programu Rewitalizacji dla Gminy Siennica.

15. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji

Program Rewitalizacji dla Gminy Siennica został opracowany dla wyznaczonego na etapie diagnozy obszaru rewitalizacji. Program został sporządzony zgodnie z zasadami i regułami określonymi w „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020” oraz w zgodzie z „Instrukcją dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ład przestrzennego” Obydwa dokumenty określają mechanizmy włączenia interesariuszy rewitalizacji w proces rewitalizacji jako jeden z elementów programu rewitalizacji, w tym Programu Rewitalizacji.

Zasadą komunikacji społecznej w ramach Programu powinna być **dwukierunkowość**. Działaniom informacyjno-promocyjnym i edukacyjnym służącym nagłaśnianiu działań prowadzonych w ramach Programu powinny towarzyszyć działania służące gromadzeniu opinii mieszkańców. Zasada dwukierunkowości powinna być obecna na etapach planowania, wdrażania, monitoringu i ewaluacji działań podejmowanych w ramach Programu. Istotne jest skuteczne zaproszenie mieszkańców w proces rewitalizacji, tak żeby poczuli potrzebę aktywnego uczestnictwa w procesie rewitalizacji. W tym celu powinno się przewidzieć szerokie spektrum działań komunikacyjnych, obejmujących bezpośrednią komunikację.

Jednym z narzędzi komunikacji może być podstrona internetowa poświęcona tematyce rewitalizacji. Aby pełniła ona skutecznie swoją rolę komunikacyjną konieczne jest jej częste aktualizowanie.

Konieczne jest także stworzenie narzędzi pozwalających mieszkańcom na komunikowanie się z Zespołem ds. rewitalizacji m. in. poprzez internetowy formularz zgłaszania uwag lub skrzynkę na służącą zgłaszaniu uwag w wersji papierowej.

W ramach komunikacji realizowane będą także działania edukacyjne w szkołach czy domach kultury. Ich celem jest lepsze zrozumienie celów prowadzonych działań, aktywizowanie

lokalnych społeczności, zbieranie informacji o problemach i pomysłów na działania realizujące cele gminnego Programu Rewitalizacji.

W celu informowania o planach i efektach realizacji Programu wprowadzany będzie szeroki zakres działań partycypacyjnych. Wśród nich wymienić należy możliwość zgłaszania problemów, pomysłów na projekty, konsultowania założeń Programu, proponowanych projektów lub, na późniejszym etapie, zmian w Programie.

W celu włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszarów rewitalizacji.

Łącznie odbyło się 1 spotkanie konsultacyjne połączone z debatą, objęło ono konsultacje społeczne podczas Rady Gminy, które dotyczyły wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Kolejne konsultacje społeczne zaczynają się od 19.10.

Przeprowadzono również badanie ankietowe dotyczące obszarów problemowych. Ankieta była dostępna w formie elektronicznej na stronie internetowej Gminy Siennica i w wersji papierowej dostępnej w Urzędzie Gminy.

Zapewnione zostanie również włączenie interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji poprzez określenie sposobu współpracy z Zespołem ds. rewitalizacji, co zostało opisane w podrozdziale „Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji.”

16. System realizacji programu rewitalizacji

Proces wdrażania Programu Rewitalizacji ze względu na złożoność przedsięwzięcia wymaga odpowiedniego przygotowania zakresie informacji, a także zapewnienia stałej komunikacji ze wszystkimi zainteresowanymi stronami. Opracowanie programu rewitalizacji stanowi element rozwoju jednostki samorządu terytorialnego, jest to jednak tylko element planowania. Aby osiągnięte zostały zaplanowane w Programie efekty konieczne jest jego skuteczne wdrażanie, okresowe badanie skuteczności podejmowanych działań, monitorowanie realizacji działań rewitalizacyjnych. Właściwy proces wdrażania Programu Rewitalizacji wymaga skoordynowania działań instytucji, organizacji i osób. Stąd konieczne jest określenie już na początku realizacji systemu wdrażania Programu. Przyjęcie oraz odpowiednie aktualizacje niniejszego dokumentu będą odbywać się w drodze Uchwały Rady Gminy.

Odpowiedzialność za realizację Programu Rewitalizacji ponosi Wójt Gminy Siennica. W prawidłowej realizacji zaplanowanych projektów wspomagać Wójta będą członkowie zespołu ds. rewitalizacji.

Zespół ds. rewitalizacji odpowiedzialny będzie za:

- koordynację wdrażania Programu Rewitalizacji na wyznaczonych obszarach,
- współdziałanie z partnerami społecznymi,
- aktualizację programu (włączenie nowych wniosków, korygowanie granic, weryfikacja planów działań),
- uzupełnianie i aktualizację danych w oparciu o dostępne dane,
- organizację systemu monitorowania,
- informowanie opinii publicznej o przebiegu prac rewitalizacyjnych,
- prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych
- poszukiwanie nowych źródeł finansowania zaplanowanych działań.

Zespół będzie także odpowiedzialny za udostępnianie informacji, organizowanie spotkań i konsultacji mających na celu upowszechnianie informacji tak o Programie Rewitalizacji jak i o poszczególnych projektach realizowanych w ramach tego Programu. Istotne jest także inicjowanie i zarządzanie przez Zespół ds. rewitalizacji dialogiem społecznym w zakresie potrzeb oraz konieczności aktualizacji Programu Rewitalizacji.

17. System monitoringu

Integralnym elementem Programu Rewitalizacji będzie systematycznie prowadzony monitoring. Celem monitorowania procesów rewitalizacyjnych jest okresowa ocena postępów prowadzonych działań oraz weryfikacja harmonogramu i kierunków zmian, do których proces ten zmierza. Monitoring gwarantuje zgodność realizacji przedsięwzięć z przyjętymi celami i założeniami. System monitoringu jest także narzędziem wewnętrznej kontroli. Możliwa jest dzięki temu ocena skuteczności i terminowości realizacji poszczególnych działań, a także sprawdzenie stopnia osiągnięcia założonych celów i wskaźników na zakończenie procesu rewitalizacji w zakresie określonym w Programie.

Monitoring prowadzony będzie na trzech poziomach:

- całego PR (ewaluacje etapowe co roku.),
- poszczególnych obszarów koncentracji działań (monitoring ciągły, ewaluacje co roku)
- poszczególnych projektów (monitoring ciągły, ewaluacje nie rzadziej niż raz do roku, zalecane częstsze oceny w zależności od charakteru i zakresu projektów).

Ocena postępu działań rewitalizacyjnych w obszarze Programu oparta będzie na systemie wskaźników, przy czym wskaźnikowane będą produkty, i rezultaty, a dla całego Programu Aby wskaźniki te były miarodajne określono dane bazowe (wyjściowe), zawarte w analizie stanu istniejącego dla danego projektu.

Monitoring prowadzić będzie zespół ds. Rewitalizacji, który na podstawie zebranych sprawozdań cząstkowych sporządzi sprawozdanie z realizacji Programu Rewitalizacji wraz jego oceną. Sprawozdania z realizacji Programu będą opracowywane co (rok) w terminach ustalonych w wewnętrznych regulacjach Urzędu Gminy Siennica